

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สารนิพนธ์

ของ

นางอรุณันท์ จวีรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

371.3028016

9325ข

ร.3

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทคัดย่อ

ของ

นางจรรุพันธ์ ฉวีรัตน์

11 พ.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

h 231961

จารุพันธ์ จวีร์ตัน. (2546). บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์
ดร.มารศรี สุธานี.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ จัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขอบเขตของเนื้อหาประกอบด้วย 1) ความหมายการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) เป้าหมายการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3) หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5) การประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งผู้ศึกษาได้ค้นคว้าจากหนังสือจำนวน 45 เล่ม บทความ
จำนวน 51 เรื่อง และงานวิจัยจำนวน 24 เรื่อง เป็นเอกสารที่จัดพิมพ์ขึ้นในปีพุทธศักราช 2540-
2545 และปีคริสต์ศักราช 1997-2002 รวมทั้งหมด 120 เรื่อง ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้จัดทำบรรณนิทัศน์โดย
เรียงลำดับอักษรตามหลักอักษรานุกรม แบ่งเป็น บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง และบรรณนิ
ทัศน์หัวเรื่อง

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าในสิ่ง
ที่ตนสนใจ และเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้
2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความ
สามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อันนำไป
สู่การเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลักการสำคัญ คือ ผู้เรียนมี
ส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ครอบคลุมประกอบ 4 ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และ
สังคม ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดประสบการณ์จากการลงมือกระทำกิจกรรม
4. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีวิธีการสอนหลากหลาย ครูผู้สอน
สามารถเลือกวิธีการสอนและเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อใช้กับผู้เรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา
จุดประสงค์ของการเรียนรู้
5. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง
ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน เก็บข้อมูล
อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีการอันหลากหลาย

ANNOTATION ON CHILD-CENTERED LEARNING AND TEACHING

AN ABSTRACT

BY

MRS. JARUNANTA CHARVEERAT

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Educational degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University**

October 2003

Jarunanta Chaveerat. (2003). *Annotation on Child-Centered Learning and teaching.*

Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Lect. Dr. Marasri Suthaniti.

The objective of this study was to construct an Annotation on Child-Centered Approach which comprises of:

1. The interpretation of Child-Centered Learning and teaching
2. The objectives of Child-Centered Learning and teaching
3. The principles of Child-Centered Learning and teaching
4. The teaching technique of Child-Centered
5. The learning assessment

There were 120 academic documents which were categorized and retrieved from *academic documents including 45 textbooks, 51 journal articles, and 24 researches.* These academic documents were published from 2540 B.E. to 2545 B.E. (1997 to 2002 A.D.). In order to access the annotation conveniently, all 120 academic documents were categorized alphabetically under author, subject and title accordingly.

The result and discussion of the study were as follows:

1. *The interpretation of Child-Centered Learning and teaching :-*
Students were self-learners and capable of learning by doing as well as experiencing from the learning process
2. *The objectives of Child-Centered Learning and teaching :-*
Students were capable of thinking, analyzing, and then, utilize the knowledge into their daily life effectively. Consequently, the practical experiences endow students with desirable attributes namely virtue, competence and happiness.
3. *The principles of Child-Centered Learning and teaching :-*
Students participated in 4 learning activities comprise of physical, intellectual, emotional as well as society.
4. *The teaching techniques of Child-Centered :-*
Teachers were able to employ various method of teaching techniques and different resources toward teaching and learning expectations.

5. The learning assessment :-

The progressive of learning assessment acquired from the practice of authentic assessment, and collected information continuously and systematically.

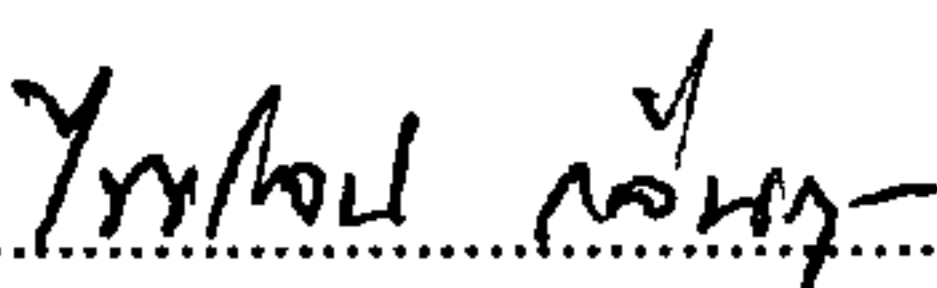
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

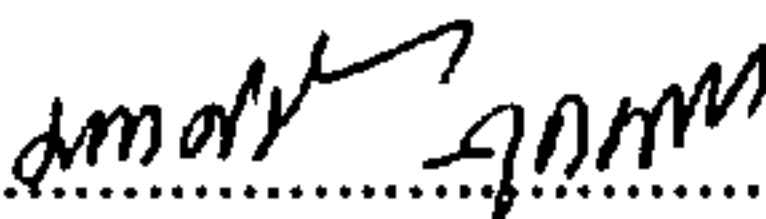

(อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานีธิ)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

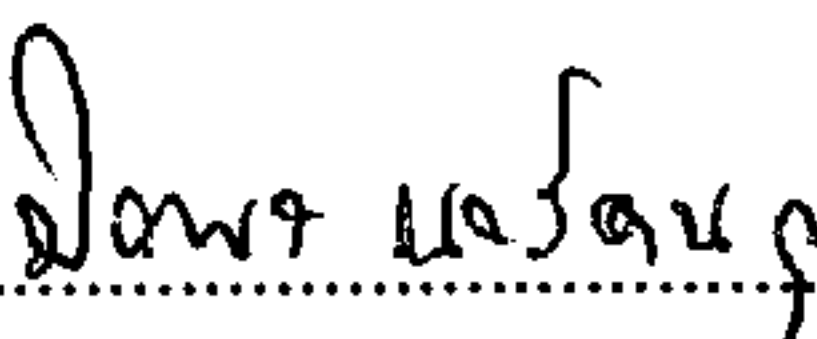
คณะกรรมการสอบ

.....
 ประธาน

(อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานีธิ)

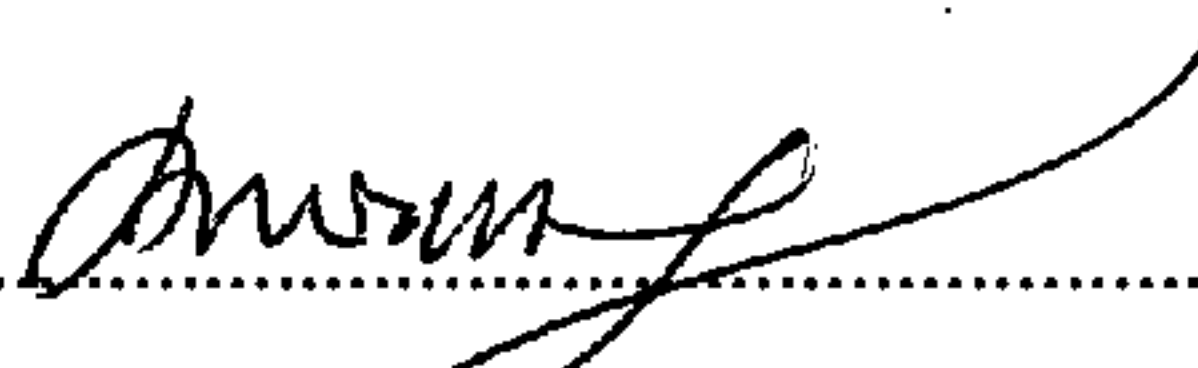
.....
 กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แสงศักดิ์)

.....
 กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรสุภกุล)

วันที่ 9 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและอนุเคราะห์จาก อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์ อาจารย์ สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ และ อาจารย์ ดร. ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธยา ซึ่งเป็นคณะกรรมการพิจารณาสารนิพนธ์คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบ ขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปค้นคว้าหา ความรู้มาเพิ่มเติม เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายขอขอบพระคุณ มารดา ญาติมิตรและเพื่อนๆ ที่คอยช่วยเหลือให้ คำแนะนำและ เป็นกำลังใจส่งผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์

จารุพันธ์ จวีรัตน์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
เนื้อหาที่ศึกษาค้นคว้า	3
เอกสารที่ศึกษาค้นคว้า.....	4
แหล่งศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 หลักการและแนวคิด.....	6
บรรณนิทัศน์.....	6
ความหมายของบรรณนิทัศน์.....	6
ประเภทของบรรณนิทัศน์.....	7
ลักษณะของบรรณนิทัศน์ที่ดี.....	7
วิธีทำบรรณนิทัศน์.....	8
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	9
แนวคิดและความหมายของการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	9
เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ.....	12
หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	14
วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	15
การจัดการเรียนการสอนตามหลักโมเดลชิปปา.....	18
การสอนแบบโครงการ.....	19
การเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	20
การสอนแบบสตอรีไลน์.....	22
การจัดการเรียนการสอนแคทส์.....	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) การประเมินผลตามสภาพจริง.....	25
ความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง.....	26
ความหมายการประเมินผลตามสภาพจริง.....	26
แนวคิดและหลักการประเมินผลตามสภาพจริง.....	27
วิธีการและเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง.....	28
3 วิธีศึกษาค้นคว้า.....	33
วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์.....	33
การศึกษาค้นคว้าข้อมูล.....	33
เกณฑ์การพิจารณาเอกสารค้นคว้า.....	33
จำนวนเอกสารค้นคว้า.....	34
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์.....	34
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์หนังสือ.....	35
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์บทความ.....	36
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์งานวิจัย.....	37
การทำดัชนีบรรณนิทัศน์.....	38
ดัชนีผู้แต่ง.....	38
ดัชนีชื่อเรื่อง.....	38
ดัชนีหัวเรื่อง.....	38
4 บรรณนิทัศน์หนังสือ.....	39
5 บรรณนิทัศน์บทความ.....	65
6 บรรณนิทัศน์งานวิจัย.....	94
7 บทสรุป.....	115
บรรณานุกรม.....	118
ดัชนี.....	131
ดัชนีผู้แต่ง.....	132
ดัชนีชื่อเรื่อง.....	136
ดัชนีหัวเรื่อง.....	143
ประวัติย่อผู้จัดทำสารนิพนธ์.....	144

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมทุกวันนี้มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ต้องสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงนี้ เพื่อไม่ให้เกิดสภาวะวิกฤต เช่น ปัญหาความยากจน การไม่มีงานทำ ความเครียด ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคติดต่อร้ายแรง ซึ่งจะเกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัวและสังคมประเทศชาติ เครื่องมือที่จะช่วยให้มนุษย์หลุดพ้นและสามารถแก้ไขปัญหเหล่านี้ได้ก็คือ การศึกษา ในอดีตที่ผ่านมา การศึกษาของไทยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเรียนโดยใช้ทักษะ การท่องจำเพื่อตอบข้อสอบให้ได้เป็นส่วนใหญ่ ไม่มุ่งเน้นการฝึกฝนการคิดวิเคราะห์การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา จากสาเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ทำการปรับปรุงหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2503 ถึง 2 ครั้ง คือ ในปีพุทธศักราช 2521 และพุทธศักราช 2533 โดยคาดหวังให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และทำงานอย่างเป็นระบบ เมื่อมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรพบว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะการคิด ทักษะการคำนวณ และยังขาด คุณธรรมจริยธรรม (ศรินทิพย์ ภู่อาลี. 2543 : 51-55) อันเป็นจุดด้อยที่ผู้จัดการศึกษาจะต้อง แก้ไข นอกจากนี้ นิโคล เบนเน็ต (Nicolas Bennet) ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างชาติประจำ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เขียนสรุปรายงานเกี่ยวกับผู้บริหารและครูผู้สอนในประเทศไทยว่า ไม่เคยฝึกให้เด็กคิดด้วยตนเอง ทุกอย่างจะอยู่ที่ครู ครูเป็นคนคิดและสั่งการ จุดมุ่งหมายของการสอนมุ่งเน้นการสอบเอาคะแนน(สุมน อมรวิวัฒน์. 2541 : 6-7) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการวิจัย สืบหาเรื่องราวการประเมินความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรม การสอนของครูที่สอนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรม การสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากยังขาดความรู้ ความเข้าใจและแนวทางที่ชัดเจน ที่จะทำให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 69) เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต่างเห็นพ้องต้องกันว่าถึงเวลาต้อง ปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้อันของคนไทยทั้งชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้เป็นคนที่มี เหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีความสามารถในด้าน การใช้สื่อภาษา การคิดคำนวณ มีจิตสำนึก ร่วมกันในการแก้ปัญหาของส่วนรวม เพื่อเพิ่มพูน ความเข้มแข็งของสังคมไทย

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยมาตราที่ 43 และ 81 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาของไทยไว้ว่า บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (2540 : 21 – 22) สาระดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษา อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาครั้งสำคัญของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมสร้างสรรค์การจัดการศึกษา และมาตราที่ 22 กำหนดว่า “ต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 13-17) ซึ่งสาระดังกล่าวทำให้ผู้เกี่ยวข้องต้องยึดถือและปฏิบัติในการจัดการศึกษาว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างผลการเรียนรู้ ค้นพบความรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของผู้เรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงสอดคล้องกับชีวิตจริงในวิถีชีวิตของผู้เรียน ชุมชนและสังคม จากการประชาสัมพันธุ์ การปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีสื่อหลายแขนง อาทิ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วารสาร หนังสือ อินเทอร์เน็ต เผยแพร่วิธีการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญออกมาอย่างกว้างขวาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังคงยึดแนวความคิดของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุงและหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง เรื่องการสอนให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งตรงกับ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และ ดารณี คำวังนัง (2544 : 5-6) ได้ให้เหตุผลไว้ว่า สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงจากยุคอุตสาหกรรมเข้าสู่ยุคข่าวสารข้อมูล กระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้คนไทยต้องแข่งขันกับคนสังคมโลกมากขึ้น ความก้าวหน้าทางวิทยาการจึงทำให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์หรือฐานความคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจและศึกษาให้ถ่องแท้อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดวิธีการสอนแบบเดิมมาสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น นำความรู้ที่ได้สร้างประโยชน์ให้กับตนเองและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การจัดทำบรรณนิทัศน์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครั้งนี้มุ่งสร้างความเข้าใจและเกิดความรู้ที่ถูกต้องสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ในด้านแนวคิดความหมาย เป้าหมายการสอน หลักการสอน วิธีการสอน และการประเมินผลตามสภาพจริง โดยนำความรู้นี้ไปปรับเปลี่ยน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามหมวดที่ 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งจะทำได้

1. ครูผู้สอนมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. เนื้อหาที่ศึกษาค้นคว้า
  - เนื้อหาที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 5 หัวข้อต่อไปนี้
    - 1.1 แนวคิดและความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
    - 1.2 เป้าหมายการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
    - 1.3 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
    - 1.4 วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
    - 1.5 การประเมินผลตามสภาพจริง

2. เอกสารที่ศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากหนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5 หัวข้อ คือ ความหมาย เป้าหมาย การสอน หลักการสอน วิธีการสอน การประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เอกสารที่จัดพิมพ์ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 – 2545 ซึ่งตรงกับปีคริสต์ศักราช 1997 – 2002 รวมทั้งหมด 120 เรื่อง

3. แหล่งศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาได้ใช้แหล่งศึกษาค้นคว้า ดังนี้

- หอสมุดแห่งชาติ
- สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ
- สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏพระนคร
- สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- ห้องสมุดประชาชน จังหวัดปทุมธานี
- แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บรรณนิทัศน์ หมายถึง การจัดทำคำอธิบายเนื้อหาสาระที่สำคัญของแต่ละเล่มว่ามีสาระสำคัญและความมุ่งหมายอย่างไร เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือ บทความ งานวิจัยนั้น พอสังเขป
2. บรรณานุกรม หมายถึง รายละเอียดของชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ (ถ้าพิมพ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป) สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ฉบับที่ และหน้า
3. หนังสือ หมายถึง หนังสือที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 – 2545

4. บทความ หมายถึง สิ่งพิมพ์ในเอกสารประกอบคำบรรยายทางวิชาการต่าง ๆ วารสาร ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ พุทธศักราช 2540 - 2545
5. งานวิจัย หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทดลองการปฏิบัติ การเปรียบเทียบ และทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ พุทธศักราช 2540 - 2544
6. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนลงมือกระทำกิจกรรมนั้นๆ ตามความสนใจ เพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้การช่วยเหลือแนะนำของครูผู้สอน
7. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาได้ตามศักยภาพของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำ
8. เป้าหมายการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตตามศักยภาพตามวัย มีเจตคตินิยมที่ดีต่อการเรียน ต่อบุคคล ต่อชุมชน และ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม
9. หลักการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยการลงมือกระทำ เมื่อพบปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้ตามศักยภาพ ของผู้เรียนโดยมีครูเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ
10. วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ครูและนักเรียนได้เลือกเพื่อความเหมาะสมของเนื้อหาเหมาะกับศักยภาพและความ สนใจของผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการจัดการศึกษานั้น
11. การประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน ที่ปฏิบัติจริง โดยผ่านกระบวนการอันหลากหลายและเป็นระบบ มีพื้นฐานของสถานการณ์ที่ เป็นจริง สัมพันธ์กับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
12. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา แต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน
13. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

บทที่ 2

หลักการ แนวคิด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้แนวดำเนินการด้วยวิธีบรรณนิทัศน์ จากบทความ หนังสือ และงานวิจัย ซึ่งมีแนวการศึกษาตามลำดับดังนี้ คือ

1. บรรณนิทัศน์ (Annotation)

- 1.1 ความหมายของบรรณนิทัศน์
- 1.2 ประเภทของบรรณนิทัศน์
- 1.3 ลักษณะของบรรณนิทัศน์ที่ดี
- 1.4 วิธีทำบรรณนิทัศน์

2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-Centered)

- 2.1 แนวคิดและความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.2 เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.3 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.4 วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.5 การประเมินผลตามสภาพจริง

1. บรรณนิทัศน์ (Annotation)

1.1 ความหมายของบรรณนิทัศน์

คำว่า บรรณนิทัศน์ (Annotation) นั้น มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างกัน ดังนี้
ทวี มุขระโกษา และชัช ลิยะวณิช. (2519 : 473) ให้ความหมายว่า บรรณนิทัศน์ คือการจัดทำคำอธิบายอย่างสังเขป เพื่อประกอบรายชื่อหนังสือแต่ละเล่มว่า หนังสือนั้นๆ เขียนขึ้นไปในทำนองใด มีสาระสำคัญ และมีความมุ่งหมายอย่างไร

ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน (2523 : 102) ให้ความหมายว่า คำอธิบายถึงสาระสำคัญของหนังสือโดยย่อเพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจและรู้จักหนังสือเล่มนี้โดยสังเขป

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 90) ให้ความหมายว่า การกล่าวให้ทราบโดยย่อถึงสาระหรือเนื้อเรื่องของเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือ วัสดุแต่ละชิ้น เป็นเครื่องช่วยการตัดสินใจเลือกเอกสาร หรือ ถ้าเอกสารได้รับการเลือกเข้ามาในห้องสมุดแล้วก็เป็นเครื่องมือแจ้งแก่สมาชิกให้ทราบคุณค่า สาระของเอกสารนั้นๆ

แมนมาส ขวลิต (2541 : 181) ให้ความหมายว่า เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาและคุณภาพของหนังสือ

จากความหมายของบรรณนิทัศน์ที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้นั้น ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า คือการจัดทำคำอธิบายเนื้อหาสาระที่สำคัญของหนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แต่ละเล่มว่ามีสาระสำคัญและมุ่งหมายอย่างไร เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือ บทความ งานวิจัยนั้นพอสังเขป

1.2 ประเภทของบรรณนิทัศน์

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 90) และทวี มุขระโกษาและชลัช ลียะวณิช (2519 : 474) มีความคิดเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับการเขียนบรรณนิทัศน์ โดยแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 บรรณนิทัศน์สำหรับผู้อ่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านและเป็นการช่วยแนะนำให้ผู้ใช้อ่านหนังสือได้รู้จักหนังสือในเวลาอันรวดเร็ว จึงนิยมเขียนกันสั้นๆ พอรู้จุดประสงค์ของหนังสือสั้นๆ เพื่อเป็นการแนะนำผู้อ่านให้ไปหาความรู้ในหนังสือนั้นอย่างละเอียด

1.2.2 บรรณนิทัศน์สำหรับบรรณารักษ์ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจในการเลือกซื้อ หรือ จัดหาทรัพยากรเข้าห้องสมุด วิธีการเขียนคล้ายบรรณนิทัศน์สำหรับผู้อ่าน แต่จะเน้นทรัพยากรนั้นเหมาะสำหรับผู้อ่านระดับใด มีเนื้อหาสาระ ความยากง่าย ข้อดี ข้อบกพร่องและมีคุณค่าควรแก่การจัดหาเข้าห้องสมุดหรือไม่

1.3 ลักษณะของบรรณนิทัศน์ที่ดี

บรรณนิทัศน์ที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. 2523 : 102 ; ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2540 : 91)

- 1.3.1 ใช้ถ้อยคำสั้นๆ รัดกุม ให้ความหมายตรงตามจุดมุ่งหมายไม่ซ้ำซาก
- 1.3.2 ข้อความถูกต้องตามเนื้อหาสาระของหนังสือ
- 1.3.3 สำนวนภาษาสละสลวยน่าอ่าน
- 1.3.4 มีศิลปะในการเขียนที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องนั้นได้ชัดเจน เข้าใจในคุณค่าที่แท้จริงของหนังสือนั้นได้ดีพอสมควร

1.3.5 เขียนโดยใจเป็นธรรมชาติไม่มีอคติ ไม่ใส่ความคิดเห็นนอกเรื่อง

1.3.6 ความยาวพอเหมาะที่จะให้อ่านเข้าใจเรื่องได้ตามวัตถุประสงค์ ควรจะใช้คำอยู่ระหว่าง 60 – 100 คำ

1.4 วิธีทำบรรณนิทัศน์

ศาสตราจารย์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 91) กล่าวว่าการทำงานบรรณนิทัศน์ นิยมทำลงในบัตรขนาด 4 × 6 นิ้ว หรือ 5 × 7 นิ้ว ลำดับขั้นในการทำบรรณนิทัศน์ หนังสือแต่ละเล่มมีดังต่อไปนี้

1.4.1 ศึกษาเนื้อเรื่องและแนวคิดให้เข้าใจ โดยพิจารณาอ่านจากคำนำ สารบัญและเนื้อเรื่องโดยสังเขป

1.4.2 เขียนรายละเอียดทางบรรณานุกรม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง (ขีดเส้นใต้) ครั้งที่พิมพ์ (ถ้าพิมพ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป) สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ราคา (ถ้ามี)

1.4.3 เขียนข้อความที่เป็นบรรณนิทัศน์ คือ สรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่องโดยย่อให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาวิชาทั้งหมด และเสนอคุณค่าที่แท้จริงของหนังสือเล่มนั้น

1.4.4 บรรณนิทัศน์ที่ทำเสร็จแล้ว เก็บใส่กล่อง โดยจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ฉะนั้นการจัดทำบรรณนิทัศน์ จึงมุ่งแนะนำลักษณะอันเด่นๆ ของเนื้อหาสาระอย่างย่อๆ ของหนังสือแต่ละเล่ม ให้อ่านได้ทราบอย่างรวดเร็วทันใจ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำหรับบรรณารักษ์ที่จะวินิจฉัยและตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือต่างๆ เข้าห้องสมุดอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน (2523 : 102 – 103) กล่าวว่า การเขียนบรรณนิทัศน์ มีข้อควรระวังในการเขียนดังนี้

1. อย่าเขียนซ้ำซาก วากวน และอย่าใช้ถ้อยคำซ้ำๆจนน่ารำคาญ
2. อย่าใช้ถ้อยคำรุนแรงจนขาดความสุภาพ
3. อย่าใส่ความคิดเห็นนอกเรื่อง
4. อย่าตั้งใจชักจูงผู้อ่านเกินไปจนเห็นได้ชัด
5. อย่าเขียนยาวเกินความจำเป็น

จากสาระสำคัญของบรรณนิทัศน์ ผู้ศึกษาจึงสรุปได้ว่า บรรณนิทัศน์คือการอธิบายเนื้อหาสาระที่สำคัญประกอบกับรายละเอียดของบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือ บทความงานวิจัยแต่ละเล่มว่า เนื้อหานั้นๆ เขียนขึ้นไปในทำนองใด มีสาระสำคัญและความมุ่งหมายอย่างไร เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสืออย่างรวดเร็ว

2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นั้นมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องนำหลักการนี้ไปดำเนินการปฏิบัติจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ปฏิบัติค่านิยมที่ดีงาม ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การนำหลักการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น คือการนำแนวคิดจากนักปรัชญาการศึกษาหลายๆ กลุ่มที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2.1 แนวคิดและความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาแนวคิดของปรัชญาการศึกษาพบว่า ได้มีการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

2.1.1 ปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีปรัชญาหลายกลุ่มที่มีแนวคิดและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ปรัชญาพัฒนาการหรือพัฒนานิยม (Progressivism) ที่เน้นว่าผู้เรียนต้องพัฒนาทุกด้านด้วยการลงมือกระทำได้ทำงานร่วมกัน ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาเป็น ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เน้นบทบาทของโรงเรียนทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงสังคมการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อการปรับปรุงพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมใหม่ สำหรับปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Buddhistic Philosophy of Education) เป็นปรัชญาที่อาศัยหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ โดยเชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีปัญหา แต่มนุษย์มีศักยภาพที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในแนวทางที่ดี จุดมุ่งหมายการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำเองเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2543 : 10 ; พิสิทธิ์ สารวิจิตร. 2542 : 83 – 85 ; กรมสามัญศึกษา. 2544 ; ศักดา ปรารงค์ประทานพร. 2542 : 211 – 214) ในการศึกษาครั้งนี้นักศึกษาเห็นว่า ปรัชญาที่กล่าวอ้างมานี้ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพของบุคคลอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2 แนวคิดของนักการศึกษาไทย

จากปรัชญาการศึกษาที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่า แนวคิดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน มีนักการศึกษาไทยที่ให้ความสนใจกับแนวคิดเรื่องนี้และได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 15) ได้สรุปไว้ว่าแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้นสร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำมาพร้อมกับผู้อื่น และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

ทิตินา แคมมณี (2544 : 11 – 12) ได้เสนอแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้ด้วยตนเอง
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) ต่อกันและกันได้เรียนรู้จากกันและกันได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิดและประสบการณ์แก่กันและกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทมีส่วนร่วม (participation) ในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” (process) ควบคู่ไปกับ “ผลงาน” (product)
5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (application)

ศักดิ์ดา ปรารักษ์ประทานพร (2526 : 65 – 70) ได้กล่าวว่า ดร.สาโรช บัวศรี เสนอทัศนะในเรื่องนี้ว่า มนุษย์คือขั้นที่ 5 การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ เพราะฉะนั้น การศึกษาคือการพัฒนาขั้นที่ 5 แต่ไม่ได้หมายความว่า มุ่งพัฒนาให้ยึดมั่นในตัวเอง หรือพัฒนาให้เกิดทุกข์ ในเมื่อขั้นที่ 5 นี้มี อกุศลมูล คือ มีความโลภ ความโกรธ และความหลง การศึกษาจะต้องมุ่งพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ตลอดจนความรู้ ความจำ และทัศนคติต่างๆ จนกระทั่งผู้เรียนมีความโลภ ความโกรธ และความหลงน้อยที่สุด ในเรื่องนโยบายการศึกษานั้น ดร.สาโรช บัวศรี เสนอให้ใช้นโยบายประชาธิปไตย เพราะพุทธปรัชญาเป็นปรัชญาประชาธิปไตยอยู่แล้ว เช่น พระพุทธเจ้าสอนไว้ว่าบุคคลแต่ละคนไม่เหมือนกันเปรียบเสมือนดอกบัว 4 เหล่า นักเรียนก็เช่นกัน มีความสามารถและความถนัดต่างกัน ดังนั้นการศึกษาจึงควรสอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของนักเรียน

ท่านพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2542 : 39 – 45) ได้เขียนหนังสือชื่อพุทธวิธี ในการสอน อธิบายไว้ว่า แท้จริงแล้วการสอนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางนี้เป็นวิธีเดียวกับแนวการสอนที่พระพุทธเจ้าทรงใช้สอนพุทธสาวก และบุคคลอื่นๆ พระบรมศาสดาทรง

ใช้สอนวิชาการพัฒนาตนให้พ้นจากความทุกข์นี้ มานานกว่า 2544 ปีแล้ว ภารกิจที่สำคัญของการศึกษาคือการฝึกอบรมบุคคลให้เกิดปัญญา คือ ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ตามสภาพที่เป็นจริง มีเจตคติและปฏิบัติกับสิ่งทั้งหลายตามที่ควรจะเป็น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมมากที่สุด

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาเห็นว่า แนวคิดพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาจากความเชื่อของปรัชญาการศึกษาแนวตะวันตกและแนวตะวันออกและแนวความคิดของนักจิตวิทยานักการศึกษา ที่สอดคล้องกันว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากความสนใจและความต้องการของผู้เรียนตามธรรมชาติ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้

2.1.3 ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กาญจนา ไชยพันธ์ (2544 : 17 – 18) กล่าวอ้างว่า คาร์ โรเจอร์ส (Carl R.Rogers) นักจิตวิทยามนุษยนิยมเป็นผู้คิดค้นคำนี้ขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรก เพราะเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาตนเองทุกๆ ด้าน ด้วยการลงมือกระทำ นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ ยังกล่าวว่า มีนักการศึกษาไม่น้อยที่ยืนยันว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การสอนตามความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนได้ลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ภายใต้การช่วยเหลือแนะนำของครู (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : 20 – 21) สำหรับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544 : 29 – 30) จำแนกความหมายการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญไว้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (Learning Centered หรือ Child – Centered) การสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การส่งเสริมการพัฒนาเด็กโดยเน้นกิจกรรมและประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นไปอย่างมีจุดประสงค์ สามารถสร้างสุขและเสริมปัญญาให้แก่เด็ก

2. การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นฐาน (Learner – Based) เป็นการเรียนการสอนที่ให้อิสระเสรีในการเรียนแก่เด็ก มุ่งความเป็นปัจเจกบุคคลด้วยความเชื่อมั่นที่ว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เด็กควรเรียนอย่างที่ได้กสนใจ เด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยธรรมชาติซึ่งการเรียนนั้นเรียนด้วยใจจึงเกิดปัญญาตามมา

ธำรง บัวศรี (2542 : 18) ให้ความหมาย ของคำว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ 2 ด้าน คือ

1. ด้านผู้เรียน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด มีอิสระในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจสามารถ

ค้นพบ ข้อมูลความรู้ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการแหล่งเรียนรู้หลากหลายสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและสังคมส่วนรวมได้

2. ด้านผู้สอน หรือผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ใดๆ ที่ผู้จัดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเคารพในศักดิ์ศรีสิทธิหน้าที่ของผู้เรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องเน้นประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากเอกสารที่ค้นคว้าดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการจัดกิจกรรมเรียนที่ผู้เรียนลงมือกระทำกิจกรรมนั้นๆ ตามความสนใจเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้การช่วยเหลือแนะนำของครูผู้สอน

2.2 เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายที่สำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน คือ เก่ง ดี มีสุข กุลยา ดันติผลาชีวะ (2544 : 17 – 25) โดยอธิบายว่า

เก่ง หมายถึง ผู้มีพหุปัญญา คือ ความรู้ความเข้าใจที่แจ่มแจ้งสามารถนำไปใช้ได้ วิเคราะห์เป็น สังเคราะห์ได้ ประเมินได้อย่างเข้าใจ และรู้แจ้งตามศักยภาพตามวัย

ดี หมายถึง ผู้มีเจตคตินิยมที่ดีต่อการเรียน ต่อบุคคล ต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ

มีสุข หมายถึง สนุกกับการเรียนและใคร่เรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับ ไสว พักขาว (2542 : 10 – 12) กล่าวว่า เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี

สังคมทุกวันนี้ต้องการคนดี คุณลักษณะของคนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมของความมีวินัย ค่านิยมประชาธิปไตย

ความมีวินัย คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเองและของส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีวินัย ได้แก่ ความสนใจ ใฝ่รู้ การควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ซื่อสัตย์ และความขยัน

ค่านิยมประชาธิปไตย คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเองและคุณค่าของผู้อื่น เคารพสิทธิและป้องกันสิทธิของตนเองและผู้อื่นด้วยจิตใจที่เคารพต่อคุณค่าของเสียงส่วนใหญ่

2. เพื่อพัฒนาคนเก่ง

นอกเหนือจากการเป็นคนดีแล้ว ในสังคมยังต้องการคนเก่งที่จะมาช่วยกัน

พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ได้จำแนกความเก่งของคนไว้ 7 ประการ ดังนี้

- 2.1 ด้านภาษา (Verbal) เป็นศักยภาพของนักโต้วาที นักร้องนักประพันธ์
- 2.2 ด้านดนตรี / การเต้นจังหวะ (Music / Rhythmic) เป็นศักยภาพของนักดนตรี นักแต่งเพลง นักเต้นรำ
- 2.3 ด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logical / Mathematical) เป็นศักยภาพของนักคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
- 2.4 ด้านการเคลื่อนไหว (Body / Kinesthetic) เป็นศักยภาพของนักกีฬา นักประดิษฐ์
- 2.5 ด้านศิลปะ / มิติสัมพันธ์ (Visual / Spatial) เป็นศักยภาพของศิลปิน วิศวกร สถาปัตย์
- 2.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล / การสื่อสาร (Interpersonal) เป็นศักยภาพของนักประชาสัมพันธ์ พิธีกร สื่อมวลชน ครู
- 2.7 ด้านความรู้สึก / ความลึกซึ้งภายในจิตใจ (Intrapersonal) เป็นศักยภาพของนักเขียน นักจิตวิทยา นักปรัชญา และแพทย์

3. เพื่อพัฒนาให้คนมีชีวิตอย่างมีความสุข

การที่สามารถสร้างคนที่ดี คนเก่งก็คงจะยังไม่เพียงพอ การจัดการศึกษานั้นมุ่งหวังให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วย คนจะมีความสุขได้จะต้องมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี รวมทั้งมีความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีคุณสมบัติดังนี้

- 3.1 มีความรักและการแบ่งปัน
- 3.2 มีความสัมพันธ์ระหว่างความจริง ความงาม และความเป็นธรรม
- 3.3 ประพฤติชอบ มีความสงบสุข สันติ ไม่เบียดเบียน
- 3.4 บริโภคสิ่งต่างๆ ด้วยปัญญา

ผลการวิจัยของกรมวิชาการ ศึกษาจากเด็กที่สนใจเรียนและไม่สนใจเรียนพบว่า เด็กมาโรงเรียนแล้วมีความสุข มีปัจจัย 3 ประการ คือ รักโรงเรียน รักครู และรักเพื่อน เพราะมาโรงเรียนได้เรียนหนังสือ ครูสอนดี ใจดี และมีเพื่อนดีคอยช่วยเหลือ อาจสรุปได้ว่าเป้าหมายของการศึกษาที่สำคัญคือ จะต้องสอนให้เป็นคนเก่งและอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ มาเป็นกำลังของบ้านเมืองสืบไป (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542 : 2)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ แล้ว สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขตามที่สังคมต้องการ

2.3 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอน อาจเป็นเรื่องง่าย ๆ และตรงไปตรงมา เริ่มตั้งแต่ครูเตรียมการสอน เตรียมเนื้อหา และสอนให้ตรงตามหลักสูตรที่กำหนดให้ก็เพียงพอ แต่ความเป็นจริงการเรียนการสอนมิได้ง่ายอย่างที่คิด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตราที่ 22 ที่กำหนดให้การจัดการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น โรงเรียนมีข้อสงสัยหลายประการว่าจะจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นจัดอย่างไรจึงจะถูกหลักการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2544 : 20 – 22) เสนอแนะหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีหลักการอยู่ 10 ประการ ดังนี้

1. การสอนต้องอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียน การสอนเน้นผู้เรียนเชื่อว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ และความสามารถแตกต่างกัน ครูต้องนำความแตกต่างของผู้เรียนมาใช้เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอน
2. การสอนต้องใช้การมีส่วนร่วม ซึ่งหมายถึงร่วมกันคิดร่วมกันทำระหว่างครูและผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน
3. การสอนต้องเป็นการสอนแบบได้คิดและลงมือปฏิบัติ การจัดประสบการณ์ด้วยการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติได้คิด ได้แก้ปัญหา ได้ศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาได้จากประสบการณ์จากการกระทำและการได้สัมผัส
4. การสอนต้องมีการวางแผนอย่างชัดเจน มีจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ครูต้องมีมโนทัศน์ (Concept) ของเนื้อหาอย่างชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร พร้อมกำหนดรูปแบบการสอนและวางแผนกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยให้ครูสามารถติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. การสอนต้องมีเอกสารวิชาการ หรือหนังสือ หรือตำราในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน ให้เด็กได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่เรียน หรือใช้ประกอบการเรียน
6. การสอนต้องบูรณาการวิชาการและกระตุ้นการถ่ายโยงความคิดจากวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยสอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริง
7. การสอนต้องเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออก ผู้เรียนต้องมีโอกาสเสนอความคิดเห็นถึงข้อค้นพบ หรือสิ่งที่ศึกษาด้วยการรับฟัง และเปิดใจกว้างของครู ยอมรับความสามารถของผู้เรียน
8. การสอนต้องมีบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย
9. การสอนต้องกระตุ้นการคิด การสอนด้วยการคิดนอกจากการค้นคว้าด้วยตนเองแล้วผู้เรียนควรมีการเขียนบันทึกเพื่อผู้เรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินเป็นข้อความรู้

10. การสอนต้องเน้นเป็นการเรียนรู้แบบเข้าใจ ไม่ใช่การท่องจำ ความจำของผู้เรียนจะเกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความรู้

ซึ่งหลักการจัดของ กุลยา ดันติผลาชีวะ อาจสรุปประเด็นได้ว่า ครูผู้สอนต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีการวางแผนออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการเรียนจัดเตรียมสื่อและเอกสารต่างๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหา โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกล้าแสดงออก เพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจ

๑๗ (ดร.ทิตินา เขมมณี (2542 : 7-8) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) เป็นหลักการนำมาใช้จัดการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. Construct (C) หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิด การสร้างสรรค์ความรู้ ได้แก่กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2. Interaction (I) หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้แก่กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ข้อมูล ความคิด และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

3. Physical Participation (P) หมายถึง การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในด้านร่างกาย อารมณ์ ปัญญา และสังคม ในการเรียนรู้ให้มากที่สุด

4. Process Learning (P) หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่างๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5. Application (A) หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนและการทำกิจกรรม เป็นการถ่ายโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติเข้าด้วยกัน

สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อเกิดประสบการณ์จากการลงมือกระทำ หากครูผู้สอนจัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนได้แล้วการจัดการเรียนการสอนของครูก็จะมีลักษณะที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.4 วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปรัชญาของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเชื่อว่า การสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางนั้น สร้างความเครียด ความกดดัน ริดรอนความคิดสร้างสรรค์ และทำลายความรัก

เรียน ความสนใจใฝ่รู้ของเด็ก เนื่องจากครูเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมและเสนอบทเรียน แก่เด็ก โดยเชื่อว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กสามารถหล่อหลอมได้ โดยกิจกรรมและ สิ่งแวดล้อมที่ผู้ใหญ่จัดให้ ครูเป็นผู้บอกว่าเด็กต้องทำอะไร เมื่อไร หรือทำอย่างไร ครูคาดหวังให้ เด็กทุกคนตอบถูก ทำแบบฝึกหัด ที่เหมือนกันทั้งห้องเรียนได้เท่ากัน พยายามให้เด็กจำได้โดย การท่อง พูดยตาม หลังตานั้นถึงภาพที่ครูให้ดู ครูจะควบคุมบรรยากาศในห้องเรียนให้สงบเงียบ และกำหนดเวลาว่าให้ส่งเสียงหรือสนุกสนานได้เมื่อไร เด็กต้องยึดความต้องการของครูเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน มากขึ้น สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง โดยคำนึง ถึงความแตกต่างของผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ค้นพบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากหลาย สถานการณ์ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวครูผู้สอนเองจะต้องปรับบทบาทและ วิธีสอนของตนเพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้มากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ สุทธิพร คล้ายเมืองปัก (2543 : 28) ได้กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนบทบาทในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครูดังนี้

1. จัดสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ด้วยการใช้อุปกรณ์หรือ เครื่องมือ เพื่อเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนแต่ละคนโดยเน้นที่ ความสนใจ อยากรู้ อยากรเรียนของผู้เรียน และควรคำนึงถึงความแตกต่างๆ ระหว่างบุคคลเป็น สำคัญ
3. พัฒนาตนเอง (Self-Development) เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ (Vision) ทางการศึกษาที่กว้างไกล ไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อการศึกษา เข้ารับการประชุม อบรมสัมมนาหรือพูดคุยสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน แล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการทำ กิจกรรมการเรียนการสอนของตน
4. เปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการเรียนรู้วิธีที่จะเรียน (Learn How To Learn) เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความอยากเรียนรู้ ชี้แนะแหล่งข้อมูล และเป็นผู้คอยให้คำปรึกษา เมื่อผู้เรียนพบกับปัญหาที่ไม่ สามารถแก้ไขเองได้
5. ให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการเรียนรู้ ทั้งด้านความคิด จิตใจ การแสดงออกใน กรอบของความถูกต้อง และให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย เช่นการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มสำรวจ สัมภาษณ์ นำเสนอข้อมูลด้วยการรายงานอภิปราย อีกทั้งการฝึกปฏิบัติจริงด้วย ตนเองโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นเกณฑ์
6. ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ไม่ยึดติดอยู่กับวิธีใดวิธี หนึ่ง เพราะไม่มีวิธีการสอนเดี่ยวที่ดีที่สุดในโลก ดังนั้น จึงควรพิจารณารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเรื่องราว เนื้อหาสาระการเรียนรู้และสถานการณ์ที่เหมาะสม

7. เป็นผู้ประเมินโดยครูและผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างกฎเกณฑ์การประเมินการในรูปแบบต่างๆ ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้อธิบายพฤติกรรมของผู้เรียนและครูผู้สอน ซึ่งตัวบ่งชี้พฤติกรรมดังกล่าววิเคราะห์จากสาระทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 5 ทฤษฎี (การเรียนรู้ที่มีความสุข การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ศิลปะ ดนตรี กีฬา การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย การฝึกฝนกาย วาจา ใจ) ผ่านการกลั่นกรองและวิจารณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนจนมั่นใจได้ว่าสามารถใช้เป็นเกณฑ์กลางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง (สุมน อมรวิวัฒน์. 2541 : 9 – 11) ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดง

อย่างชัดเจนและมีเหตุผล

5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเอง และร่วมด้วยช่วยกัน

6. นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง

7. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตนอย่างมีความสุข

8. นักเรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบต่อการทำงาน

9. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ

2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

การเรียนรู้

3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่าง

ทั่วถึง

4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน

7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อการฝึกคิด แก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายท และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

การที่มีตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน และพฤติกรรมการสอนของผู้สอนอย่างชัดเจนเช่นนี้ จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นยังมีวิธีการสอนที่หลากหลาย ซึ่งผู้ศึกษานำเสนอเป็นแนวทาง 5 วิธีการสอน คือ

2.4.1 การจัดการเรียนการสอนตามหลักโมเดลชิปปา

เพื่อให้ครูที่ต้องการนำหลักการของโมเดลชิปปาไปใช้จัดการเรียนการสอนได้สะดวกขึ้น ทิศนา แคมมณี (2542 : 10) จึงจัดขั้นตอนการสอนเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.4.1.1 ขั้นการทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงความรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน

2.4.1.2 ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูล ความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่มีจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูอาจเตรียมมาให้ผู้เรียน หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาได้

2.4.1.3 ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องศึกษา และทำความเข้าใจกับข้อมูล ความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายของข้อมูลประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิดกระบวนการกลุ่มในการอภิปราย และสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ซึ่งอาจจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

2.4.1.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนรวมทั้งขยายความรู้ของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

2.4.1.5 ขั้นการสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนรู้ให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย

2.4.1.6 ขั้นการแสดงผลงาน ขั้นนี้เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงาน การสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนตรวจสอบความเข้าใจของตน และช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

2.4.1.7 ชั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ชั้นนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลายเพิ่มความชำนาญในการแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้นซึ่งหลักโมเดลซิปปาทั้ง 7 ขั้นตอนนี้ ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้กับผู้เรียนเพื่อเกิดความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอนและสร้างบรรยากาศที่ดีให้กับผู้เรียนตลอดจนสามารถ ตรวจสอบวิธีการสอนนี้กับตัวบ่งชี้พฤติกรรมของครูและนักเรียนได้ด้วย

2.4.2 การสอนแบบโครงการ

การสอนแบบโครงการ เป็นเทคนิคการสอนแบบหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ โดยเน้นที่กระบวนการเรียนรู้มากกว่าองค์ความรู้ สามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง พรณทิพย์ แสงนิล (2544 : 6 – 7) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่จะศึกษาด้วยตนเอง โดยกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นมาตามความสนใจ แล้วใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการศึกษาความรู้ตามวิธีการของตน

คำว่าโครงการหรือ Project เป็นงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ต้องทำเพื่อบรรลุจุดประสงค์ เป็นผลงานออกมาในรูปแบบต่างๆ ตามที่กำหนด และข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักเรียนและครู กิจกรรมเหล่านี้ นักเรียนจะต้องทำด้วยตนเอง โดยโครงการนั้นเกี่ยวข้องกับบทเรียนที่กำลังศึกษาอยู่หรือที่เรียนไปแล้ว เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ให้มากขึ้น นักเรียนจะวางแผนการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ดำเนินโครงการตามแผนที่วางไว้จนกระทั่งได้ผลงานออกมาตามจุดประสงค์ รวมทั้งประเมินผลงานที่ตนปฏิบัติอีกด้วยลักษณะของโครงการที่ดี มีลักษณะดังนี้ (อาภรณ์ เกษศิระ. 2542 : 65)

1. เป็นสหวิทยาการ หมายถึง โครงการหนึ่งจะเป็นที่รวมของวิชาการต่างๆ หลายสาขามาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงาน จึงจะทำให้โครงการนั้นบรรลุความสำเร็จได้
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สามารถปฏิบัติได้ไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้นไว้ด้วย
3. เน้นกระบวนการของการดำเนินงานมากกว่าผลผลิตของการทำงาน
4. เป็นการทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำงานตามลำพังผู้เดียว
5. มีกลไกในการควบคุมการดำเนินงาน หมายถึง การกำหนดเครื่องมือ กลวิธี ช่วงเวลา สำหรับการติดตาม และประเมินผลของการทำงานในแต่ละขั้นตอนไว้ชัดเจน เพื่อการแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดของการดำเนินงานได้ทันที่
6. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย การเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน
7. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

สำหรับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการมีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปไว้คล้ายคลึงกันดังนี้ (เยาวภา ทนันทชัยบุตร. 2542 : 21 ;

อารมณ์ เกษศิริ. 2542 : 67)

1. **ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย/เลือกโครงการเป็นขั้นที่ครูต้องจัดสถานการณ์หรือเป็นผู้ชี้แนะ** เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนักเรียนเลือกหัวข้อโครงการขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการว่า โครงการนั้นทำอะไร ศึกษาเรื่องใด ซึ่งครูจำเป็นต้องจัดสถานการณ์โดยใช้สื่อและเรื่องราวต่างๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถความต้องการและวุฒิภาวะของผู้เรียน

2. **ขั้นวางแผนหรือวางโครงการ** เป็นขั้นที่นักเรียนเสนอแนวทางหรือขั้นตอนต่างๆ ที่ตนเองคิดว่าจะดำเนินการแก้ปัญหาหรือเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งตอนนี้ครูจะต้องช่วยเสนอแนะชี้แนะขั้นตอนที่เหมาะสม ถ้านักเรียนไม่สามารถจะวางแผนได้ ครูจะต้องหาวิธีการที่เหมาะสมที่จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมองเห็นแผนการหรือขั้นตอนได้ กล่าวคือ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนว่าทำอะไรจึงจะบรรลุความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และใช้วิธีการใดในการทำกิจกรรม

3. **ขั้นดำเนินการ** เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะต้องดำเนินการตามแผนที่วางไว้ลงมือทำกิจกรรมโดยครูจะต้องคอยกำกับดูแลให้นักเรียนได้ดำเนินการตามแผนส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดตัดสินใจด้วยตนเองให้มากที่สุด ในบางกรณีอาจจะต้องช่วยแก้ปัญหาถ้านักเรียนไม่สามารถจะดำเนินการตามขั้นตอนได้

4. **ขั้นประเมินผล** เป็นขั้นที่นักเรียนเป็นผู้ประเมินผลกิจกรรมหรือโครงการที่ทำนั้นว่าบรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ มีข้อบกพร่องอย่างไร และควรแก้ไขอย่างไร

จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการเรียนการสอนแบบโครงการนี้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถทาง คิดเป็น คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดตัดสินใจหรือปรับปรุงและคิดค้นพัฒนาเทคนิควิธีการใหม่ๆ ทำเป็น คือ มีทักษะการทำงานด้านต่างๆ รู้จักการเลือกวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ลงมือทำงานด้วยตนเองและเป็นกลุ่ม จนได้ผลงานออกมา แก้ปัญหาเป็น คือ สามารถนำผลจากการศึกษาหรือจากการเรียนรู้กระบวนการการทำงานไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า การสอนแบบโครงการเป็นกิจกรรมการสอนที่มีลักษณะเป็นงานที่ปฏิบัติที่ครูและนักเรียนจะต้องร่วมกันดำเนินการให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการใช้เวลาประมาณโครงการละ 3 – 4 สัปดาห์ แต่บางโครงการอาจใช้เวลาเพียงสัปดาห์เดียว ครูจะหยุดโครงการเมื่อเด็กไม่สนใจ

2.4.3 การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperation Learning)

นักการศึกษาบางคนเรียกว่า “การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ” หรือ “การเรียนแบบสหการ ” เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ การเรียนแบบกลุ่มมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) หัวหน้า 2) สมาชิก

3) กระบวนการกลุ่ม ถ้าการทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น หมายถึง องค์ประกอบ
 ต้องดีคือหัวหน้าดี สมาชิกทุกคนดี และกระบวนการทำงานดี แต่โดยธรรมชาติส่วนมากจะพบ
 ว่าสมาชิกบางคนมีความรับผิดชอบดีมาก แต่บางคนไม่มีความรับผิดชอบ ส่วนการประเมินผล
 พบว่าส่วนมากคะแนนกลุ่มไม่ได้มาจากคะแนนของสมาชิกแต่ละคนรวมกันแต่เป็นคะแนนรวม
 ของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากับคะแนนของกลุ่ม แม้จะไม่ทำงานตาม
 ความรับผิดชอบก็ตาม ดังนั้นจึงได้มีการแก้ปัญหาวิธีการสอนคือ การใช้การเรียนแบบร่วมมือ
 นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นการร่วมมือกัน
 ทำงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายพัฒนาไปสู่ความสำเร็จที่ผู้ร่วมงานทุกคนพอใจ
 (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และ พเยาว์ ยินดีสุข. 2544 : 19) ส่วนสุนทรี คนเที่ยง (2544 : 6-8)
 กล่าวว่า เป็นวิธีการสอนอีกแบบหนึ่ง การทดสอบผลการเรียนของนักเรียนจะแบ่งออกเป็น
 2 ตอน ตอนแรกจะพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม ตอนที่สองจะพิจารณาคะแนนทดสอบเป็น
 รายบุคคล ในการทดสอบนักเรียนต่างคนต่างทำ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกัน การเรียนรู้แบบ
 ร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนร่วมกัน รับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะ
 ประสบผลสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ บรรลุตามจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน นั่นคือ
 การเรียนรู้เป็นกลุ่มหรือเป็นที่มอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง สำหรับลักษณะการเรียนแบบร่วมมือ
 นั้น นักวิชาการได้กล่าวสอดคล้องกันว่า สมาชิกในกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบ ช่วยกันทำงาน
 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สมาชิกมีทักษะที่ดีในการทำงานและส่งผลให้การเรียนของกลุ่มดีขึ้น แต่อย่างไร
 ก็ตาม การเรียนแบบร่วมมือนี้ ยังมีองค์ประกอบที่น่าสนใจอยู่หลายประการเช่น ครูต้องจัดสภาพ
 แวดล้อมทางการเรียน เพื่อกระตุ้น ยั่วยุ ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนและกิจกรรมที่
 สมาชิกมีส่วนรับผิดชอบ และส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถพัฒนา
 ทักษะนี้ในการบริหารจัดการได้ดีขึ้น (ไพฑูริ ลิขิตสุนทร.2543 :22) การเรียนรู้แบบร่วมมือหรือ
 ร่วมแรงร่วมใจ มีหลักการบางประการที่คล้ายคลึงกับการเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม แต่
 แตกต่างกันในรายละเอียด เช่น โดยหลักการนักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆเหมือนกัน แต่
 สมาชิกกลุ่มย่อยของการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องประกอบด้วยผู้เรียนที่มีคุณลักษณะแตกต่าง
 กันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้นำศักยภาพของตนมาเสริมสร้าง
 ความสำเร็จของกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสช่วยเหลือกัน สมาชิกของกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์
 กันในเชิงบวก จะต้องไว้วางใจกันยอมรับในบทบาทและผลงานของเพื่อน กิจกรรมในชั้นเตรียม
 ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนทักษะทางสังคมเพื่อการทำงาน ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนทักษะทางสังคมเพื่อ
 การทำงานกลุ่ม จากแนวคิดนี้ สุมณฑา พรหมบุญ. นักการศึกษาไทย ได้พัฒนาเทคนิควิธีเรียน
 แบบร่วมมือหรือร่วมแรงร่วมใจ โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่าเรื่องรอบวง มุมสุนทนา
 คู่ตรวจสอบ คู่คิด ปริศนาความคิด กลุ่มร่วมมือ การร่วมมือกันแข่งขัน และร่วมกันคิด เป็นต้น
 (สุมณฑา พรหมบุญ.2541:41 – 42) สำหรับบทบาทของครูในการเรียนแบบร่วมมือนั้นมีความ
 สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการนำผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการร่วมมือ ซึ่ง เยาวภา ทนันชัยบุตร ได้กล่าว

ถึงบทบาทครูว่า ครูต้องเตรียมการจัดกระบวนการกลุ่ม จัดการขั้นตอนการดำเนินงานให้แก่แต่ละกลุ่มรับทราบ ดูแลนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมตลอดจนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน และประเมินผลงานของกลุ่ม (เยาวภา ทัศนชัยบุตร. 2542 : 121 –124) การนำวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ขณะปฏิบัติกิจกรรมได้ เนื่องจากว่า เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี นักเรียนเกิดความสามัคคีรู้จักการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความคิด มีทักษะการเป็นผู้นำ และยังเตรียมนักเรียนให้ออกไปใช้ชีวิตในโลกของความเป็นจริง

2.4.4 การสอนแบบสตอรีไลน์ (Storyline method)

การสอนที่น่าสนใจวิธีหนึ่งที่สามารถฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตจริง ใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง รวมทั้งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจว่า ควรทำ ไม่ควรทำ ควรเชื่อ ไม่ควรเชื่อ อันจะนำไปสู่การตัดสินใจการแก้ปัญหา ตลอดจนการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งดีสิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการใช้หลักการบูรณาการ วิธีที่น่าสนใจมีลักษณะเด่นดังกล่าวข้างต้นเป็นผลจากการค้นพบ สตีฟ เบลล์ เรียกนวัตกรรมนี้ว่าการเรียนการสอนที่เน้นสตอรีไลน์ (Storyline approach) และยังเรียกว่า วิธีสตอรีไลน์ (Storyline method) สตีฟ เบลล์ เคยได้รับเชิญให้มาสาธิตและเผยแพร่นวัตกรรมนี้ในประเทศไทย โดยการสนับสนุนของ British council และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับความสนใจจากนักการศึกษาไทยและได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยให้ความหมายและวิธีการเรียนการสอนดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2544 : 98) ให้ความหมายว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ กำหนดเส้นทางเดินเรื่อง (topic line) และใช้คำถามหลัก (key questions) เป็นตัวนำ ให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนตามสภาพจริงที่มีการบูรณาการระหว่างวิชาที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถถ่ายโอนความรู้ได้

ชนาธิป พรกุล (2542 :126) ให้ความหมายของการสอนแบบสตอรีไลน์ไว้ว่า การสอนแบบสตอรีไลน์ จัดเป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่โดยสิ้นเชิง เป็นวิธีการสอนเนื้อหาหลักสูตรบูรณาการ และผู้เรียนสนใจเรียนตลอดเวลา วิธีนี้ใช้ประโยชน์ของเรื่อง สร้างความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนและเหมือนชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ในทัศน์ และทักษะ ผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมมือกันทำงานแบ่งปันความคิด ความรู้สึกขณะที่ทำการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งนับว่าเป็นการสร้างกัลยาณมิตรอย่างแท้จริง

จากความหมายที่กล่าวไว้นี้ นักการศึกษาของไทยยังได้อธิบายถึงลักษณะของวิธีสตอรีไลน์ไว้ 2 ลักษณะคือ 1) ลักษณะเฉพาะของวิธีสตอรีไลน์ ที่มีการกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง จัดการเรียนเป็นตอนหรือองค์ ในแต่ละตอนมีการกำหนดหลักเป็นตัวกำหนด

กิจกรรม และมีเหตุการณ์ให้นักเรียนได้แก้ปัญหาและเรียนรู้ 2) ลักษณะทั่วไปของวิธีสตอรีไลน์ จะเป็นการบูรณาการวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยการปฏิบัติ กิจกรรมลงมือกระทำเพื่อโยงจากสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่การใช้จริงในชีวิตประจำวัน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544 : 99 – 101) จากลักษณะเฉพาะและลักษณะทั่วไปของวิธีสตอรีไลน์นั้น สามารถนำไปสู่หลักการสอนที่ว่า ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย เห็นคุณค่าของงานที่ทำ อย่างไรก็ตาม อรรถัย มูลคำและคณะ ยังกล่าวว่า หลักการสอนให้ประโยชน์ทั้งผู้สอนและผู้เรียนนั้นคือ เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจระหว่าง ผู้เรียนกับผู้สอนอีกด้วย (อรรถัย มูลคำและคณะ. 2543 : 36 – 38)

ด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้

ธาริณี วิทยานิพนธ์ทำการศึกษาวิจัยพบว่า การเรียนการสอนด้วยวิธี สตอรีไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกด้าน ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าได้ มีความสำคัญมีความสามารถได้รับการยอมรับจากเพื่อน ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียนจึงเกิดความ กระตือรือร้นในการเรียน

2.4.5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแคทส์ (CATS)

ชนาธิป พรกุล (2543 : 5) ได้ศึกษาแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (ชิปปา) และของ สตีฟ เบลล์ (สตอรีไลน์) ตลอดจนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด นำหลักการของเรื่อง เหล่านี้มาผสมผสานจัดทำเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และนำมาทดลองใช้กับนักศึกษา ในสถาบันราชภัฏซึ่งจัดการเรียนการสอนนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. การสร้างความรู้ด้วยตนเอง
2. การประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ
3. กระบวนการคิด
4. การใช้เรื่องเพื่อการเรียนรู้

นอกจากองค์ประกอบที่เป็นลักษณะสำคัญแล้ว ยังมีขั้นตอนในหลักการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นคือ

1. การจัดหลักสูตรรายวิชา

เป็นการนำคำอธิบายวิชาในหลักสูตรมาวิเคราะห์แล้วกำหนดจุด ประสงค์การเรียนรู้จากนั้นจึงกำหนดองค์ประกอบของเรื่อง

2. การเตรียมการ

เป็นการระบุรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการสร้างเรื่อง ได้แก่

2.1 การจัดเส้นทางเดินเรื่อง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

2.2 การตั้งคำถาม เป็นการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดอันจะนำไปสู่

กิจกรรมการเรียนรู้

2.3 การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการวางแผนใช้กิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อน สื่อ และสิ่งแวดล้อม

2.4 การเลือกสื่อการสอน ควรเลือกสื่อที่ผู้เรียนมีโอกาสร่วมผลิต และร่วมใช้อย่างคุ้มค่า

2.5 การกำหนดผลงาน เป็นการพิจารณาเพื่อกำหนดงานที่ต้องการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติในแต่ละหัวเรื่อง ผู้สอนควรกำหนดแบบตรวจผลงานแต่ละชิ้นด้วย

3. การเรียนการสอน

เป็นการดำเนินการสอนในชั้นเรียนและแบ่งขั้นตอนเป็น 3 ชั้น ได้แก่

3.1 กิจกรรมก่อนการสอน เป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนโดยผู้สอนแจ้งจุดประสงค์ของการเรียน และข้อตกลงที่จำเป็น

3.2 กิจกรรมระหว่างสอน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยการแนะนำกิจกรรม แจกเอกสารประกอบการทำกิจกรรม สังเกตและบันทึกการทำงานของนักเรียนสรุปทบทวนกับนักเรียนและให้ผู้เรียนทำโครงสร้างความรู้

3.3 กิจกรรมหลังสอน ผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนจากการตรวจผลงานของนักเรียน ผลสรุปจากการสังเกตการทำงาน แล้วบันทึกผลการเรียนเป็นรายกลุ่ม รายบุคคลผู้สอนควรนำผลการเรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนครั้งต่อไป

4. การประเมินผล

เป็นขั้นตอนการตรวจสอบผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติตามที่กำหนดในจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้สอนควรกำหนดและสร้างเครื่องมือสำหรับวัดผลให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการ และเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน อาจกล่าวได้ว่าวิธีการสอนที่มีอยู่มากมายผู้สอนต้องเข้าใจลักษณะและวิธีการสอนแต่ละแบบ และสามารถนำการสอนหลายๆ แบบมาผสมผสานให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

ผู้ศึกษาได้ยกตัวอย่างของวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาพอสังเขป เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องได้เลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ ความสามารถและศักยภาพของผู้เรียน และบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษานั้น

2.5 การประเมินผลตามสภาพจริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 26 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมิน

ผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในการะบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้ผู้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 13 – 17)

นอกจากนี้ จรัญ คำยัง (2541 : 12) ยังกล่าวว่า หากพิจารณาตามกฎหมายดังกล่าวครูและสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินผลนักเรียนใหม่ กล่าวคือต้องมีการประเมินผลที่หลากหลายมากขึ้น ในอดีตที่ผ่านมาการประเมินผลในชั้นเรียนที่กระทำกันส่วนใหญ่เป็นการประเมินเพื่อดูคุณภาพโดยรวม ซึ่งไม่ให้คุณค่าในการพัฒนาการเรียนการสอนเท่าที่ควร การทดสอบจะแยกไปจากการเรียนการสอนเป็นการวัดความรู้แบบคงที่และวัดความจำในช่วงสั้นๆ มากกว่าจะวัดสิ่งที่มีหรือปรากฏอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะไม่ตอบสนองแนวทางการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงมากที่สุด อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะไม่ประสบความสำเร็จหากไม่มีการปฏิรูปการประเมินผลควบคู่กันไปด้วย แนวคิดและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ต้องกำหนดเป้าหมายจุดประสงค์การเรียนการวัดผล การเรียนรู้ต้องควบคู่ไปกับการเรียนการสอนและสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนมากกว่าที่จะเพื่อชี้ขาดว่าผู้เรียนเป็นอย่างไรเนื้อหาในการประเมินต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ พัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนจากเดิมเป็นการวัดความรู้ความจำทางด้านเนื้อหาเป็นการประเมินซึ่งมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลการเรียนจึงจำเป็นต้องมีการหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมโดยเป็นการเปิดโอกาสและเอื้อต่อการค้นหาความสามารถของผู้เรียนได้อย่างยอดเยี่ยม เน้นการประเมินทักษะความคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา การทำงาน การแสดงออก ทักษะการใช้ภาษา และคุณลักษณะต่างๆ ซึ่งเป็นการประเมินผลลัพธ์ที่สำคัญทางการศึกษาและมีความคงทนอยู่ได้นานดีกว่าการประเมินรูปแบบเก่า (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2538 : 59) การประเมินรูปแบบใหม่เป็นการประเมินสภาพจริง (authentic assessment) เป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในสภาพการเรียนประจำวันที่มีประโยชน์ต่อชีวิตผู้เรียนสะท้อนให้เห็นความสามารถของนักเรียนที่แสดงถึงการลงมือปฏิบัติตัดสินใจในสภาพจริงที่เกิดขึ้นด้วยการสื่อสาร การพบปะพูดคุย การเขียนบันทึกเหตุการณ์และการสังเกต ทั้งนี้เพราะในชั้นเรียนครูผู้สอน และผู้เรียนมีโอกาสใกล้ชิดและสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตอบสนองต่อจุดหมายการเรียนรู้ที่หลากหลายนอกจากนั้นการซักถามตอบกันในระหว่างทำกิจกรรมการเรียน สามารถพบร่องรอยความสำเร็จของผู้เรียนรายบุคคลทั้งชั้นรวมทั้งนำไปเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้มี

การเรียนรู้มากขึ้นและเป็นวิธีการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ และยังเป็น การผสมผสานการประเมินให้อยู่ในกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างกลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกัน (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2544 : 1 – 4) จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นนั้นแนวทางการจัดการเรียนการสอน ในปัจจุบันได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการประเมินจึงควรปรับเปลี่ยนตามไปด้วย โดยควรกระทำต่อเนื่องควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผู้เรียนในสภาพที่แท้จริง

2.5.1 ความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

วัลนา ทรจักร (2544 : 47-48) ได้สรุปความคิดเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นการผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล ดำเนินไปพร้อมๆกัน และเอื้อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนการประเมินผลการเรียนรู้ การสอบ จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน จากการประเมินผลที่ผ่านมา ครูมักจะประเมินผลนักเรียนด้วยการสอบ ทำให้นักเรียนมีความวิตกกังวล ไม่มีความสุขในการเรียน ในขณะที่เจตนาที่แท้จริงของการประเมินผล คือ การช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และเสริมสร้างให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

2.5.2 ความหมายการประเมินผลตามสภาพจริง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 4) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลายๆ ด้านของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน หรือสถานที่อื่นๆ โดยครูไม่ได้จัดสถานการณ์มีลักษณะเป็นการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ

สุวิทย์ มุลคำ (2540 : 2) ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการสังเกตการบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการ ที่นักเรียนทำเพื่อเป็นพื้นฐานการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อดีกรีเหล่านั้น

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541 : 63) กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่เน้นทักษะการคิดอย่างซับซ้อน ความสามารถในการแก้ปัญหา การแสดงออก รวมถึงวิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติจากกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินลักษณะนี้จึงมีประสิทธิภาพเมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง

จากความหมายที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงนี้ อาจสรุปได้ว่าการประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติจริง เพื่อดูความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการที่มีความหลากหลายและเป็นระบบมีพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นจริงสัมพันธ์กับการเรียนการสอน และสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ประสบการณ์การเรียนรู้มีคุณค่าและมีความหมายต่อนักเรียน

2.5.3 แนวคิดและหลักการประเมินผลตามสภาพจริง

ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการประเมินผลเพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่ง ชนาธิป พรกุล (2544 : 71) ได้ให้เหตุผลได้ 6 ประการ สำหรับผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ดังนี้

1. การประเมินผลต้องการความคิดที่ชัดเจนและมีการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่คิดชัดเจนจะรู้ว่ากำลังประเมินอะไรและสามารถนำผลการประเมินสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ การเสนอผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปตัวเลขเท่านั้น ผู้สอนสามารถใช้คำ รูปภาพประกอบ ตัวอย่าง เพื่อแสดงความหมายของผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้

2. การประเมินผลในชั้นเรียนเป็นเรื่องสำคัญ การประเมินระหว่างการสอน ทุกวันอย่างต่อเนื่องมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้สอนอาจใช้การประเมิน โดยถามคำถามตีความหมายคำตอบสังเกตการปฏิบัติ ตรวจการบ้าน ใช้แบบทดสอบสั้นๆ หรือใช้วิธีอื่นๆ

3. ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ผลของการประเมิน ผู้สอนควรแจ้งมาตรฐานของพฤติกรรมที่มีคุณภาพที่มีคุณภาพที่ผู้สอนคาดหวังแก่ผู้เรียนตั้งแต่ต้นการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบ ผู้เรียนจะมีแรงจูงใจทำให้ความพยายามเพื่อความสำเร็จ

4. สิ่งที่จะประเมินต้องชัดเจน ผู้สอนต้องระบุได้ว่าต้องประเมินอะไร ความรู้ เนื้อหา วิธีแก้ปัญหา และการประเมินเรื่องนั้นที่ตัวชี้วัดอะไร

5. การประเมินต้องมีคุณภาพ คุณภาพหมายถึง สิ่งที่ประเมินต้องชัดเจน วิธีการที่เหมาะสมเที่ยงตรง และผลของการประเมินนำไปใช้ได้

6. การแจ้งผลการประเมินเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และควรทำเป็นการส่วนตัว สำหรับผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือ

นอกจากนี้ นักการศึกษาของกรมวิชาการ (2540 : 18) ยังได้กล่าวถึงหลักการที่จำเป็นของการประเมินผลตามสภาพจริงไว้ว่า เป็นการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคน เน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับธรรมชาติ ความเป็นจริงของการดำรงชีวิต

สำหรับนักการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ (2540 : 183) ได้กล่าวถึงหลักการประเมินผลตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นการทำงานสภาพงานปัจจุบันของนักเรียนและสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

ฉะนั้น หลักของการประเมินผลตามสภาพจริงจึงเป็นการประเมินความก้าวหน้าและการแสดงออกของผู้เรียนแต่ละคน การประเมินผลต้องดำเนินควบคู่ไปกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.5.4 วิธีการและเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินผลตามสภาพจริงมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนได้ข้อมูลของผู้เรียนที่ตรงตามสภาพจริง ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2541 : 224-225) กล่าวว่า วิธีการประเมินในสภาพความเป็นจริงประกอบด้วย

1. การสังเกตและการตรวจงาน ครูผู้สอนสังเกตนักเรียนควรจะให้คำแนะนำในการปรับพฤติกรรมและผลงานด้วยการสังเกต และการตรวจงานของครูไม่ควรเป็นเพียงการกาสีแดงในสิ่งที่ผิด หากควรให้คำแนะนำชี้แจง ค่ายกย่องชมเชยเพื่อเป็นการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การบันทึกการสังเกตอาจจะใช้บันทึกสะสมย่อย บันทึกพฤติกรรมอย่างไรก็ตามการสังเกตจำเป็นต้องมีการบันทึกด้วยการสังเกตเป็นส่วนสำคัญของการประเมินผลในปัจจุบันที่เน้นการประเมินในสภาพเป็นจริง

2. การประชุมร่วมกัน การประชุมอาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ อาจจะมีการวางแผนอย่างดีหรือไม่ได้วางแผน ครูจะใช้การประชุมนี้ทบทวนวิเคราะห์การเรียนของนักเรียน และใช้การประชุมวางแผนในการดำเนินการเรียนขั้นต่อไป การบันทึกผลการประชุมจะง่ายกว่าการบันทึกการสังเกต ครูอาจให้นักเรียนบันทึกการประชุมก็ได้ การประชุมร่วมกันจะเป็นอีกส่วนหนึ่งของการประเมินผล

3. การประเมินจากการเขียน การเขียนเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งของการประเมินในสภาพความเป็นจริง ซึ่งการฝึกให้เขียนในลักษณะนี้มิใช่การเขียนในความหมายทั่วไป ในกระบวนการเขียนจะต้องเริ่มด้วยความต้องการที่จะเขียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนในชีวิตประจำวันหรือการเขียนแบบสร้างสรรค์ การเขียนจะเขียนเมื่อไหร่ หยุดตอนไหนและกลับมาปรับปรุงแก้ไขใหม่เมื่อไหร่ก็ได้ ไม่มีกำหนดเวลาตายตัว แต่ให้เป็นไปตามต้องการของผู้เรียนเป็นธรรมชาติที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน

4. การประเมินตนเอง ผู้เรียนอาจจะนำการบันทึกของครู การเขียนและผลงานของตนเองมารายงานความก้าวหน้าของตนและประเมินตนเองได้

5. การทดสอบข้อเขียน การทดสอบยังมีความจำเป็นอยู่โดยเฉพาะการทดสอบที่ผู้เรียนเขียนคำตอบเองเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดของผู้เรียน ส่วนการให้คะแนนควรกำหนดแนวคำตอบเป็นเกณฑ์ที่เรียกว่า รุบริค (rubric) ไว้ ในลักษณะของการสอบแบบการปฏิบัติงานจริงซึ่งจะจำลองสภาพปัญหาให้ผู้เรียนวางแผนดำเนินการ พิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานจนบรรลุผลสำเร็จ โดยเน้นพฤติกรรม กระบวนการคิด และการแก้ปัญหาส่วนเกณฑ์การให้คะแนนจะกำหนดเป็นระดับต่างๆ พร้อมคำอธิบายและตัวอย่างของคำตอบ

6. การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน ถึงแม้จะมีผู้กล่าวว่า การสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานวัดได้ไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริงและเป็นข่มขวัญผู้เรียน แต่ผลการสอบยังมีประโยชน์ในแง่ของการวัดความสามารถพื้นฐานหรือสังกัดที่จำเป็นบางอย่างที่ครูอาจจะนำมาสอบและเก็บคะแนนไว้เป็นข้อมูลประกอบ

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่าน ได้เสนอวิธีการและเครื่องมือ ประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่ง วัลนา ธรจักร (2544 : 50 – 51) สรุปไว้ คือ

1. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล พฤติกรรมด้าน ต่างๆ ได้ดังนี้ เช่น ความคิด ความรู้สึก กระบวนการในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ลักษณะการ สัมภาษณ์จะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งการพูดคุยหรือสนทนา นั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาสาระที่แน่ชัด

2. การเยี่ยมบ้าน คือ การที่บุคคลหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติทางบ้าน และครอบครัวของผู้รับการศึกษา โดยการไปดูสถานที่แท้จริงของผู้รับการศึกษาที่บ้านว่ามี สภาพแวดล้อมทางบ้านและครอบครัวเป็นอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่รวบรวมไว้ จากวิธีการและเครื่องมืออื่นหรือไม่

3. การศึกษารายกรณี เป็นการรวบรวมข้อมูลประวัติชีวิตส่วนตัวอย่าง ละเอียดรอบด้านของผู้เรียนคนหนึ่งตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันเพื่อศึกษารายละเอียดที่ต่อเนื่องกัน ในช่วงระยะเวลาหนึ่งจนได้ข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดที่พอจะวิเคราะห์หรือตีความได้ถูกต้อง และเป็นของบุคคลหรือสิ่งที่ต้องการศึกษา

4. ระเบียบสะสม เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมากเกี่ยวกับความสามารถทาง การเรียนของผู้เรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาขึ้นมา นอกจากจะรายงานผลจากการเรียนและ พฤติกรรมการเรียนแต่ละวิชาครูประจำชั้นยังบรรยายสรุปพฤติกรรมที่เด่นๆ ทั้งทางบวกและ ทางลบไว้ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน

5. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการวัดและประเมินผลวิธีการ หนึ่งในการประเมินสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและสร้างเอกสารหลัก ฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน อย่างมีจุดประสงค์ ผลงาน เอกสาร หลักฐานนั้นๆ จะแสดงถึงความ พยายาม ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงานหรือชิ้นงาน กำหนดเกณฑ์การประเมินตลอดจนแสดง ความรู้สึกที่มีผลต่องานนั้น อันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองสามารถคิดหาแนวทางที่จะพัฒนา ปรับปรุงตนเองและเป็นผู้นำตนเองได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือการประเมินผลตามสภาพจริง ทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การใช้แฟ้มสะสมงาน โดยมี การเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องตามสภาพจริงในขณะที่ผู้เรียนกำลังปฏิบัติกิจกรรม

2.5.5 แนวทางการปรับเปลี่ยนและการนำวิธีการประเมินผลจากสภาพจริงไป ใช้ในการเรียนการสอน

การปรับเปลี่ยนความคิดของผู้สอนไปสู่การประเมินแนวใหม่จำเป็นต้องใช้เวลาที่จะปรับแก้ความคิดเก่าๆ เพราะผู้สอนยังมีความคุ้นเคยกับแนวทางการประเมินแบบเดิมอยู่ ซึ่งการประเมินแบบเดิมกับการประเมินตามสภาพจริงมีความแตกต่างกันดังนี้

การประเมินแบบเดิม	การประเมินจากสภาพจริง
1.เน้นพฤติกรรมพื้นฐาน	1.เน้นพฤติกรรมที่เป็นความคิดซับซ้อนและวิธีการที่ใช้ในการเรียนรู้
2.แยกการเรียนและการสอนออกจากกัน	2.ไม่แยกการเรียนและการสอนออกจากกัน เปิดโอกาสให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง
3.วัดได้ในวงจำกัด	3.วัดได้อย่างกว้างขวาง
4.เชื่อในตัวเลขที่ได้จากการสอบ	4.เชื่อในคำที่ใช้เขียนบรรยาย
5.ดึงการวัดออกจากบริบทของการเรียนการสอน	5.การวัดถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน
6.ครูเปรียบเสมือนผู้ประเมินภายนอก	6.ครูเป็นส่วนหนึ่งของการสอน
7.เชื่อในการให้ผู้อื่นประเมิน	7.เชื่อในการประเมินตนเอง
8.มีเกณฑ์มาตรฐานเพื่อบ่งบอกความสำเร็จ	8.มีเกณฑ์หลากหลายตามสภาพเพื่อบ่งบอกความสำเร็จ
9.เชื่อเรื่องความคิดเอนกนัย และมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียว	9.เชื่อเรื่องความคิดเอนกนัยและมีคำตอบที่หลากหลาย
10.เน้นการประเมินโดยแยกทักษะ	10.เน้นการประเมินโดยบูรณาการทักษะ
11.เน้นรายวิชา	11.เน้นสหวิทยาการ

ที่มา : สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินผลตามสภาพจริง*. หน้า 109.

จากตารางเปรียบเทียบดังกล่าวเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าจำเป็นต้องใช้เวลาที่จะปรับแก้ความคิดเก่าๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น สิ่งที่นักการศึกษาจะต้องดำเนินการคือ

1. ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินแนวใหม่แก่ผู้เกี่ยวข้องที่เคยชินกับการใช้ข้อสอบแบบเก่า

2. สถานศึกษา ผู้สอนและผู้ปกครอง มีส่วนรับผิดชอบในเรื่องของพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้ที่ออกกฎระเบียบต่างๆ ต้องยอมรับแนวทางใหม่ของการสอนและการประเมินผล

3. กระบวนการกำกับดูแลเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการชี้แนะแนวทางให้เกณฑ์มาตรฐานสอดคล้องสัมพันธ์กับการประเมินจากสภาพจริง ซึ่งจะนำไปสู่การจัดประสบการณ์ทางการศึกษาที่มีความหมายให้แก่ผู้เรียนแต่ละคน

การนำวิธีการประเมินจากสภาพจริงไปใช้ในการเรียนการสอน วาณี ภูเสถรว. (2542 : 243 – 246) ได้แนะแนวทางดังนี้

1. ทำการเริ่มต้นอย่างช้าๆ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการยอมรับเพราะถ้าเริ่มต้นอย่างรวดเร็วจะทำให้ผู้สอนไม่มีเวลาตรวจสอบ ศึกษา และหาแนวทางที่เหมาะสม ในการฝึกฝนวิธีการใหม่ๆ นั้น สิ่งสำคัญประการแรกของการนำไปใช้ก็คือ ผู้สอนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินผลสภาพจริง อาจทำโดยการศึกษาเอกสาร ดูวีดิทัศน์ ฟังเทป และศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ดำเนินการแล้ว จนเกิดความเข้าใจชัดเจน

2. เริ่มต้นในเนื้อหาสาระบางส่วนที่มีความมั่นใจ การประเมินสภาพจริงนั้นผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้กับทุกวิชาในชั้นเรียนและใช้ได้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทุกด้าน โดยผู้สอนจะเริ่มต้นไปที่ละน้อยในเนื้อหาวิชาที่ตนถนัดเมื่อผู้สอนมีความชำนาญเพียงพอจึงขยายไปสู่วิชาอื่น

3. จัดทำตารางกำหนดเวลาในการสะท้อนความคิดเห็นเป็นรายบุคคล และเป็นรายกลุ่มจุดประสงค์ จุดประสงค์ก็คือผู้สอนต้องการเวลาทบทวนการทำงานในกระบวนการประเมินบันทึก สังเกต แบบสำรวจรายการ รายงานการประชุม โครงการของผู้เรียน ผลผลิต แฟ้มผลงานหรือผลงานของกระบวนการ เช่น วีดิทัศน์ เทปเรื่อง ฯลฯ การดำเนินการในขั้นนี้จะช่วยให้ผู้สอนได้พัฒนาความสามารถของตนในการนำเอาการประเมินผลจากสภาพจริงไปใช้รวมทั้งสร้างความร่วมมือในการเสริมสร้างประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นการประชุมกลุ่มผู้สอนหรือผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของผู้เรียนบางคนที่มีปัญหาเพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาได้เต็มที่

4. การนำกระบวนการประเมินผลสภาพจริงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ในขั้นตอนนี้ ผู้ประเมินต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการ โครงสร้างภายในข้อจำกัด และบทบาทของการประเมินสภาพจริง โดยภาพรวมทั้งหมด

4.1 กระบวนการจัดการ ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงการจัดการของตนกับระบบการเก็บบันทึกในการนำกระบวนการประเมินไปใช้ ซึ่งการนำไปใช้หลายวิธี ผู้สอนต้องเลือกระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด การสังเกตการแสดงออกของผู้เรียนและจัดบันทึกคำสนทนา การประชุมสัมมนา และการดูผลงานของผู้เรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับกระบวนการประเมินผลจากสภาพจริง ควรจัดทำแฟ้มบรรจุข้อความที่จัดบันทึกและผลงานของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้จักรับผิดชอบในการประเมินตนเอง

4.2 การดำเนินการให้การประเมินผลจากสภาพจริงเข้าไปในระบบประเมินผล ผู้สอนจะตั้งคำถามว่า ผู้เรียนจะเริ่มต้นที่ใด จะไปทางใด สำหรับคำถามแรกผู้สอนต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้และพัฒนา โดยข้อมูลอาจได้จากการสังเกต การบันทึก การสนทนากับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้สอนคนอื่นๆ ส่วนทิศทางที่จะดำเนินการนั้น ผู้เรียนต้องมีความต้องการ การสำรวจ ค้นคว้าในสาขาวิชาต่างๆ นั่นคือ ต้องมีการตอบคำถามว่าผู้เรียนต้องการความรู้ในเรื่องใด ต้องการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะใด รวมทั้งต้องทราบว่า ความรู้สึกใดของผู้เรียนที่ต้องพัฒนา

4.3 การวางแผนสำหรับการประเมินผลรวม การประเมินผลรวมจะไม่เป็นเพียงการประเมินด้วยการสอบ 1-2 ครั้งในระยะสั้นๆ ในแต่ละภาคเรียนอีกต่อไปการทบทวนแฟ้มสะสมงานของผู้เรียน ข้อมูลที่ผู้สอนจดบันทึกไว้ ข้อมูลจากการประเมินของผู้เรียนและผู้ปกครองก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกัน แฟ้มสะสมงานและผลงานของกระบวนการของผู้เรียนจะเป็นวิธีของการรวบรวมผลงานและข้อมูลที่เป็นหลักฐานแสดงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนกระบวนการประเมินผลรวม จะมีการดำเนินงานที่แสดงถึงสิ่งที่สำคัญต่อไปนี้คือ

4.3.1 จุดเด่นของผู้เรียน

4.3.2 เป็นหลักฐานแสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้และการพัฒนาการของผู้เรียน

4.3.3 สิ่งที่เกี่ยวข้องในการเรียนรู้ พัฒนาการ และพฤติกรรม

4.3.4 ยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียน

4.3.5 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครอง

อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาที่ต้องเปลี่ยนไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับปัจจุบัน และตามสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมการวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ก็ต้องเปลี่ยนแปลงไป การเริ่มต้นใช้ระบบการประเมินสภาพจริงนั้นควรเริ่มอย่างช้าๆ และเข้าใจดี ผู้สอนต้องพัฒนาความรู้ แกะไขผลงานหรือวิธีการที่ได้ ทำไปแล้วทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน เกิดการยอมรับการประเมินผลตามสภาพจริงและคงอยู่อย่างมั่นคงต่อไป ซึ่งแนวคิดและแนวทางปฏิบัตินี้ อาจสรุปได้ว่า การประเมินผลตามสภาพจริงนั้น คือการประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนที่ปฏิบัติจริง โดยผ่านกระบวนการอันหลากหลายและเป็นระบบมีพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นจริงสัมพันธ์กับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 3

วิธีศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในการจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดำเนินการดังนี้

วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามขอบเขตเนื้อหา 5 ข้อดังนี้

- 1.1 แนวคิดและความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2 เป้าหมายการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.3 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.4 วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.5 การประเมินผลตามสภาพจริง

2. เกณฑ์การพิจารณาเอกสารค้นคว้า โดยพิจารณาดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ งานวิจัย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540-2545 ซึ่งตรงกับปีคริสต์ศักราช 1997-2002

2.2 ศึกษาค้นคว้าหนังสือ บทความ งานวิจัย จากแหล่งข้อมูลที่ได้รับคามยอมรับจากสถาบันการศึกษา ดังต่อไปนี้

- หอสมุดแห่งชาติ
- สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ
- สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏพระนคร
- สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- ห้องสมุดประชาชน จังหวัดปทุมธานี

- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

2.3 ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความจากนักวิชาการที่มีความรู้ มีประสบการณ์
จากการทำงาน และที่ปรึกษาของหน่วยงานราชการ

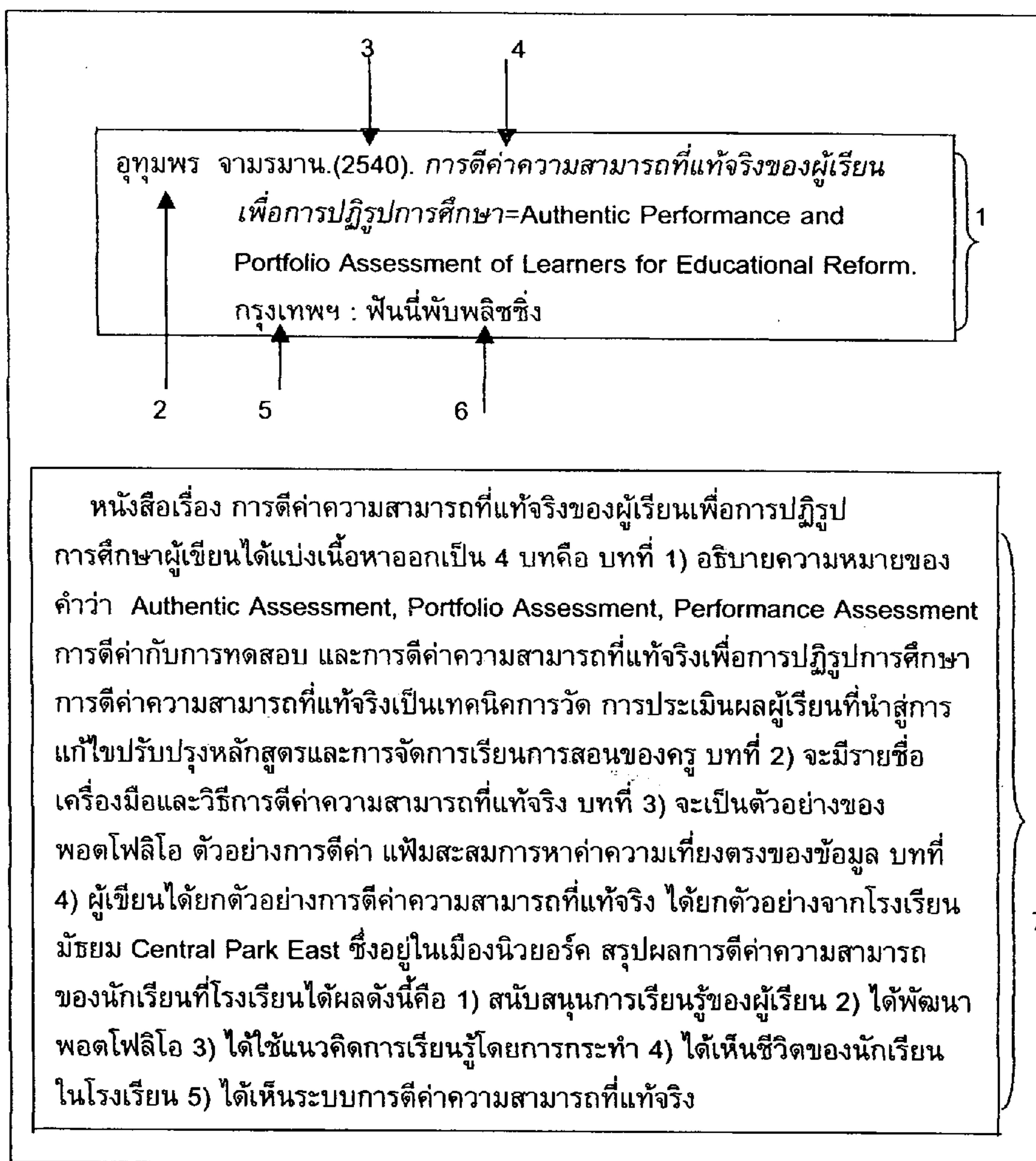
3. จำนวนเอกสารค้นคว้าจากหนังสือ บทความ งานวิจัย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540-
2545 ซึ่งตรงกับปีคริสต์ศักราช 1997-2002 รวมทั้งหมด 120 เรื่อง

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์

การจัดทำบรรณนิทัศน์ ได้จัดพิมพ์เรียงตามปีพุทธศักราชตั้งแต่ พุทธศักราช 2540-
2545 และแยกประเภทของบรรณนิทัศน์ตามเอกสารที่ศึกษา ดังตัวอย่าง

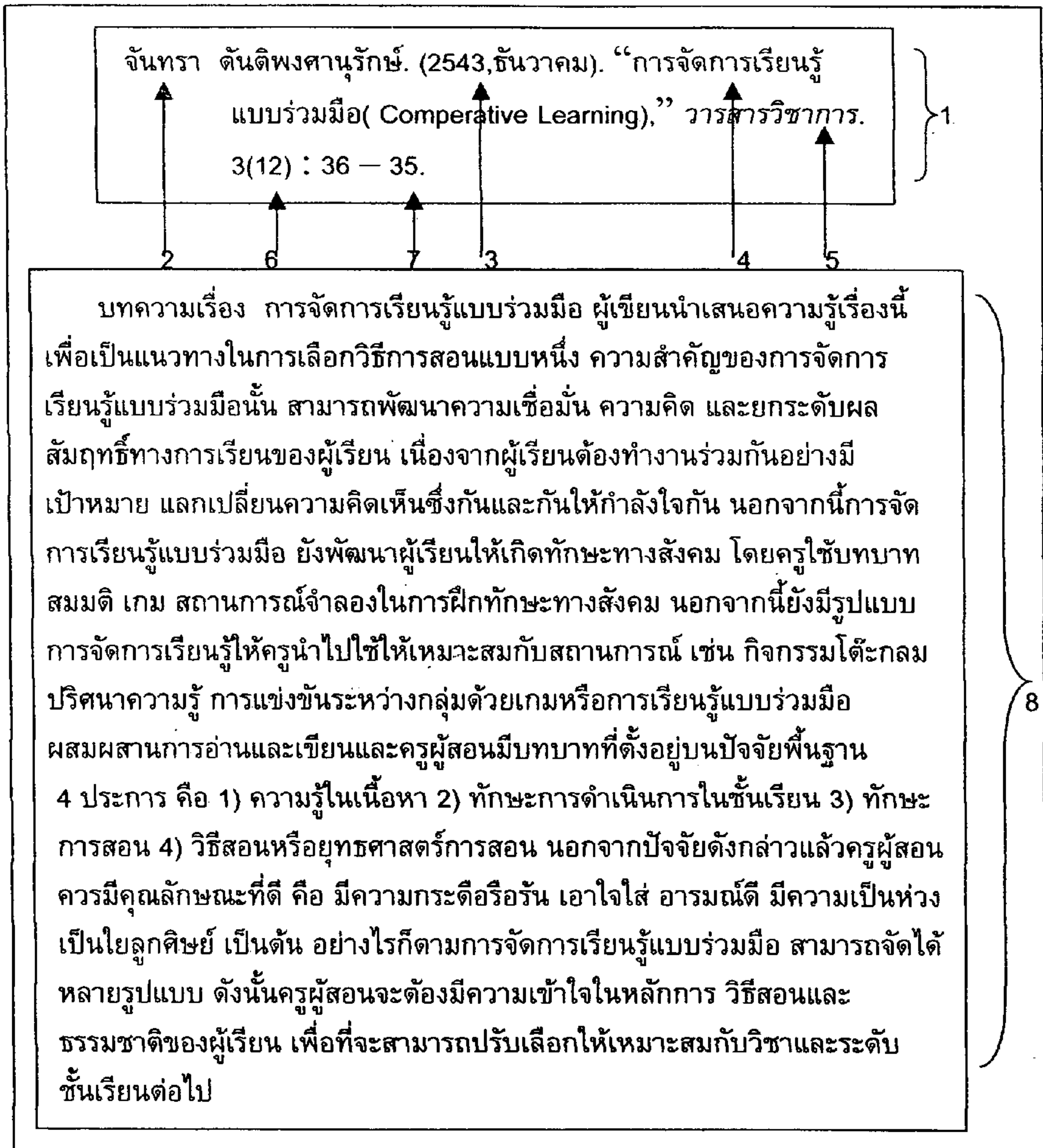
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์หนังสือ

บรรณนิทัศน์หนังสือประกอบด้วย

1. บรรณานุกรม	5. เมืองที่พิมพ์
2. ชื่อผู้เขียน	6. สำนักพิมพ์
3. ปีที่พิมพ์	7. บรรณนิทัศน์
4. ชื่อหนังสือ	

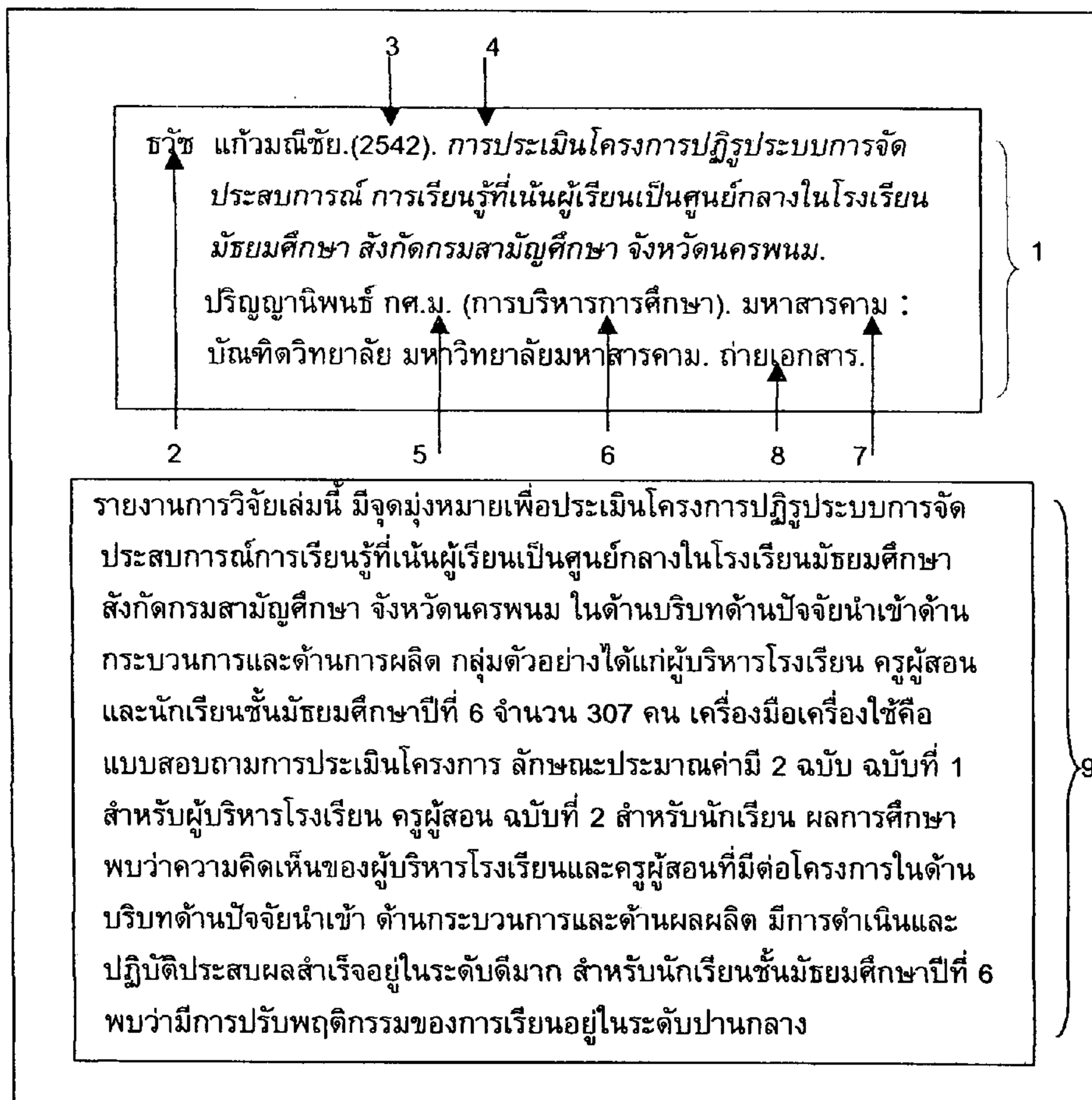
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์บทความ

บรรณนิทัศน์บทความประกอบด้วย

1. บรรณานุกรม	5. ชื่อวารสาร
2. ชื่อผู้เขียนบทความ	6. ปีที่ (ฉบับที่)
3. ปีที่พิมพ์ / เดือน	7. หน้าที่ย่างอิง
4. ชื่อบทความ	8. บรรณนิทัศน์

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์งานวิจัย

บรรณนิทัศน์งานวิจัยประกอบด้วย

1. บรรณานุกรม	6. สาขาหรือวิชาเอก
2. ชื่อผู้เขียน	7. เมืองที่พิมพ์
3. ปีที่พิมพ์	8. ระบุว่าเป็นฉบับอัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร
4. ชื่อเรื่อง	9. บรรณนิทัศน์
5. อักษรย่อทางปริญญา	

การทำดัชนีบรรณนิทัศน์

การจัดทำดัชนีบรรณนิทัศน์หนังสือ บทความ และงานวิจัย ได้จำแนกการจัดไว้เป็น 3 หัวข้อคือ ดรรชนีผู้แต่ง ดรรชนีชื่อเรื่อง ดรรชนีหัวเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ดรรชนีผู้แต่ง ทำโดยเรียงรายชื่อผู้แต่งตามลำดับอักษรและปีที่พิมพ์ กรณีผู้แต่งเขียนหลายเรื่องจะเรียงลำดับเรื่องตามลำดับเลขบรรณนิทัศน์ ดังตัวอย่าง

ดรรชนีผู้แต่ง	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
หนังสือ	
วัฒนาพร ระงับทุกข์	04 , 11
อุทุมพร จามรมาน	02

2. ดรรชนีชื่อเรื่อง จัดทำโดยเรียงชื่อเรื่องของหนังสือ บทความ และงานวิจัย ตามลำดับอักษรและปีที่พิมพ์ ซึ่งแต่ละรายการจะมีหมายเลขลำดับบรรณนิทัศน์กำกับไว้ ดังตัวอย่าง

ดรรชนีชื่อเรื่อง	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
หนังสือ	
การตีค่าความสามารถที่แท้จริง	
ของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา	02
คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงาน	
ดีเด่น	03

3. ดรรชนีหัวเรื่อง จัดทำโดยเรียงลำดับหัวเรื่องตามลำดับอักษรแต่ละหัวเรื่องจะมีหมายเลขลำดับบรรณนิทัศน์กำกับไว้ ดังตัวอย่าง

ดรรชนีหัวเรื่อง	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
หนังสือ	
การประเมินผล	02 , 03 , 05
ทฤษฎี	04 , 07 , 13
เทคนิคและวิธีสอน	01 , 08 , 11

บทที่ 4

บรรณนิทัศน์หนังสือ

บรรณนิทัศน์หนังสือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 45 เล่ม เรียงลำดับตั้งแต่ ปีพุทธศักราช 2540-2545 และปีคริสต์ศักราช 1997-2002 ดังนี้

1. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2540 (1997) ลำดับที่ 01-02
2. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2541 (1998) ลำดับที่ 03-07
3. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2542 (1999) ลำดับที่ 08-15
4. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2543 (2000) ลำดับที่ 16-28
5. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2544 (2001) ลำดับที่ 29-36
6. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2545 (2002) ลำดับที่ 37-45

01 สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, กระทรวงศึกษาธิการ. (2540).

คู่มืออบรมปฏิบัติการกระบวนการเรียนการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เนติกุล.

คู่มืออบรมปฏิบัติการกระบวนการเรียนการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น เป็นเอกสารที่แปลและเรียบเรียงจากบันทึกการประชุมปฏิบัติการระดับชาติที่จัดขึ้นที่จังหวัดระยอง โดย Dr. Sandra L. Hunt สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมศึกษานิเทศก์, ครู การจัดอบรมมุ่งสร้างความเข้าใจให้กับผู้เข้ารับการอบรมในเรื่องการสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการพัฒนาแนวคิดของครูจากที่มุ่งเน้น “การสอน” (Teaching) มาเป็น “การเรียนรู้” (Learning) จุดประสงค์สำคัญของการฝึกอบรม คือ นำเสนอเนื้อหาในระดับสูงขึ้นไป ในเรื่องเกี่ยวกับวิธีสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง สาธิตรูปแบบวิธีสอนที่สามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการฝึกอบรมครูได้ในอนาคต นำเสนอวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ที่ครูและศึกษานิเทศก์อาจนำไปใช้ได้และเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ ผู้อบรมต้องเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นให้บรรลุจุดประสงค์ดังต่อไปนี้ บอกถึงความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง อธิบายถึงวิธีการสอนในห้องเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประเมินได้ว่าวิธีการสอนเช่นนี้ ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและเหมาะสมกับ

สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นมากเพียงใด สรุปผลการคาดหวังของการอบรมในลักษณะนี้ คือ ให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดกระบวนการสำหรับดำเนินการฝึกอบรมในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งมุ่งผลในการผลักดันให้ครูละทิ้งการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางปรับไปสู่การสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยค่อยๆ ปรับเปลี่ยนจากวิธีการสอนแบบเดิมที่ครูใช้อยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงกิจกรรมของแต่ละวันที่ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องปฏิบัติคือ วันที่ 1) กิจกรรมที่ 1 ทำความรู้จักกัน, 2 วิเคราะห์สถานการณ์การเรียนการสอน, วันที่ 2) กิจกรรมที่ 3 เรียนจากประสบการณ์ที่ตลาด, 4 การเรียนรู้แบบสถานการณ์, 5 การสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง วันที่ 3) กิจกรรมที่ 6 การทำแผนการสอน, 7 เทคนิคการสอนแบบประสบการณ์ วันที่ 4) กิจกรรมที่ 8 การจัดทำแผนการฝึกอบรมให้ครู, 9 เทคนิคการประเมินผลแบบใหม่, 10 การวางกรอบการอบรมในระดับพื้นที่ วันที่ 5) กิจกรรมที่ 11 เตรียมการจัดฝึกอบรมครู, 12 หลักสูตรของการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง, 13 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

02 อุทุมพร จามรมาน. (2540). *การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา = Authentic Performance and Portfolio Assessment of Learners for Educational Reform.* กรุงเทพฯ : ฟีนีพิบบลิชชิง.

หนังสือเรื่อง การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเป็นหนังสือที่แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 บท บทที่ 1 จะให้ความหมายของคำต่อไปนี้ Authentic Assessment, Portfolio Assessment, Performance Assessment การตีค่ากับการทดสอบและการตีค่าความสามารถที่แท้จริงเพื่อการปฏิรูปการศึกษา การตีค่าความสามารถที่แท้จริงเป็นเทคนิคการวัด – ประเมินผลผู้เรียนที่นำมาสู่การแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของครู บทที่ 2 จะมีรายชื่อเครื่องมือและวิธีการตีค่าความสามารถที่แท้จริง บทที่ 3 จะเป็นตัวอย่างของ Portfolio ตัวอย่างการตีค่าแฟ้ม การหาค่าความเที่ยงตรงของข้อมูล บทที่ 4 ตัวอย่างการตีค่าความสามารถที่แท้จริง ได้ยกตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยม Central Park East ซึ่งอยู่ในเมืองนิวยอร์ก สรุปผลการตีค่าความสามารถของนักเรียนที่โรงเรียนได้ผลดังนี้คือ 1. สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน 2. ได้พัฒนา Portfolio 3. ได้ใช้แนวคิด การเรียนรู้โดยการกระทำ 4. ได้เห็นชีวิตของนักเรียนในโรงเรียน 5. ได้เห็นระบบการตีค่าความสามารถที่แท้จริง

03 ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ. (2541). *คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น = Portfolio Assessment*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

หนังสือเรื่อง คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่นเป็นหนังสือที่รวบรวมเนื้อหาซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง การประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่นและข้อเสนอแนะการประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้ม โดยมีขั้นตอนการประเมินผลคือ 1) การวางแผนจัดทำแฟ้ม 2) การเก็บรวบรวมและจัดระบบผลงาน 3) การคัดเลือกผลงาน 4) การจัดระบบ 5) การแสดงความคิดเห็นต่อผลงาน 6) การตรวจสอบความสามารถของตนเอง 7) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับผลงาน 8) การปรับเปลี่ยนผลงาน 9) การประเมินผลงาน 10) การจัดนิทรรศการนักเรียน ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ถือเป็นคู่มือแนวทางการปฏิบัติสำหรับครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องนำมาปฏิบัติและร่วมกันประเมิน

04 วัฒนาพร รั้งรับทุกข์. (2541). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ต้นอ้อ.

หนังสือเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี และแนวปฏิบัติที่เป็นสาระเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดใหม่ คือผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับให้ครูผู้สอนทุกระดับได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เช่น เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการประเมินผลที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนในการดำเนินการ การวางแผนและเตรียมการ ตลอดจนแนวทางแก้ไข ปัญหาและอุปสรรค

05 ส.วาสนา ปรวาลพฤกษ์. (2541ก). “การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริง: การใช้แฟ้มสะสมงาน,” ใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. บรรณาธิการโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ 3 หน้า 216 – 227. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

หนังสือเรื่อง การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริง : การใช้แฟ้มสะสมงาน ผู้เขียนได้กล่าวถึงโลกของข้อมูลข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียน

การสอนในปัจจุบันจึงต้องมีการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ตลอดจนสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เมื่อเป้าหมายของการศึกษาเปลี่ยนไป การวัดผลประเมินผลก็จำเป็นจะต้องให้สอดคล้องกัน การประเมินผู้เรียนจำเป็นต้องประเมินในสภาพความเป็นจริงที่ประกอบด้วย 1) การสังเกตและการตรวจงาน 2) การประชุมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน 3) การประเมินจากการเขียน 4) การประเมินตนเอง 5) การทดสอบข้อเขียน 6) การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน ข้อเสนอแนะจากการประเมินผู้เรียนทั้ง 6 ประการนี้ จำเป็นต้องมีการจัดเก็บอย่างมีระบบ ซึ่งผู้เขียนได้แนะนำแฟ้มสะสมงานที่ใช้เป็นเอกสารสำคัญในการเรียนรู้ตามหลักสูตรเนื่องจากเป็นที่รวบรวมผลงานของนักเรียนตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทำให้มองเห็นภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างชัดเจน และในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนจะกำหนดสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น กำหนดหลักการและเหตุผลของการทำแฟ้ม กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของตนเอง กำหนดเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหา และเกณฑ์การประเมินผลของการกระทำหรือผลงานของตนเอง สำหรับครูผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถคัดเลือกบุคคลตามจุดหมายต่าง ๆ โดยดูจากแฟ้มสะสมงาน

06 ส.วาสนา ประवालพฤษ์. (2541ข). “การวัดผลจากการปฏิบัติจริง,” ใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความ เป็นประชาธิปไตย. บรรณาธิการโดย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ 3 หน้า 224 – 230. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

หนังสือเรื่อง การวัดผลจากการปฏิบัติจริง ผู้เขียนกล่าวถึงความจำเป็นในการวัดความสามารถในการปฏิบัติงานจริง เพราะการตีความหมายตามผลทดสอบว่านักเรียนทำคะแนนสูงคือคนเก่งนั้น ไม่สามารถรับประกันได้ว่าเขาจะประสบความสำเร็จในชีวิต ครูไม่สามารถบอกได้ว่าเขามีความคิดในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ดีเพียงใด แต่ถ้าครูมีรายงานหรือหลักฐานการปฏิบัติงานของนักเรียนในขณะที่เรียนก็จะเห็นภาพของนักเรียนคนนั้นๆ ในช่วงเวลาต่างๆ กัน เพราะการวัดเช่นนั้นก็มีลักษณะให้ผู้เรียนได้ขบคิดและแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ที่เรียนมาผสมผสานเพื่อแก้ปัญหานั้นในสภาพที่คล้ายจริงที่สุด ลักษณะของการวัดการปฏิบัติงานจริงควรใช้การวัดแบบ authentic assessment ซึ่งมีลักษณะสำคัญอยู่ 2 ประการคือ 1) วัดจากแฟ้มสะสมงาน 2) วัดจากการทดสอบ อย่างไรก็ตามการวัดผลจากการปฏิบัติจริงนั้นเป็นการวัดโดยเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ แนวคิดต่างๆ มาบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

07 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). *การประเมินกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไเอเดียสแควร์.

หนังสือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี เป็นผลงานของโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทฤษฎีมาร่วมกันเสนอสาระสำคัญ องค์ประกอบ กระบวนการ และตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการคุณภาพการศึกษาได้นำไปสร้างสรรค์พัฒนาประยุกต์ใช้ตามลักษณะงาน เนื้อหาสาระของทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 5 ทฤษฎีประกอบด้วย ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้ การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านการฝึกกาย วาจา ใจ เอกสารทฤษฎีทั้ง 5 เรื่องนี้มีได้มีลักษณะสำเร็จรูป แต่มุ่งเสนอแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เสนอองค์ประกอบขั้นตอน ตลอดจนเพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียน และกระตุ้นการเรียนการสอนในเรื่องที่ตนสนใจและมีความถนัดได้

08 กาญจนา บุญส่ง. (2542). *หลักการสอน*. เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

หนังสือเรื่อง หลักการสอน ผู้เขียนได้รวบรวมและเรียบเรียงขึ้นโดยมีจุดประสงค์ให้เป็นคู่มือการเรียนการสอนของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 บทดังนี้ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงพื้นฐานการสอนและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในปัจจุบันเพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ตามจุดหมายของหลักสูตร 2) การสอนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง ซึ่งประกอบด้วย การสอนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การสอนเพื่อให้เกิดเจตคติ การสอนเพื่อให้เกิดทักษะ ครูผู้สอนควรสอนให้ได้ครบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 อย่างนี้ 3) การจัดกิจกรรมการสอนแบบต่างๆ กิจกรรมการสอนนับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์ในทางที่ดีขึ้น กิจกรรมที่ใช้โดยทั่วไปประกอบด้วย การรายงาน, การเล่นเกมการเรียนการสอน, บทบาทสมมติ, สถานการณ์จำลอง, การสัมภาษณ์โดยผู้เรียน, การเชิญวิทยากร, การเล่านิทาน เป็นต้น 4) วิธีการสอนแบบต่างๆ การจัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่างๆ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ประเภทของวิธีสอนนั้นแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางที่มีวิธีการสอนดังนี้ วิธีสอนแบบบรรยาย, วิธีสอนแบบสาธิต วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น มีวิธีการสอนดังนี้ วิธีสอนแบบทดลอง, วิธีสอนแบบโครงการ, วิธีสอนแบบศูนย์กลางเรียน, วิธีการสอน

แบบสืบสวน, วิธีการสอนแบบอภิปราย, วิธีการสอนแบบหน่วย, วิธีการสอนแบบ Storyline Method, วิธีการสอนแบบโมเดล CIPPA ฯลฯ เป็นต้น ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ จะก่อให้เกิดคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน 4 ด้านคือ ด้านความรู้ ความคิด ด้านทักษะ ด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อผู้เรียนจะได้ นำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 6) ทักษะการสอน ครูผู้สอนจำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญเพื่อจะทำให้การจัดการเรียนการสอนน่าสนใจ สนุกสนาน ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย 7) การวางแผนการสอน มี 2 ลักษณะคือ การกำหนดการสอนและแผนการสอน ครูผู้สอนควรได้เขียนแผนการสอนด้วยตนเองอย่างรอบคอบ กระจ่างชัดเจนและให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ในการนำแผนการสอนไปใช้ควรได้ดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้ทุกขั้นตอน 8) การจัดบรรยากาศและการดำเนินงานในชั้นเรียน สิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อของผู้เรียน คือ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนทั้งทางด้านกายภาพและด้านจิตวิทยา โดยครูผู้สอนให้ความสนใจ เอาใจใส่แก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง ก็จะช่วยให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในปัจจุบัน

09 ชาตรี สำราญ. (2542). *เส้นทาง Storyline สู่การเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.

หนังสือเรื่อง เส้นทาง Storyline สู่การเรียนรู้ เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้นำเสนอรูปแบบการสอนแบบ Storyline โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท 1 ทวนกระแส กระแสที่ต้องทวน กล่าวถึง ครูต้องนำเสนอวิธีการสอนแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากวิธีการเดิมๆ ซึ่งวิธีการแบบใหม่ของผู้เขียนคือ ครูถามเด็กปฏิบัติ (ฟัง, พูด, อ่าน, เขียน, คิด) มีเครื่องมือมากขึ้นเพื่อให้เด็กได้ปฏิบัติ สภาพห้องเรียน (นักเรียนปรึกษาหารือกัน, อภิปรายแสดงความคิดเห็น, แสดงพฤติกรรมตามกิจกรรมในสื่อ, ออกมารายงานหน้าชั้น) 2 บทเรียนที่ไม่เรียนที่ละบทครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงหรือบูรณาการความรู้แต่ละวิชามาหลอมรวมกัน เพื่อช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงได้ 3 วิเคราะห์หลักสูตร หลักสูตรที่ต้องวิเคราะห์ เนื้อหากล่าวถึงครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์หลักสูตรก่อนว่าต้องการอะไร แค่นั้นอย่างไร แล้วนำมาคิดเรื่องสอน กำหนดว่าจะได้งานอย่างน้อยกี่ชิ้น 4 บูรณาการหลักสูตร บูรณาการ ครูผู้เขียนได้นำหลักสูตรมาบูรณาการ โดยยกตัวอย่างวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นหลัก เลือกวิชา เลือกเนื้อเรื่องที่จะสอน กำหนดกิจกรรมและกำหนดเรื่องที่จะเรียน 5 จากหลักสูตรสู่ Storyline เป็นแนวทางนำเสนอหลักการของ Storyline คือ มีการสร้างเรื่องหรือสถานการณ์สมมุติที่จะศึกษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะเรียนรู้และสิ่งสำคัญคือการตั้ง

คำถาม ผู้จัดกิจกรรมจะต้องตั้งคำถามให้เข้ากับโครงเรื่อง คำถามจะเป็นตัวนำเรื่องให้เลื่อนไหลไป จะทำให้นักเรียนสามารถฝึกทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของตน เพราะเด็ก ๆ เรียนรู้จากสถานการณ์จริงที่เขาพบเห็น

10 ไพฑูรย์ เวทการ. (2542). *การประเมินผลการเรียน*. ลำปาง : สถาบันราชภัฏลำปาง.

หนังสือเรื่อง การประเมินผลการเรียน ผู้เขียนกล่าวอ้างถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 26 ระบุให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการประเมินผู้เรียน เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ดังนั้น การวัดผลประเมินผลจึงต้องเปลี่ยนไปด้วย โดยใช้วิธีการอันหลากหลาย เช่นการวัดผลจากการปฏิบัติจริงที่ประเมินจากแฟ้มสะสมงานและวัดจากการทดสอบด้วยวิธีการสังเกตและการตรวจงาน การร่วมประชุมระหว่างครูและนักเรียน ประเมินจากการเขียน และผู้เรียนทำการประเมินตนเอง นอกจากนี้ครูผู้สอนยังอาจใช้เทคนิควิธีการประเมินตนเอง นอกจากนี้ครูผู้สอนยังอาจใช้เทคนิควิธีการประเมินอย่างไม่เป็นทางการกับผู้เรียน เพื่อสร้างกัลยาณมิตรระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนการประเมินอย่างเป็นทางการนั้นครูผู้สอนอาจใช้แบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อให้รู้ถึงความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้นำเสนอถึงเกณฑ์ในการประเมินโดย rubric score 2 แบบคือ 1) มีคะแนนเดียวสำหรับงานนั้น 2) แบ่งคะแนนเป็นส่วนๆ ตามที่กำหนด สำหรับครูผู้สอนจะเลือกนำไปใช้ได้เหมาะสมเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

11 วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คอมพิวเตอร์กราฟฟิก.

หนังสือเรื่อง แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนกล่าวถึงความสำคัญของการเขียนแผนการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักในการจัดทำแผนการสอน เริ่มตั้งแต่สามารถแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน สามารถกำหนดโครงสร้างการสอนอันจะนำไปสู่การจัดทำรายละเอียดขององค์ประกอบต่างๆ ของแผนการสอน ในการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำและเขียนแผนการสอนแล้ว ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในด้านแนวคิดหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้วย เพื่อที่จะได้นำความรู้ดังกล่าวมาใช้ประกอบการจัดทำรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของแผนการสอนให้สมบูรณ์ ชัดเจน ถูกต้องและสัมพันธ์สอดคล้องกันเป็นแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

12 วาณี ภูเสถวี. (2542). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน. จันทบุรี :
สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.

หนังสือเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาได้ออกเป็น 7 เรื่อง เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาและผู้สนใจทั่วไป เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้น สำหรับเนื้อหาทั้ง 7 เรื่อง ประกอบด้วย 1) บทนำที่กล่าวถึงวิกฤตการณ์ทางการศึกษาอันนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2539 – 2550 2) การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ในการกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ จำเป็นต้องศึกษาถึงรูปแบบการวางแผน รู้จักกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบต่างๆ รู้จักหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการสอน และวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะต้องมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ 3) การเตรียมการสอนและการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนควรจะศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญและโครงสร้างของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น เรียนรู้ถึงวิธีการที่จะวิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาคู่มือครูและแนวการสอน ทำความเข้าใจกับความหมาย และหลักการเตรียมการสอน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนต่อไป 4) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและคุณสมบัติของสื่อประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ควรเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ในการผลิตและเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาในระดับต่างๆ 5) การวัดผลและประเมินผล ผู้ที่ทำหน้าที่วัดผลประเมินผลการศึกษาควรจะต้องศึกษาถึงความหมาย ประเภท จุดมุ่งหมาย ประโยชน์ หลักการและกระบวนการของการวัดผลประเมินผล เรียนรู้ถึงระเบียบการประเมินผลการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาถึงความหมายหลักการวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลจากสภาพจริง เกณฑ์หรือแนวทางการให้คะแนนเพื่อจะได้นำไปใช้พัฒนากระบวนการวัดผลประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ 6) การจัดทำระเบียบสะสมของผู้เรียน ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่สามารถให้ข้อมูลแก่ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย หลักการ แนวทางในการจัดทำระเบียบสะสมและวิธีการในการนำระเบียบสะสมไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน 7) การวิจัยในสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งควรจะได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของกระบวนการวิจัย การเลือกปัญหาและกำหนดปัญหาการวิจัย ตัวแปรในการวิจัย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวางแผนการเขียนโครงการวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานการวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

13 วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : โรงพิมพ์ เอสอาร์พรินติ้ง.

หนังสือเรื่อง กระบวนทัศน์ใหม่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้นำเสนอ เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เจริญเติบโตอย่างเต็มความสามารถและนำศักยภาพนั้นมาพัฒนาตนเองและสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข บทบาทของครูผู้สอนจะเปลี่ยนเป็นผู้เอื้ออำนวยต่อการกระตุ้นการเรียนรู้ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ การสอนตามสภาพจริง ตลอดจนจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งใช้วิธีการพอร์ตโฟลิโอ 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นรวบรวมชิ้นงาน 2) ขั้นเลือกชิ้นงาน 3) ขั้นสะท้อนกลับของข้อมูล ผู้เรียนจะมีความกระตือรือร้นในการเลือกชิ้นงาน การแก้ปัญหาและเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองการจัดการศึกษาแนวใหม่จะส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มความสามารถ

14 สุวิทย์ มูลคำ. (2542). *แฟ้มสะสมงาน = Portfolio*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : พี.พี.พรินท์.

หนังสือเรื่อง แฟ้มสะสมงาน เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้ค้นคว้า เรียบเรียงเนื้อหาสาระในส่วนที่เป็นทฤษฎี หลักการ รวมทั้งการนำวิธีการและประสบการณ์ในการปฏิบัติจริง มาเขียนเรียบเรียงเสนอแนะแนวทางให้ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียน ในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 9 นี้ผู้เขียนได้เพิ่มเติมเรื่อง การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงและการวิเคราะห์หลักสูตรสู่การจัดทำแฟ้มสะสมงาน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้เขียนจะนำเสนอขั้นตอน ตัวอย่าง ด้วยคำอธิบายที่เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและนำไปปฏิบัติได้จริงตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ผู้บริหารโรงเรียนใช้ในการเก็บสะสมผลงานอย่างเป็นระบบตามความเหมาะสม

15 อรุณี สถิตย์ภาติกุล. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*.

นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

หนังสือเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหนังสือเรียน หนังสืออ้างอิงในสถาบันการศึกษาต่างๆ สาระสำคัญประกอบด้วย 6 บท คือ 1) ความหมาย ความสำคัญและความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) แนวคิดพื้นฐาน ปรัชญาการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 3) หลักการ จุดมุ่งหมาย ลักษณะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4) วิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน 5) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 6) การจัดทำแผนการสอน ดังนั้นสาระสำคัญทั้ง 6 บทนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสามารถที่จะศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อสามารถนำมาดำเนินการได้ตามความเหมาะสม

16 กรมวิชาการ, ชมรมศึกษานิเทศก์. (2543). *แนวทางการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้ม*

สะสมงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เสมาธรรม.

หนังสือเล่มนี้ ภายในเล่มแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการแสดงแนวคิดพื้นฐานความเป็นมาและความสำคัญการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งรูปแบบการจัดทำแฟ้มแบ่งเป็นแนวคิดของบรู๊ค โฟการ์ทีและเบลเกรด แนวคิดที่ 2 ของชัยฤทธิ์ ศิลาเดช ที่ได้เสนอรูป COSDEC Model คือ สภาวะแวดล้อม (Context) จุดมุ่งหมายของแฟ้ม (Objective) โครงสร้างของแฟ้ม (Structure) การพัฒนาแฟ้ม (Development) การประเมินผลแฟ้มสะสม (Evaluation) และการประชาสัมพันธ์ร่วมชิ้นผลงาน (Connection) แนวคิดที่ 3 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เห็นว่า กระบวนการประเมินผลควรมี 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเก็บรวบรวมและคัดเลือกผลงาน การสะท้อนความคิดเห็นและการประเมินผลงาน การนำเสนอ ตอนที่ 2 นำสู่การปฏิบัติ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมและคัดเลือกผลงาน ขั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดเห็นและการประเมินผลงาน ขั้นที่ 5 การนำเสนอผลงาน ตอนที่ 3 เป็นการยกตัวอย่างการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานจาก 5 โรงเรียน คือ กาญจนานุเคราะห์ นวลนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก มัชฌิมวัดหนองแขม สามเสนวิทยาลัย และตัวอย่างการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย (ท 101) วิชาสังคม (ส 071) วิชาคณิตศาสตร์ (ค 203) วิชาวิทยาศาสตร์ (ว 102) วิชาอังกฤษ (อ 015) และวิชาการจัดการในบ้าน (ง 012)

17 กระทรวงศึกษาธิการ, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2543). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

หนังสือเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับกระบวนการทัศน์ของบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เกิดทักษะเชิงกระบวนการและส่งเสริมให้โรงเรียนมีการพัฒนาวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มากขึ้น โดยเนื้อหาที่สำคัญมีทั้งหมด 5 บท คือ

- 1) บทนำ ผู้เขียนต้องการให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดแรงจูงใจภายในจัดการศึกษาในอนาคตของชาติให้เหมาะสมกับกระแสโลก
- 2) หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่นำเสนอในบทนี้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 3) แนวดำเนินการ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ แนวทางการดำเนินการของโรงเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู
- 4) แนวการประเมิน ผู้เขียนได้นำเสนอเครื่องมือต่างๆ ที่โรงเรียนอาจจะสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือขึ้นมาใหม่ เพื่อประเมินผู้เรียนในด้านต่างๆ
- 5) ตัวอย่างแผนการสอน ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างการเขียนแผนการสอนในวิชาและระดับชั้นต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนดำเนินการนำไปเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ต่อไป

18 ชาตรี สำราญ. (2543). *หลากหลายวิธีสอนที่ไม่หลอกหลอนวิธีเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มุลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.

หนังสือเรื่อง หลากหลายวิธีสอนที่ไม่หลอกหลอนวิธีเรียนรู้ เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้เสนอเนื้อหาความรู้หลากหลายวิธีสอน รู้อะไร แคไหน อย่างไร รู้แล้วนำไปใช้กับใคร เกิดผลอย่างไรบ้าง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 13 เรื่อง

- 1) เล่นๆ เรียนๆ เพื่อจะรู้เรื่องที่ถาม
- 2) เล่นๆ เรียนๆ เขียนมาให้
- 3) เล่นๆ เรียนๆ เขียนได้เป็นเรื่อง
- 4) เล่นเรื่องที่รู้ รู้เรื่องที่เล่น ทั้ง 4 เรื่องนี้ ผู้เขียนกล่าวถึงการเล่นของเด็ก (Storyline) ที่ครูควรตั้งสถานการณ์การเล่นของเด็กมาจัดการเรียนรู้แบบเล่นเรียน
- 5) ถามให้เป็นเรื่อง มีเรื่องจะให้ถาม คือ การถามเพื่อให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบที่โยงใยสรรพสิ่งทั้งหลายให้เป็นหนึ่งเดียวให้ได้
- 6) ลากเส้นเล็กๆ แคเห็นความคิด
- 7) คิดหลายทางสร้างคำถามให้คิด
- 8) คิด 6 แบบ หมวก 6 ใบ
- 9) คิดแล้วถาม ถามแล้วคิด
- 10) คิดแล้วทำ ทำแล้วเขียน จากเรื่องที่ 1 – 10 เป็นการนำเสนอกลวิธีการคิด เปลี่ยนกลยุทธ์การสอนจากการบอกให้ท่องมาสู่การพาทำ นำให้คิด
- 11) เรียนเองรู้เองว่ารู้แคไปไหน
- 12) โครงการ การเล่นเพื่อเรียนรู้ นำเสนอการเรียนรู้ในรูปแบบโครงการ
- 13) เรียนตามที่อยากเรียน เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเรียนรู้วิธีเรียนรู้

19 ชนาธิป พรกุล. (2543). *แคทส์รูปแบบการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : CATS : A Student – Centered Instructional Model*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

หนังสือเรื่อง แคทส์ : รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในบทต้น ผู้เขียนได้กล่าวถึงแนวคิดความเชื่อและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบแคทส์นั้น เกิดจากการผสมผสานแนวคิด 3 แนวคิด คือ 1) หลักการจัดการเรียนการสอนชิปปา ของทิสนา แคมมณี 2) การสอนแบบสตอรีไลน์ ของสตีฟ เบลล์ 3) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผู้เขียนพบว่า แนวคิดทั้ง 3 อย่างนี้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ทักษะการคิด สร้างความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้และในขณะที่เรียนผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน และผู้เขียนได้นำหลักการดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ ผลปรากฏว่านักศึกษาพอใจในการทำกิจกรรมและผู้สอนพอใจในผลของการใช้รูปแบบนี้ในระดับหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบการจัดการสอนแคทส์ คือ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีองค์ประกอบที่เป็นลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การสร้าง (Constructing) ความรู้ด้วยตนเอง การประยุกต์ใช้ (Applying) ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ กระบวนการคิด (Thinking process) และการใช้เรื่อง (Story based) เพื่อการเรียนรู้และมีขั้นตอนหลักในการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้น ได้แก่ การจัดหลักสูตรรายวิชาการเตรียมการ การเรียนการสอน และการประเมินผล

20 ปทีป เมธาคุณาวุฒิ. (2543). *การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้เขียนขึ้นจากประสบการณ์การสอน และจากการได้รับเชิญไปเป็นวิทยากร ลักษณะการเขียนเป็นการรวมบทความเป็น 4 บท คือ 1) การเรียนแบบร่วมมือ 2) การสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย 3) การเรียนการสอนแบบเว็บเบสท์ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในแต่ละบทผู้เขียนจะมีตัวอย่างรายละเอียดการจัดการสอนและข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเน้นย้ำว่าจะจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

21 วรภัทร ภูเจริญ. (2543). *การบริหารการเรี ยนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).

หนังสือเรื่อง *การบริหารการเรี ยนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ* เป็นหนังสือที่ผู้เขียนเขียนแบบเป็นนิยาย เพราะตลอดทั้งเล่มจะมีลักษณะคำถาม-คำตอบสอดแทรกขึ้นมาเป็นลักษณะมองต่างมุม ซึ่งผู้ตอบคำถามจะมีทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักวิชาการ นักประกันคุณภาพ ฯลฯ โดยในเล่มแบ่งออกเป็น 9 บท ในบทที่ 1-4 จะเขียนถึงความล้มเหลวของการศึกษาไทยและการเรี ยนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Education) เช่น ความล้มเหลวของหลักสูตร ครูไทยไม่รู้จักการบริหารจัดการ วิธีการเรี ยนการสอนและการวัดผล บทที่ 5 ตัวอย่างการเรี ยนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคำถามมากมาย เช่น อยากให้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ ที่ใช้สอนเด็กบ้าง ครูไทยไม่เก่งจะสอนเด็กเก่งได้อย่างไร นอกจากนี้ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างการสอนแบบ LC ว่าไม่เน้นการวางแผนเพราะแผนจะเปลี่ยนไปตามจริงและสถานการณ์ในการเรี ยนการสอน ข้อเสนอแนะท้ายบทเกี่ยวกับหลักการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ สิ่งที่ผู้เรียนจะได้ต้องเหมาะสมกับความต้องการของประเทศชาติ, ความต้องการของผู้เรียน, ต้องเหมาะสมกับศีลธรรม วิธีการสอนต้องเหมาะสมกับธรรมชาติ และต้องคำนึงถึงความสามารถในการสอนของผู้สอน จังหวะของอารมณ์ที่จะสอน ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน บทที่ 6 ลักษณะการเรี ยนรู้ 24 แบบจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนในการศึกษานิสัยในการเรี ยนรู้แบบต่างๆ ของผู้เรียน ถ้าผู้สอนจับไม่ได้ว่าผู้เรียนเป็นอย่างไรจะสอนแบบ LC ไม่ได้ บทที่ 7 เทคนิคการสอนแบบต่างๆ เพื่อการเรี ยนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องรู้อุปนิสัยของผู้เรียนจึงจะนำเทคนิคการสอนไปใช้ให้เกิดผล บทที่ 8 โยนิโสมนัสการ หลักการที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำและตรัสสอนไว้ 10 วิธีดังนี้ 1) วิธีคิดแบบลิมสาเหตุปัจจัย 2) แยกแยะองค์ประกอบหรือกระจายเนื้อหา 3) รู้เท่าทันธรรมดา 4) แก้ปัญหาหรืออริยสัจ 5) อรรถธรรมสัมพันธ์ 6) คุณโทษและทางออก 7) รู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม 8) อูบายปลุกเร้าคุณธรรม 9) คิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน 10) วิภังชวาท บทที่ 9 เทคนิคในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมที่น่าจะสอนเด็กๆ เทคนิคเหล่านี้ได้แก่ 1) IE เทคนิค (Industrial Engineering Technique 2) Productivity Improvement (การพัฒนาหรือเพิ่มผลิตภาพ) เช่น กิจกรรม 5 ส 3) ระบบคุณภาพ เช่นการประกันคุณภาพ 4) ระบบกันเผลอกันโกงกันลืม เป็นเทคนิคที่สำคัญมากๆ ในการทำงานเพราะจะสอนให้เด็ก “คิดเป็น” และมี “สติ”

22 วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุดสุดสำเร็จหรือกระบวนการ.*
 นนทบุรี : โรงพิมพ์ เอสอาร์ พรินติ้ง.

หนังสือเรื่อง ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุดสุดสำเร็จหรือกระบวนการ ผู้เขียนกล่าวถึงการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วม มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ การปฏิรูปการเรียนรู้ยึดหลักเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะหมวด 4 ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้และเป็นประเด็นหลักของการจัดการศึกษา ซึ่งมี 3 ประเด็นคือ 1) การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และพัฒนาดตนเองได้ 2) ผู้เรียนสำคัญที่สุด 3) กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพโดยกระบวนการเรียนรู้อาศัยหลักการบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้แบบรอบด้านเป็นหลัก นอกจากนี้ต้องปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่มีการพึ่งพาตนเองและลดการพึ่งพาสังคมอื่นให้น้อยลง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลและพึ่งพากันเป็นเครือข่าย โดยทุกคนร่วมมือกันอย่างจริงจัง

23 วิริยะ บุญยะนิวาสน์. (2543). *มิติใหม่ : การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จริยกิจ.

หนังสือเรื่อง มิติใหม่ : การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาบทบาทการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นองค์กรการเรียนรู้ รวมถึงมีเอกสารคู่มือที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีขั้นตอน มีรายละเอียดและรูปแบบของการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการบูรณาการการเรียนการสอน แต่มีเพื่อนครูจำนวนมากที่ยังไม่ชัดเจนและมั่นใจในการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ผู้เขียนจึงจัดทำรายละเอียดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการขึ้นโดยมีเรื่องที่น่าสนใจดังนี้ 1) ความสำคัญและความเป็นมา 2) ความหมายของการบูรณาการ 3) ความจำเป็นของการบูรณาการ 4) จุดเด่นของการบูรณาการ 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6) ข้อควรคำนึง / ข้อคิดในการบูรณาการ 7) ตัวอย่างการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ตลอดจนมีชุดฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งรายละเอียดทั้งหมดนี้ผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องการบูรณาการ

24 สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2543). *คู่มือการจัดทำแฟ้มต้นแบบ : แฟ้มสะสมงานของนักเรียน แฟ้มผลงานครู แฟ้มผลงานผู้บริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาคุณภาพวิชาการ

หนังสือเล่มนี้เป็นคู่มือแนะนำการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แนะนำชี้แจง การวางรูปแบบแฟ้มสะสมงานของนักเรียน เช่น คำนำ, ประวัติส่วนตัว, เป้าหมายการเรียนรู้, ระดับผลการเรียนที่คาดหวัง ฯลฯ ตอนที่ 2 แนะนำการวางรูปแบบการทำแฟ้มผลงานครู (Teaching portfolio) โดยแบ่งเป็น คำนำ สารบัญ ข้อมูลทั่วไป การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานและผลงานที่ภาคภูมิใจ ตอนที่ 3 แนะนำการวางรูปแบบแฟ้มผลงานผู้บริหารโรงเรียน (School Principal Portfolio) ซึ่งจะเป็นรูปแบบเกี่ยวกับแฟ้มผลงานครู

25 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

หนังสือเรื่อง ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด เล่มนี้คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้ครูและผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยเฉพาะความชัดเจนของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจให้ตรงกันว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้นคืออะไร โดยจำแนกเรื่องทั้งหมด 7 บท คือ 1) บทนำ กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้ 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้นทุกหมวดมุ่งสู่แนวการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดและลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุข 3) แนวคิด ความหมายและแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และยกตัวอย่างการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดหนองแขม อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ 4) ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผลการดำเนินงานและประสบการณ์จากฝ่ายต่างๆ ถึงผลของการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด 5) บทบาทของผู้มีส่วนร่วมและประโยชน์ที่ทุกฝ่ายจะได้รับ คือ ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารได้พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน 6) ถาม-ตอบปัญหาการปฏิรูปการเรียนรู้ 7) บทสรุป สาระทั้งหมดที่นำเสนอไว้ในทุกบทของหนังสือเล่มนี้ อาจยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทและเงื่อนไขของเวลา

26 อรรถัย มูลคำและคณะ. (2543). *CHILD-CENTRED : STORYLINE METHOD : การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ที.พี.พริ้นท์

หนังสือเรื่อง CHILD-CENTRED : STORYLINE METHOD : การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้นำเสนอรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับ STORYLINE METHOD เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนทั้งหลายนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดผลจริง สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ 7 บทด้วยกันคือ 1) กล่าวถึงความหมายและลักษณะสำคัญของการบูรณาการ 2) การเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เขียนยกตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอน 3) STORYLINE METHOD ผู้เขียนอธิบายรายละเอียดต่างๆ ประโยชน์จากการใช้และข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย STORYLINE METHOD 4) ตัวอย่างการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดย STORYLINE METHOD เรื่องชุมชนริมแม่น้ำ ระดับชั้น ป.1-6 5) ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย STORYLINE METHOD 6) การประเมินผลการบูรณาการ 7) STORYLINE METHOD กับการฝึกอบรม อย่างไรก็ตามการนำ STORYLINE METHOD มาทดลองใช้ในประเทศไทยก็ปรากฏผลว่าเป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมและได้รับการยอมรับจากบุคคลต่างๆ ในวงการศึกษาไทยอย่างยิ่ง

27 Cole, J. et al. (2000). *Portfolios Across the Curriculum and Beyond*. California : CORWIN PRESS.

หนังสือเรื่อง *Portfolios Across the Curriculum and Beyond* เป็นหนังสือที่กล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริงและการใช้พอดโฟลิโอ วัตถุประสงค์ของหนังสือเล่มนี้คือ รู้การประเมินค่าอย่างเป็นทางการของการประเมินตามสภาพจริง, รู้ลำดับขั้นตอนพื้นฐานของการประเมินตามสภาพจริง, ความต้องการใช้ของพอดโฟลิโอในโรงเรียนทั่วไป และความแตกต่างระหว่างกระบวนการและผลผลิตของพอดโฟลิโอ สำหรับส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริง อาทิ ช่วยเหลือในการเรียน ส่งเสริมการศึกษา ความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับการประเมินผล รายงานความก้าวหน้าและการประเมินผลตามสภาพจริงยังเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง, นักการศึกษาและผู้เรียนได้รับทราบผลสะท้อนกลับของการเรียนการสอนด้วย สำหรับพอดโฟลิโอที่ผู้เขียนได้กล่าวว่า การใช้พอดโฟลิโอมี 2 รูปแบบคือ จุดประสงค์ตลอดปีการศึกษาและระหว่างปีการศึกษา ที่นักเรียนได้แสดงผลงานของการเรียนไว้ในพอดโฟลิโอ

28 Harding, Leonora and Beech, R John. (2000). *Educational Assessment of the Primary School Child*. Bangkok : Best Books.

หนังสือเรื่อง Educational Assessment of the Primary School Child เป็นหนังสือที่กล่าวถึง การประเมินผลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ที่นับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ที่แต่เดิมจุดมุ่งหมายของการประเมินจะเป็นเรื่องของความจำ ปัจจุบันสังคมและชุมชนให้ความสนใจในเรื่องนี้ จึงมีการนำการประเมินมาใช้ 2 อย่างคือ 1) Assessment for purposes external to the school (การประเมินภายนอกโรงเรียน) 2) Assessment for purposes internal to the school (การประเมินภายในโรงเรียน) โดยมีรูปแบบการประเมินอยู่ 3 แบบคือ 1) Informal evaluations ครูจะใช้วิธีการสังเกต 2) Norm-referenced ใช้ตารางเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนแต่ละคน 3) Criterion-referenced โดย Geoff Lindsay and Robert Cameron ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีข้อเท็จจริงของการใช้การประเมินทางสถิติปัญหาที่สรุปว่า 1) มีความลำเอียงในแบบทดสอบ IQ ของการจัดกลุ่ม 2) แบบทดสอบ IQ ใช้ประโยชน์ในวงจำกัด 3) มีการวิจารณ์การใช้แบบทดสอบ IQ กับความรู้ที่ได้จากการศึกษาอย่างลึกซึ้ง

29 พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 2*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

หนังสือเรื่อง การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน 2 เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้รวบรวมบทความที่ประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด วิธีสอน เทคนิคการสอน ทั้งหมด 10 เรื่อง โดยนักการศึกษาที่ทรงคุณวุฒิเป็นอาทิ เช่น 1) การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคของเคแกน ผู้เขียนพิมพันธ์ เดชะคุปต์ 2) การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ว : แนวคิดสู่แผนการสอน ผู้เขียน พิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข 3) Constructivism กับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผู้เขียน สุจินต์ วิสวธีรานนท์ การสอนตามแนว Constructivism เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) เทคนิคการทบทวนความรู้เดิม : ขั้นตอนของการสร้างองค์ความรู้ ผู้เขียนจรรุวรรณ พุพะเนียด 5) การเรียนอย่างมีความหมายด้วยการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ ผู้เขียน สุนีย์ สอนตระกูล 6) การพัฒนาทักษะการคิดด้วยเทคนิค หมวกเพื่อการคิด 6 ใบ : แนวคิดของเดอโบโน ผู้เขียน ราเชน มีศรี 7) กระตุ้นการคิดด้วยการใช้คำถาม ผู้เขียน พิมพันธ์ เดชะคุปต์ 8) การเรียนรู้การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ผู้เขียน พิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข 9) วิธีสตอรี่ไลน์ ทางเลือกใหม่ที่นำเสนอในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ผู้เขียน ธาริณี วิทยา 10) วิจัยในชั้นเรียน ทักษะวิชาชีพครูยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้เขียน
พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์

30 ศิริกาญจน์ โกสุมภ์และดารณี คำว้จันง. (2544). *สอนเด็กให้คิดเป็น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
บริษัทจำกัด ก.พล (1996).

หนังสือเรื่อง สอนเด็กให้คิดเป็น จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอแนวคิดและวิธีการฝึกให้เด็กคิด
ด้วยวิธีง่าย ๆ และหลากหลาย เช่น การใช้ผังมโนภาพ การเรียนรู้จากชุมชนและสิ่งแวดล้อมและ
การใช้คำถาม เพื่อให้ตอบสนองต่อแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเพื่อ
เตรียมการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน ตลอดจนเตรียมการประเมินคุณภาพภายในและรองรับ
การประเมินคุณภาพภายนอก ที่มีการกล่าวถึงผู้เรียนในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการ
การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมี
วิสัยทัศน์ ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 ตอนเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 4 ดังนี้
1) ทำไมต้องสอนเด็กให้คิดเป็น 2) แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการคิดและฝึกคิด 3) เทคนิคการสอน
ให้เด็กคิด 4) การสอนคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ 5) การสอนให้คิดวิจารณ์ 6) การสอนให้
คิดแก้ปัญหา 7) การสอนให้คิดสร้างสรรค์ 8) การสอนให้คิดเป็น 9) การกำหนดเป้าหมายและ
วางแผนชีวิต 10) บทสรุป และเพื่อให้ครูผู้สอนได้แนวทางในการสอนการคิดสอดแทรกในการ
จัดการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ผู้เขียนจึงได้เสนอตัวอย่างของการเขียนแผนการเรียนรู้
ที่สอดแทรกกระบวนการคิดแก้ปัญหาไว้ในส่วนท้ายของหนังสืออีกด้วย

31 ศูนย์พัฒนาหลักสูตร , กรมวิชาการ. (2544). *เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่
ผู้เรียนสำคัญที่สุด การบูรณาการ*. โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษา.

หนังสือเรื่อง เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
การบูรณาการ ผู้เขียนได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมี
โอกาสได้เลือกเรียนตามความสนใจที่หลากหลาย ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างสัมพันธ์กันตาม
ความเป็นจริง การกำหนดหัวข้อเรื่องต้องคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนประจำวิชาจะ
ต้องมีความเชื่อมั่นและเข้าใจการบูรณาการที่ตรงกัน คิดวางแผนการเรียนรู้และประเมินผลร่วม
กัน การใช้เวลาต้องยืดหยุ่น ลักษณะของกิจกรรมมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในวิชาเดียวกันและหรือ
ข้ามวิชา เรื่องราวที่เรียนเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน มีการเชื่อมโยงสาระสำคัญต่างๆ อย่าง
มีความหมาย สำหรับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้นต้องมีการ
ประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีการที่หลากหลาย ครูผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตาม

ความเหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการ สภาพแวดล้อม บรรยากาศในห้องเรียนและสภาพของท้องถิ่น

32 สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์.

หนังสือเรื่อง การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง ผู้เขียนจัดโครงสร้างของหนังสือเล่มนี้เป็นสองส่วน โดยส่วนแรกจะเสนอการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนที่สองจะเสนอการประเมินตามสภาพจริงโดยเน้นที่การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานทั้งของครูและนักเรียน เพื่อเหตุผลที่ว่า การเรียนการสอนและการประเมินเป็นกระบวนการที่ไม่แยกจากกันโดยเด็ดขาด โครงสร้างดังกล่าวผู้เขียนแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 บท โดยบทแรกจะเป็นการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รายละเอียดของบทนี้จะกล่าวถึงหลักการของการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยุทธศาสตร์การเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อันได้แก่ การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบประสบการณ์ที่เป็นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนแบบอภิปัญญา การเรียนแบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการเรียนแบบทำโครงการ สุดท้ายจะเป็นการเชื่อมโยงการเรียนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับการประเมินตามสภาพจริง บทที่ 2 ว่าด้วยความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินจากสภาพจริง ซึ่งเป็นการให้ความรู้พื้นฐานทั่วไปเพื่อให้เข้าใจแก่นทัศน์เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการประเมินแบบเดิมกับการประเมินแบบใหม่ บทที่ 3 เสนอเรื่องการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งจะเป็นที่ส่วนประกอบขั้นตอนในการทำแฟ้มสะสมผลงานและประเภทของแฟ้มสะสมผลงานพร้อมตัวอย่าง บทที่ 4 เป็นการนำเสนอเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับรูปรีด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินชิ้นงานหรือใช้ประเมินแฟ้มสะสมผลงานโดยรวมได้เป็นอย่างดี โดยบทนี้จะช่วยให้ผู้อ่านทราบว่ารูปรีด คืออะไร ทำไมต้องใช้รูปรีด ประโยชน์วิธีสร้างและตัวอย่างของรูปรีด บทที่ 5 นำเสนอเกี่ยวกับการออกแบบการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งเปรียบเสมือนการวางแผนการประเมินโดยรวม บทนี้จะนำเสนอทั้งหลักการและองค์ประกอบการออกแบบการประเมิน โดยแฟ้มสะสมผลงานพร้อมตัวอย่าง บทที่ 6 และ 7 เป็นการนำเสนอการพัฒนาคุณภาพแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งครูสามารถจัดทำควบคู่ไปกับแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนได้

33 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544ก). *แนวคิดและประสบการณ์การจัดการ การศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดในสหรัฐอเมริกา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ พิมพ์ดี.

หนังสือเรื่อง แนวคิดและประสบการณ์การจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดใน สหรัฐอเมริกา สาระในหนังสือเล่มนี้เรียนเรื่องจากการบรรยายเรื่องการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด โดย ดร.เฟรด เอ็น ฟินลีย์ (Fred N. Finley) จากภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะการศึกษา และพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้บรรยายได้พูดถึงแนวคิดการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดว่าการเรียนการสอนต้องจัดให้สอดคล้องกับวิถีการเรียนรู้ ตามธรรมชาติของผู้เรียนโดยใช้กลยุทธ์การสอนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 4 ส่วนคือ 1) การเตรียมเพื่อเปลี่ยนแปลงความคิด 2) การแนะนำองค์ความรู้และทักษะใหม่ 3) การนำไป ประยุกต์ใช้และการบูรณาการ 4) การปฏิบัติ ผู้เรียนต้องใช้ความคิดและฝึกปฏิบัติทักษะใหม่ ๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังกล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืน เช่น การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ, กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความมุ่งหมายและยกตัวอย่างของกิจกรรมที่ใช้กลยุทธ์การสอน 4 ส่วนข้างต้น เพื่อให้เห็นแนวทางของการนำไปปฏิบัติ ส่วนท้ายของหนังสือเล่มนี้จะเป็นการ ตอบคำถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด

34 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544ข). *รายงานการประชุมประสบการณ์การ จัดการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พรินทวาทกราฟฟิค.

หนังสือเรื่อง รายงานการประชุมประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ผลจากการประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจของโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ใน 4 ภูมิภาค ในการประชุมครั้งนี้มีวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภาคทฤษฎีและระดับปฏิบัติที่มีความรู้และ ประสบการณ์ตรงเฉพาะเรื่อง ให้ความรู้และยกตัวอย่างประสบการณ์เรื่อง การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด การวิจัยในชั้นเรียนการบริหารโรงเรียนเป็นฐานและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ผลของการประชุม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตระหนักถึงความสำคัญของประสบการณ์ของครูผู้สอน จึงนำเสนอประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในวิชาต่างๆ เช่น การวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นองค์รวมของระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา, วิชาวิทยาศาสตร์, คณิตศาสตร์, ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ครูผู้สอนและโรงเรียนได้นำไปศึกษาเพื่อเป็น แนวทางการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

35 อุดม เขยกีวงศ์. (2544). *แนวทางการบริหารและการจัดการ : การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 .* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บรรณกิจ.

หนังสือเรื่อง *แนวทางการบริหารและการจัดการ : การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* ผู้เขียนได้เรียบเรียงและนำบทความ ข้อความจากเอกสารของทางราชการมาเผยแพร่งานการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 14 เรื่อง คือ 1) การปฏิรูปการศึกษาในอดีต 2) การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน 3) หลักการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการปฏิรูปการเรียนรู้ 5) การปฏิรูปการเรียนรู้ 6) แนวคิด ความหมายและแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด 7) การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด 8) การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : ผู้เรียนสำคัญที่สุด 9) บทบาทของผู้มีส่วนร่วมและประโยชน์ที่ทุกฝ่ายจะได้รับ 10) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย 11) การศึกษาตลอดชีวิต 12) แนวคิดการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต 13) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต 14) กรอบแนวคิดการแบ่งระดับการศึกษานอกระบบ ทั้ง 14 เรื่องนี้ผู้บริหารและครูผู้สอนสามารถศึกษาค้นคว้าความรู้เพื่อพัฒนาการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

36 Office of the National Education Commission. (2544). *Learning Reform : A Learner-Centred Approach.* Bangkok : Watana Panit Printing.

หนังสือเรื่อง *Learning Reform : A Learner-Centred Approach* เป็นหนังสือที่กล่าวถึงทฤษฎีการสอนโดยใช้เด็กเป็นศูนย์กลาง ภายในเล่มแยกเป็นบทดังนี้ บทที่ 1) บทนำ กล่าวถึงสถานการณ์ปัจจุบันจนถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ บทที่ 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2542 และการปฏิรูปการเรียนรู้, ความต้องการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, ลักษณะที่ต้องการของผู้เรียนและลักษณะที่สำคัญของกระบวนการเรียนรู้ บทที่ 3) ความคิดรวบยอด (สังกัป) ความหมาย แนวทางของกระบวนการเรียนรู้ ต่อทฤษฎีการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, การเรียนรู้ตลอดชีวิต บทที่ 4) การปฏิรูปการเรียนรู้, ความสำเร็จและประสบการณ์ของพรรคการเมืองต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง บทที่ 5) บทบาทการมีส่วนร่วมของหน่วยงานอื่นและประโยชน์ที่ได้รับกับผู้เกี่ยวข้อง บทที่ 6) คำถามและคำตอบต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ บทที่ 7) บทสรุป และรายชื่อของคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับชาวต่างประเทศที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาของประเทศไทยว่าทำไมต้องทำและทำไปแล้วได้อะไร

37 ชัยฤทธิ์ คีลาเดช. (2545). *คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประถมศึกษา (ปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

หนังสือเรื่อง คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประถมศึกษา ผู้เขียนแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็น 7 บท ดังนี้ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การสอนที่ดีต้องเริ่มต้นที่การศึกษาหลักให้กระจ่าง 3) วิธีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 4) การจัดทำโครงการสอน 5) การวางแผนการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนรายวิชาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 6) การเขียนแผนการสอนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล ตัวอย่างแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเขียนขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบทั่วไปตามธรรมชาติวิชา 7) แฟ้มสะสมงานเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื้อหาบางส่วนยังสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา สาระเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลความรู้ที่ทันสมัย

38 ทิศนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ด้านสุขภาพการพิมพ์.

หนังสือเรื่อง ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เขียนได้จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นตำราทางวิชาชีพสำหรับครู อาจารย์ นิสิต นักศึกษาที่มีพื้นฐานและประสบการณ์การสอนมาบ้างแล้ว โดยผู้เขียนได้ประมวลเนื้อหาได้อย่างครอบคลุมและทันต่อเหตุการณ์ คัดสรรและกลั่นกรองเอาเฉพาะประเด็นที่เป็นแก่นสำคัญของสาระแต่ละเรื่องมานำเสนอทั้งหมด 15 บท เรียงลำดับดังนี้คือ 1) บทนำ ที่กล่าวถึงวิวัฒนาการของศาสตร์ทางการสอน 2) บริบททางการสอน 3) ปรัชญาการศึกษา 4) ประมวลทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นสากลและการประยุกต์สู่การสอน 5) ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนร่วมสมัย ผู้เขียนได้นำทฤษฎีการศึกษาซึ่งกำลังอยู่ในความนิยมในวงการศึกษาทั้งของประเทศไทยและประเทศทางซีกโลกตะวันออก 6) หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนร่วมสมัย 7) หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนของนักคิดนักการศึกษา 8) ระบบการเรียนการสอน 9) รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นสากล 10) รูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนการสอนของไทย 11) วิธีสอน 12) เทคนิคและทักษะการสอน 13) นวัตกรรมการเรียนการสอน 14) การวิจัยและงานวิจัยด้านการเรียนการสอน 15) สรุป : มโนทัศน์สำคัญเกี่ยวกับการสอน หนังสือเล่มนี้ได้ประมวลศาสตร์การสอนในส่วนที่เป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครู สำหรับการเรียนการสอน

39 เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว. (2545). *การสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นิวัฒน์พร.

หนังสือเรื่อง การสอนแบบบูรณาการ ผู้เขียนเขียนจากประสบการณ์การสอน ผนวกกับการค้นคว้าศึกษาแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอจากตำราทางวิชาการทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาไทย จากกรอบและสัมมนานำมาสอนโดยจะประยุกต์ให้เหมาะสมกับศักยภาพ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน การบูรณาการมี 4 รูปแบบคือ 1) แบบสอดแทรกเนื้อหา ของวิชาอื่นๆ เข้าไปในวิชาของครูผู้สอน 2) แบบคู่ขนาน เป็นการสอนแบบวางแผนร่วมกันสอน คนละวิชาแต่หัวข้อเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหาเดียวกัน 3) แบบสหวิทยาการ เป็นการสอน คล้ายๆ แบบที่สอง 4) แบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ เป็นการสอนที่ครูผู้สอนวิชาต่างๆ มาร่วมกันเป็นคณะวางแผนปรึกษาหรือร่วมกันดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มเดียวกัน ลักษณะ การสอนแบบบูรณาการจึงต้องมีการวางแผนการสอน 8 ขั้นตอน ขั้นที่ 1) การเลือกประเด็น ขั้นที่ 2) การพัฒนาหัวข้อเรื่อง กำหนดวัตถุประสงค์เนื้อหา ในกิจกรรมให้ชัดเจน ขั้นที่ 3) แหล่งข้อมูล กำหนดแหล่งข้อมูล ตัวอย่างแหล่งข้อมูล ขั้นที่ 4) การพัฒนากิจกรรม สร้าง กิจกรรมการเรียนการสอนให้ผสมผสานกับวิชาอื่น ขั้นที่ 5) การสร้างกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ ขั้นที่ 6) การประเมินความก้าวหน้า ขั้นที่ 7) การประเมินผลกิจกรรม ขั้นที่ 8) การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำกิจกรรมร่วมกัน

40 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545ก). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับ ครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบ การจัดการทักษะการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดับบลิว.เจ หรือพเพอดี จำกัด.

หนังสือเรื่อง “การปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “การจัดการทักษะการเรียนรู้” โดยครูสถาพร มุ่งวัฒนา ที่สอน รายวิชาพระพุทธศาสนา รหัส ส 0110 ทำการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมของ ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีความบกพร่องทางคุณธรรมจริยธรรมสูง จึงได้นำประสบการณ์การสอน มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน และพัฒนาสื่อการสอน เทคนิคการสอน ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแผนการจัดกิจกรรมการสอนทุกปี จนพัฒนาเป็นนวัตกรรม การสอนแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนแบบยั่งยืนในรูปแบบของใบงาน ภายใต้ชื่อโครงการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน โดยมีวัด บ้าน ชุมชน โรงเรียนเป็นสื่อจริงและ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าแก่นักเรียน โครงการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน ใช้ทักษะการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ ทักษะการเรียนรู้ขั้นตอนที่ 1) เข้าใจตนเอง/รู้จักตนเอง 2) เรียนรู้ด้วยตนเอง 3) ค้นพบด้วยตนเอง 4) สร้างความรู้ด้วยตนเอง 5) เรียนรู้ตลอดชีวิต,

การจัดทักษะการเรียนรู้ทั้ง 5 ชั้น สามารถตอบสนองผู้เรียนให้เกิดลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คือนักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม

41 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545ข). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ การเรียนแบบร่วมมือตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้*. นนทบุรี : โรงพิมพ์แคนดิดมีเดีย.

หนังสือเรื่อง “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบ “การเรียนแบบร่วมมือตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้” โดยครูสมพิศ แสงศิริรักษ์ สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย คงได้พัฒนารูปแบบวิธีการสอนมาโดยตลอด จากระยะแรกที่สอนด้วยวิธีการบรรยายแบบ Grammar translation ผสมกับวิธีการ Drill และฝึกพูดตามเทปพบว่านักเรียนขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าแสดงออก ตัวครูผู้สอนเองขาดเทคนิค วิธีการสอนที่โน้มน้าว ประกอบกับความรู้เรื่องหลักสูตรมีน้อย จุดเริ่มต้นของการพัฒนา ครูเริ่มศึกษาหลักสูตรพุทธศักราช 2533 และพยายามปรับเปลี่ยนกิจกรรมการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น วิธีการสอนภาษาอังกฤษครูผู้สอนใช้วิธีการเรียนแบบมีส่วนร่วมหรือแบบร่วมมือและแบบแข่งขัน และใช้วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านกิจกรรมบทบาทสมมติและเกม นักเรียนให้ความสนใจร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่และสนุกสนานกับกิจกรรมเล่นเกมและบทบาทสมมติ

42 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545ค). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบ กิจกรรมใบงาน โครงการงานและการสร้างองค์ความรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อรรถพลการพิมพ์.

หนังสือเรื่อง “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “กิจกรรมใบงาน โครงการงานและการสร้างองค์ความรู้” โดยครูสุเวช ทินบุตร ครูต้นแบบปี 2541 วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ใช้ชื่อว่าการสอนวิทยาศาสตร์ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรมใบงาน โครงการงานและการสร้างองค์ความรู้ เพื่อวัดประเมินผลจากสภาพจริง ด้วยแผนภูมิกิ่งไม้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ครูผู้สอนใช้รูปแบบการสอนต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา สถานการณ์ เวลา และกลุ่มของนักเรียน สำหรับขั้นตอนในการทำกิจกรรมนั้นแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ขั้นช่วยผู้ทำโครงการงาน 4) ขั้นสร้างองค์ความรู้ สู่บูรณาการ

ใบงาน โครงงานและการสร้างองค์ความรู้ เพื่อวัดประเมินผลจากสภาพจริง ด้วยแผนภูมิกิ่งไม้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ครูผู้สอนใช้รูปแบบการสอน ต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา สถานการณ์ เวลา และกลุ่มของนักเรียน สำหรับขั้นตอนในการทำกิจกรรมนั้นแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ขั้นช่วยผู้ทำโครงงาน 4) ขั้นสร้างองค์ความรู้สู่บูรณาการ ในหลายๆ ใบงาน อาจมีเนื้อหาเดียว เมื่อสิ้นสุดเนื้อหาจะทดสอบความรู้ด้วยข้อทดสอบแบบ ต่างๆ และทดสอบด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยแผนภูมิกิ่งไม้ เพื่อสรุปผลการเรียนรู้ในเรื่อง นั้นๆ องค์ประกอบของแผนภูมิกิ่งไม้ ประเด็นหลักคือ ความรู้หัวข้อใหญ่ กิ่งย่อย คือ ความรู้ ย่อยๆ ละเอียดลึกซึ้ง 5) ขั้นประเมิน วัดผลจากสภาพจริงของผู้เรียนโดยจัดการทำแฟ้มสะสม งาน ประเมินตนเองจากกลุ่มเพื่อน ผู้ปกครอง ใบงาน และครูผู้สอน

43 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545ง). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับ ครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ โครงงาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อรรถผลการพิมพ์.

หนังสือเรื่อง ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบโครงงาน โดยครูนันทิยา คุมพล ที่ใช้กรอบความคิดของแนวทาง การดับทุกข์ อริยสัจ 4 มาช่วยในการสอนการจัดทำโครงงาน วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ครูและนักเรียนได้เสาะแสวงหาความรู้ด้วยระเบียบวิธีที่ใช้หลักเหตุผลร่วมกันทั้งการดำเนินงาน ส่วนบุคคล ทีมงานและการมีส่วนร่วมกับชุมชน ขั้นตอนการทำโครงงาน โดยทั่วไปประกอบด้วย ขั้นตอน 1) การคิดการศึกษาค้นคว้า การสำรวจ การสอบถาม เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและหรือ พัฒนาให้ดีขึ้น 2) วางแผนการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ แล้วเขียนโครงงาน 3) การดำเนิน งาน ตั้งแต่การนำเค้าโครงงานไปสู่การปฏิบัติ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล 4) การเขียนรายงานเป็นการนำเสนอผลงานต่อสาธารณะหรืออาจเขียนเป็นรายงานสรุปก็ได้ 5) นำเสนอผลงาน เผยแพร่ข้อค้นพบจากการดำเนินงานในรูปแบบต่างๆ เช่นการจัดบอร์ด จัดนิทรรศการ หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงหรือปฏิบัติจริง

44 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545จ). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับ
ครุต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ
ชิปปา CIPPA Model*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อรรถพลการพิมพ์.

หนังสือเรื่อง “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบ” การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “ชิปปา CIPPA Model” โดยครูสุภาพร สภาพพร ครุต้นแบบ
ปี 2542 วิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ได้ใช้รูปแบบ CIPPA Model ของ รองศาสตราจารย์
ดร. ทิศนา ขัมมณี ดังนี้ 1) ชั้นเตรียมการ เตรียมตนเอง เตรียมแหล่งข้อมูล จัดทำแผน
การสอน 2) ชั้นดำเนินการ จัดกิจกรรมเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนดำเนินการตามขั้นตอน 2.1 สร้าง
ความรู้ด้วยตนเองจากการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ทำความเข้าใจคิดวิเคราะห์และสรุปข้อความรู้
2.2 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดและประสบการณ์ร่วมกัน 2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วม
2.4 ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและมีผลการเรียนรู้ 2.5 ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวัน 3) ชั้นประเมินผล ด้วยวิธีการหลากหลาย จากการปฏิบัติและประเมินผลงาน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ CIPPA Model นี้สามารถดูจากตัวบ่งชี้ว่า นักเรียน
มีประสบการณ์ตรง ฝึกการปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง ตลอดจน
แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม เช่น จัดกิจกรรมโครงการทัศนศึกษา จัดกิจกรรมโครงงาน การเรียน
แบบสร้างแผนผังความคิด เป็นต้น

45 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545ฉ). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับ
ครุต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ
นวัตกรรมการเรียนรู้*. นนทบุรี : โรงพิมพ์แคนดิด มีเดีย จำกัด.

หนังสือเรื่อง “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบ” การจัดการกระบวนการเรียนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “นวัตกรรมการเรียนรู้” โดยครูสุรัชย์ บุญญานุสิทธิ์ ครุต้น
แบบปี 2541 วิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม
การเรียนรู้ จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็น
สำคัญ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบเข้มของนักเรียน ระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย ซึ่งใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ 1) การเรียนการสอนแบบปฏิสัมพันธ์
2) การเรียนการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม 3) การเรียนด้วยตนเอง 4) การเรียนตามเอกัตภาพ
5) การประเมินผลตามสภาพจริง 6) เลือกอ่านแบบอิสระตามเอกัตภาพ 7) การสรุปและทบทวน
การเรียนรู้ 8) การทดสอบและวัดผลการเรียนรู้ 9) การซ่อมเสริม 10) การทดสอบความคงทนใน
การเรียนรู้

กิจกรรมกลุ่ม 3) การเรียนด้วยตนเอง 4) การเรียนตามเอกัตภาพ 5) การประเมินผลตามสภาพจริง 6) เลือกอ่านแบบอิสระตามเอกัตภาพ 7) การสรุปและทบทวนการเรียนรู้ 8) การทดสอบและวัดผลการเรียนรู้ 9) การซ่อมเสริม 10) การทดสอบความคงทนในการเรียนรู้

บทที่ 5

บรรณนิทัศน์บทความ

บรรณนิทัศน์บทความเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 51 เรื่อง เรียงลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2541-2545 และปีคริสต์ศักราช 1998-2002 ดังนี้

1. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2541 (1998) ลำดับที่ 01-02
2. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2542 (1999) ลำดับที่ 03-06
3. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2543 (2000) ลำดับที่ 07-30
4. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2544 (2001) ลำดับที่ 31-49
5. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2545 (2002) ลำดับที่ 50-51

01 เพราะพรรณ โกมลมาลย์. (2541, พฤศจิกายน). “หลักการเรียนการสอนแบบบูรณาการ รัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา,” *วารสารวิชาการ*. 1(11) : 65 – 73.

บทความเรื่อง หลักการเรียนการสอนแบบบูรณาการรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ผู้เขียนกล่าวถึงการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบหน่วยบูรณาการ หรือเรียกว่า Thematic Approach ที่นำกลับมาประยุกต์ใช้ จากแนวคิดที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้อย่างมีความหมายเกิดองค์รวมความรู้ สามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มิใช่การเรียนแยกส่วนวิธีการบูรณาการมี 4 รูปแบบด้วยกัน คือ Infusion คือครูที่สอนวิชาวิชาหนึ่งนำวิชาอื่นๆ เข้ามาบูรณาการกับวิชาของตน Parallel วิธีการนี้ครูหลายคนจากหลายวิชามาวางแผนร่วมกันเพื่อรวมองค์ประกอบของเนื้อเรื่อง แนวคิด Multidisciplinary วิธีการนี้ครูหลายคนจากหลายวิชามาวางแผนกันเกี่ยวกับหัวเรื่อง แนวคิด หรือปัญหาแล้วกำหนดโครงการร่วม Transdisciplinary วิธีการนี้ครูแต่ละวิชามาวางแผนร่วมกันในองค์ประกอบของหัวข้อเรื่อง แนวคิด หรือปัญหา กำหนดเป็นโครงการขึ้นมาและครูทุกคนร่วมกันสอนเป็นคณะ

02 รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์. (2541, มิถุนายน). “การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน : ทฤษฎีการเรียนรู้” *การศึกษาเอกชน*. 8 (77) : 14 – 20.

บทความเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน : ทฤษฎีการเรียนรู้ ผู้เขียนได้นำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินำเสนอไว้ 5 ทฤษฎี คือ 1) การเรียนรู้ที่มีความสุข 2) การเรียนรู้ที่มีส่วนร่วม 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ 5) การเรียนรู้เพื่อฝึกฝน กาย วาจา ใจ ทั้ง 5 ทฤษฎีนี้จะมียุทธวิธีสำหรับครูผู้สอนนำไปพัฒนา การเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพกับตัวผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษา ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสานทฤษฎีต่างๆ ให้เหมาะสม การเรียนการสอนที่มีคุณภาพจะต้องมียุทธวิธี 4 วิธี วิธีที่ 1) วิธีการสอนแบบดาว 5 แฉก โดยกระบวนการ 5 อย่างคือ การทำงานกลุ่ม ใช้คำถามเป็น สื่อให้คิด ทำกิจกรรมสร้างจินตนาการโดยเสริมด้วยสื่อสายตาเชื่อมโยงชีวิตจริง วิธีที่ 2) การสร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง ปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน วิธีที่ 3) การแนะแนวและจิตวิทยา วิธีที่ 4) การประเมินผล ครูผู้สอนสามารถนำยุทธวิธี 4 วิธี ไปใช้น้อยบ้างมากบ้างขึ้นอยู่กับปัญหาและสถานการณ์ ยุทธวิธีทั้ง 4 นี้ต้องเชื่อมโยงและสนับสนุนส่งเสริมให้การเรียนการสอนได้ผลดีอย่างเต็มที่

03 ชัยยุทธ บุญยสวัสดิ์. (2542, มิถุนายน). “Child-Center ต้องกล้าปฏิวัติเพื่อนักเรียน,” *สถานปฏิรูป*. 2 (15) : 41 – 42.

บทความเรื่อง Child-Center ต้องกล้าปฏิวัติเพื่อนักเรียน ผู้เขียนได้ถ่ายทอดแนวความคิดของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนจากครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นเด็กเป็นศูนย์กลางนั้นของโรงเรียนราชวินิตประถม โดยใช้กระบวนการ 3 ระดับคือ 1) ปรับแนวความคิดของครู 2) นำทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ มาใช้ 3) การปรับหลักสูตรในระดับที่ 1 นั้นจะมีการประชุมครูปรึกษากัน ส่งกรอบรมสัมมนาเพื่อเกิดความเข้าใจร่วมกัน ส่วนระดับที่ 2 โรงเรียนนำทฤษฎีที่นักการศึกษาและนักจิตวิทยาพัฒนาไว้มาใช้ให้เป็นจริง เช่น ทฤษฎีสมองซีกซ้าย – ขวา พิจารณาถึงการสอนว่า โรงเรียนอ่อนเรื่องใดก็ทำการปรับ ตัวอย่าง โรงเรียนอ่อนในเรื่องของศิลปะและดนตรี ก็เสริมในส่วนนี้ หรือการใช้ทฤษฎีเสริมแรงให้กำลังใจ สำหรับส่วนที่ 3 การปรับหลักสูตรโรงเรียนจะทำการปรับหลักสูตรต่อเนื่องตลอดแต่ละปีไม่จำเป็นต้องเหมือนกันในการปรับหลักสูตรเนื้อหาต้องปรับการเรียนการสอนไปด้วย เริ่มด้วยการปรับคาบเรียน และการปรับการวัดผล ลดการสอบแบบปรนัยลง เพิ่มการสอบแบบอัตนัยเพื่อวัดความคิดและยังนำ

พอดโฟริโอมาใช้ประเมินผลตามศักยภาพของผู้เรียนอีกด้วย

- 04 ทิศนา แคมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดล CIPPA. (เอกสารการประชุมปฏิบัติการ) : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ม.ป.พ. อัดสำเนา.

บทความเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา เป็นเอกสารประกอบการเสนอแนวคิดกรมทางการเรียนการสอนที่การพัฒนาที่ยั่งยืนในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งผู้เขียนเป็นผู้นำเสนอการจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั่นคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ครูที่จะสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงจำเป็นที่จะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย,สติปัญญา,ทางสังคมและทางอารมณ์ โดยใช้โมเดลชิปปาดังนี้ Construct การสร้างความรู้ตามแนวคิดของทฤษฎี Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง Interaction กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย Physical Participation ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่างๆ Process Learning กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นต่อการดำรงชีวิต, Application การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน การจัดการเรียนการสอนตามโมเดลชิปปาสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางด้านกาย สติปัญญาและสังคม ส่วนการมีส่วนร่วมทางอารมณ์นั้นจะเกิดควบคู่ไปกับทุกด้าน ซึ่งหากครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามหลักดังกล่าวแล้ว การจัดการเรียนการสอนของครูก็จะมีลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

- 05 ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2542, ธันวาคม). “การเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ (4MAT),” วารสารวิชาการ. 2 (12) : 12 – 24.

บทความเรื่อง การเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ (4MAT) ผู้เขียนได้ศึกษาจากการพัฒนาค้นคว้าวิจัยของ Bernice Mc Carthy นักการศึกษาที่ได้รับทุนวิจัยของบริษัท แมคโดเนลล์ ทำการวิจัยเรื่องสไตล์การเรียนรู้และบทบาทของสมอง ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวของ David Kolb ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย Case Western Research University มีอิทธิพลต่อการวิจัยของ Mc Carthy มากโดยอธิบายว่า การเรียนรู้เกิดจากความสัมพันธ์ 2 มิติ

คือ การรับรู้และการจัดกระบวนการ กระบวนการเรียนรู้เป็นผลมาจากวิธีการหรือช่องทางที่บุคคลรับรู้แล้วจัดกระบวนการสิ่งที่ได้รับรู้นั้น วิธีการที่บุคคลรับรู้มี 2 ประเภทคือ หนึ่งผ่านประสบการณ์รูปธรรม สองผ่านความคิดรวบยอด ผู้เขียนอธิบายแนวความคิดของ Mc Carthy โดยใช้แผนภูมิเพื่อให้เข้าใจลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบ ซึ่งมีสไตล์การรับรู้และกระบวนการจัดการสิ่งที่ได้รับรู้แตกต่างกัน ตลอดจนการนำวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT มาขยายผลออกเป็น 8 ขั้นตอนย่อย เพื่อให้ผู้สนใจได้ทำความเข้าใจและศึกษาค้นคว้านำไปสร้างกิจกรรมให้สอดคล้องกับผู้เรียนต่อไป

06 อัญชลี สารัตนะ. (2542, ธันวาคม). “การศึกษาแบบบูรณาการ,” วารสารวิชาการ. 2 (12) : 27 –30.

บทความเรื่อง การศึกษาแบบบูรณาการ ผู้เขียนได้อธิบายถึง การศึกษาแบบบูรณาการคืออะไร และนำคำนิยามต่างๆ จากนักการศึกษาที่สำคัญมากกล่าวอ้าง เช่น พระเทพเวที ดร.ธำรง บัวศรี ดร.สงัด อุทรานันท์ และ Shoemaker เป็นต้น การศึกษาแบบบูรณาการมีวิธีการดำเนินการอย่างไร ผู้เขียนกล่าวถึงการดำเนินการ 2 ลักษณะคือ เป็นการบูรณาการภายในวิชา นำเนื้อหาภายในวิชาเดียวไปสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและเป็นการบูรณาการระหว่างวิชาโดยการเชื่อมโยงตั้งแต่ 2 สาขาวิชา ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกันเพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งแบ่งเป็น 4 รูปแบบคือ 1) การสอนแบบบูรณาการแบบสอดแทรก 2) การบูรณาการแบบคู่ขนาน 3) การสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการ 4) การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ ส่วนท้ายบทความนำเสนอการสร้างบทเรียนและจัดการเรียนรู้ในการสอนวางแผนการสอน ปฏิบัติการสอนและประเมินผล

07 กองบรรณาธิการ. (2543, พฤษภาคม). “วิจัยเด่น : การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” สานปฏิรูป. 3 (26) : 82 – 83.

บทความเรื่อง วิจัยเด่น : การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กองบรรณาธิการได้นำงานวิจัยของ ดร.นภเนตร ธรรมบวร อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เรื่องโครงการปฏิรูปการเรียนรู้จังหวัดขอนแก่น การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้เก็บรวบรวมข้อมูล 5 เดือนโรงเรียนพื้นที่ทดลอง 2 แห่ง ในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่โรงเรียนบ้านโนนจันทิก อ.แวงใหญ่ สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและโรงเรียนพัฒนาเด็ก เป็นโรงเรียนเอกชน เนื้อหาของ

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็น การบรรยาย วิเคราะห์ และสรุปแนวคิดจากประสบการณ์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของทั้งสองโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า หลักการสำคัญประการหนึ่งในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของทั้งสองโรงเรียนคือการไม่แบ่งแยกชุมชนออกจากโรงเรียนโดยมุ่งสนับสนุนให้ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก

08 กฤษฎา ต่วงเปรม. (2543, พฤษภาคม). “ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแรลลี่.” *สถานปฏิรูป*. 3 (26) : 27 – 30.

บทความเรื่อง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแรลลี่ ผู้เขียนได้กล่าวถึงการจัดการกิจกรรมแรลลี่บูรณาการการเรียนรู้ซึ่งมีหลักการทำกิจกรรมแรลลี่ทั่วๆ ไป ของโรงเรียนสาธิตแห่งแรกของโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้ของสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กิจกรรมแรลลี่เสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่นักเรียน จะแตกต่างกันตามระดับชั้นเรียนประกอบด้วย อนุบาล 1-2 กิจกรรมบูรณาการพี่ช่วยน้อง ประถมศึกษาปีที่ 3-4 กิจกรรมบูรณาการธรรมชาติศึกษา วอล์คแรลลี่ เรื่องอาชีพในชุมชน ประถมศึกษาปีที่ 5-6 วอล์คแรลลี่ ภาษาไทย จักรยานแรลลี่ น้ำดื่มเพื่อชีวิต จักรยานแรลลี่ บันดินเป็นดาว วอล์คแรลลี่ เรื่องกล้วย ผู้เขียนได้เยี่ยมชมกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่องกล้วย ของเด็กประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ซึ่งการจัดการกิจกรรมแรลลี่เพื่อการเรียนรู้เน้นเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งในหลายวิธีของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถทำได้โดยไม่ยากหากครูในโรงเรียน ตลอดจนคนในชุมชนร่วมมือกัน พัฒนาการศึกษาร่วมกัน

09 กิตติคม คาวีรัตน์. (2543, ตุลาคม). “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT,” 3 (10) : 31 – 34.

บทความเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4 Mat วัฏจักรการเรียนรู้ 4 Mat เป็นแนวคิดหนึ่งที่มีหลักการเช่นเดียวกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ ที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนในการลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับวัฏจักรการเรียนรู้ 4 Mat ได้แก่ เบอ์นิซ แมคคาร์ธี (Bernice Mc Carthy) โดยพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิด คอลบ์ (David Kolb) สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการรับรู้ข้อมูล โดยใช้พื้นที่ 4 ส่วนของวงกลม แทนลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบ คือ 1) ด้านบนขวา เรียกผู้เรียนถนัดจินตนาการ คือ ทำไม 2) ด้านล่างขวา เรียกผู้เรียนถนัดการวิเคราะห์ ใช้แผนที่ความคิดหรือแผนภูมิลักษณะต่างๆ เช่น ก้างปลา หรือแผนภูมิต้นไม้ โดยผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หรือทำกิจกรรมด้วยตนเอง 3) ด้านล่างซ้าย เรียก

ผู้เรียนถนัดใช้สามัญสำนึก ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ จากการวางแผนที่ความคิดลงมือปฏิบัติ กิจกรรมตามลักษณะเฉพาะแต่ละคน คำถามที่ใช้ในกิจกรรมคือ ทำอย่างไร 4) ด้านบนซ้าย เรียกผู้เรียนถนัดการรับรู้จากประสบการณ์ สามารถลงมือปฏิบัติได้และยอมรับการเปลี่ยนแปลงเป็นการบูรณาการการเรียนรู้กับการประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง คำถามที่ใช้ทำกิจกรรมคือ ถ้า

10 จันทรา ดันติพงศานุรักษ์..(2543, ธันวาคม) “การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)” วารสารวิชาการ. 3 (12) : 36 — 55.

บทความเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้เขียนได้นำเสนอรูปแบบของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และในบทความนี้แบ่งหัวข้อออกเป็น 9 หัวข้อ คือ

1) ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4) การพัฒนาทักษะทางสังคม เพื่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 6) ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 7) บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 8) ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 9) ข้อสรุปและข้อคิดเห็น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

11 จำรูญ เรืองขจร. (2543, กุมภาพันธ์). “การพัฒนาแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม,” วารสารวิชาการ. 3 (2) : 35 — 47.

บทความเรื่อง การพัฒนาแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม ผู้เขียนนำเสนอแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม โดยประยุกต์หลักการ แนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เน้นการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มที่หลากหลายเทคนิควิธีการเข้าด้วยกัน ผสมผสานกับประสบการณ์ตรงของผู้เขียนเอง การที่จะทำให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความรู้ และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูผู้สอนจึงต้องปรับปรุงวิธีการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ผู้เขียนจึงได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไว้ 5 แบบคือ 1. การเรียนแบบร่วมมือ 2. การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน 3. การสอนแบบซินดิเคท 4. การสอนแบบสแตค 5. กลุ่มสัมพันธ์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงมีหลักสำคัญอยู่ว่า ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ

12 นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์. (2543. ธันวาคม). “ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.” วารสารวิชาการ. 3 (12) : 22 – 27.

บทความเรื่อง ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เขียนต้องการที่จะรวบรวมความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเสนอและชี้แจงให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งครูผู้สอนจะได้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางที่ถูกต้อง โดยผู้เขียนได้เปรียบเทียบความเข้าใจที่ถูกต้องและความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไว้ 9 ข้อ แต่จะยกตัวอย่างพอสังเขปดังนี้ 1) ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ปล่อยให้ผู้เรียนเรียนรู้เกิดขึ้นที่ตัวผู้เรียนเป็นลักษณะที่ถูกต้องแต่การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ขึ้นมาได้เองนั้นเป็นเรื่องที่ยาก ครูจึงต้องทำหน้าที่เตรียมจัดสถานการณ์และกิจกรรมต่างๆ นำทางไปสู่การเรียนรู้ 2) ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการสอน ควรสอนเมื่อผู้เรียนอยากเรียนเท่านั้น ถ้าผู้เรียนยังไม่อยากเรียนก็ปล่อยให้ทำอะไรก็ได้ตามที่ชอบใจ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ครูควรใช้กลวิธีในการสร้างความสนใจใคร่รู้ ให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียน 3) ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาบางวิชาที่เอื้ออำนวยให้มีการพูดคุยอภิปรายกันได้เท่านั้นและไม่เหมาะสมกับการสอนเนื้อหาที่เป็นกฎเกณฑ์หรือทฤษฎีที่ตายตัว ความเข้าใจที่ถูกต้องนั้น การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถนำไปใช้ได้กับการจัดการเรียนการสอนทุกเนื้อหาวิชา เพียงแต่ครูจะต้องรู้จักวิธีการออกแบบกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความคิดในการสร้างความรู้และได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เป็นต้น

13 ไพท สิทธิสุนทร. (2543, มีนาคม). “การเรียนรู้แบบ 4 MAT,” สานปฏิรูป. 3 (24) : 20-23.

บทความเรื่อง การเรียนรู้แบบ 4 MAT ผู้เขียนได้กล่าวถึง นักการศึกษาชาวอเมริกันชื่อ เบอ์ริส แมคคาธิ ที่มีประสบการณ์ในการสอนปลายระดับชั้นเรียน และได้นำรูปแบบการเรียนรู้ของเดวิด คอลบ์ (David Kolb) มาเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ คอลบ์เสนอว่าผู้เรียนมีอยู่ 4 แบบหลักๆ คือ 1) ผู้เรียนถนัดการใช้จินตนาการ เป็นพวกที่ชอบถามเหตุผลว่า “ทำไม” 2) ผู้เรียนถนัดการวิเคราะห์ เป็นพวกที่ชอบถามว่าข้อเท็จจริงคือ “อะไร” 3) ผู้เรียนถนัดใช้สามัญสำนึก เป็นพวกที่ชอบถามว่า “อย่างไร” 4) ผู้เรียนที่สนใจค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นพวกที่ชอบตั้งเงื่อนไข “ถ้าอย่างนั้น” “ถ้าอย่างนี้” และในการจัดแผนการสอนแบบ 4 MAT นั้นครูผู้สอนต้องเข้าใจการทำงานและความถนัดของสมองส่วนที่แบ่งเป็นซีกซ้ายและซีกขวาของมนุษย์ ในประเทศไทยมีโรงเรียน

หลายแห่งได้นำระบบการสอนแบบ 4 MAT ไปทดลองใช้ เช่น โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับโรงเรียนที่นำกิจกรรมแบบนี้มาใช้ก่อนและใช้อย่างต่อเนื่อง คือโรงเรียนสมถวิล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

14 ไผท สิทธิสุนทร. (2543, กรกฎาคม). “การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์,” *สานปฏิรูป*.
3 (28) : 24 – 27.

บทความเรื่อง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ คาร์ลโรเจอร์ นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้จำแนกการเรียนรู้ออกเป็นสองชนิด คือ 1) การเรียนรู้ในสิ่งที่ถูกสอนโดยผู้เรียนไม่ได้สนใจอยากรู้มาก่อน 2) การเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้ โดยเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการเรียนรู้สองแบบ คือ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จะมุ่งสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน ปัจจัยที่บ่งบอกถึงแนวทางการเรียนรู้ดังกล่าวมี 2 ส่วนคือ ปัจจัยในส่วนบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน คือ บทบาทของผู้สอน ครูอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเรียนรู้บทบาทของผู้เรียน โรเจอร์เชื่อว่า ผู้เรียนจะดำเนินไปด้วยดีต่อเมื่อ ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงมีส่วนเลือกวิธีการเรียนรู้ เชนิญปัญหาจากประสบการณ์จริงและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง จากบทความนี้ยกตัวอย่างการเรียนรู้โดยใช้ “Contract” (สัญญาการเรียนรู้ส่วนบุคคล) ที่เกิดขึ้นที่โรงเรียนเอกชนชื่อ New Orleans Free School ในรัฐหลุยเซียน่า ใน การเรียนการสอนประวัติศาสตร์แอฟริกา นักเรียนได้ตั้งข้อสงสัยจากความรู้ความเข้าใจในเรื่องทวีปแอฟริกา ครูจึงนำข้อสงสัยนั้นมาตั้งสมมติฐาน มอบหมายให้นักเรียนได้ศึกษาโดยใช้ Contract ว่า นักเรียนจะศึกษาอะไร อย่างไร ใช้เวลาเท่าใด และประเมินผลอย่างไร ตาม Contract กำหนดให้มีการพบกับครูผู้สอนอาทิตย์ละ 1 ครั้งหรืออาจจะเพิ่มเวลาตามความจำเป็น เมื่อถึงกำหนดเวลานักเรียนจะนำผลงานมาเสนอต่อชั้นเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและเพื่อนๆ ชักถามวิธีการเรียนรู้โดยใช้ Contract เป็นเพียงวิธีการหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์

15 เพิ่มวรุช บุษปามาตะนัง. (2543, สิงหาคม – กันยายน). “แนวทางการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง,” *วารสารข้าราชการครู*. 20 (6) : 36 – 38.

บทความเรื่อง แนวทางการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง เป็นทางเลือกใหม่ของการประเมินผลในปัจจุบัน ลักษณะสำคัญของการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง คือ 1) งานที่ให้นักเรียนปฏิบัติเป็นงานที่มีความหมายสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง 2) เป็นการประเมินด้วยวิธีที่หลากหลาย 3) ผลผลิตมีคุณภาพ 4) ใช้ความคิดระดับสูงในการแสดงออกหรือการผลิตผลงานของนักเรียน 5) มีปฏิสัมพันธ์ทางบวก นักเรียนไม่รู้สึกเครียด 6) งานหรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติต้องมีขอบเขตและมาตรฐาน 7) มีการสะท้อนตนเองโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นหรือเหตุผลต่อพฤติกรรม 8) สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน 9) เป็นการประเมินอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาในทุกสถานที่ 10) เป็นการบูรณาการความรู้ ในลักษณะที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถและทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้และการวางแผนการสอนที่เอื้อต่อการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงมีขั้นตอน 1) วิเคราะห์หลักสูตร 2) กำหนดคุณภาพผลการเรียนรู้ 3) ทำกำหนดการสอน 4) ทวีแผนการสอน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ครูผู้สอนต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ การทดสอบ และแฟ้มสะสมงาน ดังนั้นการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงตามแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น แม้จะเป็นเรื่องใหม่แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนไปในทิศทางที่ถูกต้อง

16 ภัคดี รัชตวิภาสนันท์. (2543, มีนาคม). “เมื่อ TGT ผ่านการตัดต่อยิน-สู่การสอนแบบ Q&A,” *สานปฏิรูป*. 3(24) : 36 – 38.

บทความเรื่อง เมื่อ TGT ผ่านการตัดต่อยิน-สู่การสอนแบบ Q&A ปัจจุบันการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางมีเทคนิควิธีการหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการสอนโดยใช้เทคนิค Co-op, Stad, Jigsaw ฯลฯ กระบวนการหนึ่งที่ครูอยากจะทำให้เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู การอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นเป็นพฤติกรรมที่ครูมุ่งหวังที่จะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในขณะที่เรียน จากการสังเกต การเขียนแผนการสอนของครู ทุกแผนการสอนมักจะระบุให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมเป็นผู้อภิปรายแต่ครูทั่วไปมักจะประสบปัญหาคือนักเรียนไม่ยอมรับอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้เขียนซึ่งประสบปัญหาเช่นเดียวกันนี้จึงพยายามคิดหาวิธี โดยใช้แนวทางของเทคนิคการสอนแบบ TGT (Team game Tournament) แต่การสอนวิธีนี้ยังมีจุดอ่อน ผู้เขียนทำการตัดต่อเทคนิคเพื่อใช้แก้ปัญหาการให้นักเรียนเกิดบรรยากาศการร่วมอภิปรายและมีส่วนร่วมใน

การเรียนรู้มากที่สุด และเกิดการสอนแบบ Question & Answers ที่ครูและนักเรียนร่วมกันคิด
พิจารณาประเด็นคำถามและคำตอบ

17 ระวีวรรณ โพธิ์วัง. (2543, สิงหาคม-กันยายน). “การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียน
เป็นศูนย์กลาง,” วารสารข้าราชการครู. 20 (6) : 19 – 24.

บทความเรื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนอธิบายถึง
ลักษณะการสอนที่มีคุณภาพ โดยใช้ปรัชญาการศึกษา Constructivism ที่เหมาะสมสำหรับคนใน
ยุคโลกาภิวัตน์โดยมีแนวคิดที่ว่า การฟังหรือดูไม่สามารถทำให้ได้สัมผัสจริง มีการสำรวจทดลอง
ตรวจสอบ ดังนั้นแนวทางการจัดการสอน ควรเป็น 1) ให้นักเรียนได้มีโอกาสพบประสบการณ์และใช้
ทรัพยากรต่างๆ นอกห้องเรียน 2) จัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ต่างๆ 3) จัดกิจกรรมการสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ แนวทางการจัด
การสอนดังกล่าวสามารถนำเทคนิควิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้หลายวิธี เช่น
เกม, สถานการณ์จำลอง, กรณีศึกษา, แบบเรียนสำเร็จรูป, ศูนย์การเรียนรู้ ฯลฯ ครูควรมีบทบาทใน
การกำกับดูแลกระบวนการเรียนการสอนผู้ชี้แนะให้คำปรึกษาผู้เสริมความรู้ ผู้ร่วมประเมินผล
และส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ ท้ายบทความผู้เขียนได้นำเสนอแบบบันทึกแผนการสอน เพื่อครู
ผู้สอนหรือผู้สนใจนำไปประยุกต์หรือปรับใช้ได้

18 วิภาภรณ์ ภูวัฒน์ากุล. (2543, สิงหาคม-กันยายน). “กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียน
เป็นศูนย์กลาง,” วารสารข้าราชการครู. 20 (6) : 39 –44.

บทความเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้แนะนำวิธีให้
ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนจากครูผู้สอนหนังสือ ให้เป็น ผู้แนะนำ ปรัชญาและแก้ไขสถานการณ์และ
คำนึงถึงบทบาทใหม่ที่ว่า สอนอย่างไร จึงจะให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยได้
แนะนำให้ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายและก่อนที่จะดำเนินการสอนต้องคำนึงถึงการ
เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน
นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้แนะนำแนวทางการจัดการเรียนในชั้นเรียนของ Beatrice Fennimore คือ
1) Withitness คือ เข้ามีส่วนร่วมในสถานการณ์ได้ทันที 2) Overlapping มีความสามารถที่ทำ
หลายอย่างในเวลาเดียวกัน 3) Momentum during lesson บทเรียนที่สามารถทำให้นักเรียน
ชนะปัญหาอุปสรรค 4) Challenge and Variety in assignments งานที่หลากหลายและท้าทาย
ซึ่งความสามารถ นอกจากนี้ผู้เขียนได้นำเสนอตารางการเปรียบเทียบการสอนแบบเก่ากับแบบ
เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ครูผู้สอนตระหนักว่า จุดประสงค์ของการศึกษา คือ ความ
งอกงามและพัฒนาการของนักเรียน

19 วิภาภรณ์ ภูวัฒนากุล. (2543, ธันวาคม-มกราคม) “ใครคือผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางที่แท้จริง,” วารสารข้าราชการครู. 20 (2) : 44 – 48.

บทความเรื่อง ใครคือผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางที่แท้จริง เป็นบทความที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นไม่ใช่เป็นเพียงภาระหน้าที่ของครูผู้สอนเท่านั้น แต่ผลสำเร็จของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางที่แท้จริงนั้น จะต้องประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียน ครูอาจารย์ นักเรียน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง หลักสูตรการวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง

20 สมชาย เทพแสง. (2543, ธันวาคม). “การปฏิรูปการเรียนรู้สู่ CHILD-CENTER,” วารสารวิทยาสาร. 99 (9) : 27 – 29.

บทความเรื่อง การปฏิรูปการเรียนรู้สู่ CHILD CENTER ผู้เขียนกล่าวถึงไชลด์เซ็นเตอร์ว่าเป็นแนวคิดในการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด การจัดการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับปัจจัย 1) ความพร้อมของครู การเตรียมวิธีการสอนที่หลากหลาย 2) ความพร้อมด้านสื่อการสอน 3) ด้านสถานที่ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้อธิบายความหมายของ CHILD CENTER เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น C มาจาก COMFORT ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความสุข สะดวกสบายไม่ให้เกิดความเครียด H มาจาก 4H ได้แก่ head hand heart health การสอนต้องคำนึงถึงสติปัญญา การปฏิบัติการณ์ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมสุขภาพกายและใจให้นักเรียน I มาจาก IMAGINE ครูส่งเสริมความคิดจินตนาการให้กับนักเรียน L มาจาก LOGICAL การใช้เหตุผล C มาจาก CREATIVE ความคิดสร้างสรรค์ ครูต้องเน้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ E มาจาก EMOTION ครูช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีอารมณ์ในทางบวก N มาจาก NATURAL ครูต้องให้นักเรียนรู้จักธรรมชาติและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสอน T มาจาก TOURIST จัดให้มีทัศนศึกษาเพื่อหาประสบการณ์ R มาจาก RELATION ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน E มาจาก ETHIC ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ฉะนั้นการเรียนการสอนแบบ CHILD CENTER จึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

21 สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2543, กันยายน-ธันวาคม). “การประเมินแนวใหม่ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ : การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน” วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 1(4) : 37-41.

บทความเรื่อง การประเมินแนวใหม่ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ : การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน บทความนี้ผู้เขียนได้เน้นวิธีการประเมินนักเรียน โดยประเมินสิ่งที่ครูจะต้องให้ความสำคัญรู้จักเด็กในช่วงระยะวันแรกๆ ของวันเปิดเทอมใหม่หรือเรียนวิชาใหม่ การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียนมีลักษณะเฉพาะ 7 ประการ ดังนี้ 1) สร้างความรู้จักนักเรียนจะกระทำตอนเปิดเทอมวันแรกๆ ของต้นปีการศึกษาหรือตอนต้นของการสอนวิชาใหม่ 2) ใช้ตัวนักเรียนและลักษณะเฉพาะของตัวนักเรียนเป็นศูนย์กลางประเมิน 3) ใช้การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ 4) เป็นการสังเกตจากการสังเกตจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สร้างการรับรู้ที่รวดเร็ว 5) ใช้รอยพิมพ์ใจโดยไม่ต้องเขียนบันทึก 6) การสร้างความรู้จักนักเรียนเป็นการสังเกตอย่างอิสระกว้างขวาง ไม่จำกัดพฤติกรรมหนึ่งของเด็ก 7) การสร้างความรู้จักนักเรียนจะช่วยให้ครูได้กำหนดทิศทาง วางแผนการสอนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนเด็กให้มีพัฒนาการเต็มศักยภาพ สำหรับประโยชน์ของการประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน ครูจะได้รับประโยชน์ดังนี้ 1) ช่วยการตัดสินใจในการวางแผนการสอนหรือโครงการสอน 2) ช่วยในการคัดแยกเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ 3) ช่วยรู้พัฒนาการความเจริญงอกงามและการเปลี่ยนแปลงของเด็ก

22 สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2543, พฤษภาคม-สิงหาคม). “ชุดกิจกรรมแบบ 4 MAT กับการพัฒนาศักยภาพนักเรียน,” วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 1 (3) : 45 – 47.

บทความเรื่อง ชุดกิจกรรมแบบ 4 MAT กับการพัฒนาศักยภาพนักเรียน ผู้เขียนได้นำแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาและการออกแบบการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ที่เน้นทฤษฎีพหุปัญญา มาเผยแพร่กับครูในโครงการส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ช่วงภาคฤดูร้อน พ.ศ.2542 และ พ.ศ.2543 เพื่อให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางวิชาการของนักเรียน รวมทั้งทักษะทางสังคมและจริยธรรม และได้นำตัวอย่างของผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนด้านวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 มาประกอบในบทความ ผลของการใช้ชุดกิจกรรม 4 MAT เพื่อส่งเสริมศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ ปรากฏผลต่อนักเรียน ดังนี้

1. นักเรียนมีพัฒนาการในด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์
2. นักเรียนมีพัฒนาการในด้านความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม
3. นักเรียนมีพัฒนาการในด้านความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา

สำหรับครูผู้สอนพบว่า ครูมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ อีกทั้งยังทำหน้าที่ชี้แนะ ตั้งคำถามช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสนใจและอยากปฏิบัติกิจกรรม

23 สุพล วังสินธ์. (2543, พฤษภาคม). “ชิปปา : รูปแบบและการดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” วารสารวิชาการ. 2(3) : 36 – 45.

บทความเรื่อง ชิปปา : รูปแบบและการดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้นำเสนอรูปแบบการสอนของนักการศึกษาชาวต่างชาติ ได้แก่ กลาสเชลล์ (Glaser), ปอปปิมและบาเกอร์ (Popham และ Baker), คิลเลอร์,บาเกอร์และไมเลส (Kibler, Barker และ Miles) ที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกันคือ 1) วัตถุประสงค์ของการสอน 2) การประเมินผลก่อนการเรียนรู้อ 3) การดำเนินการสอน 4) การประเมินผล ส่วนการดำเนินการสอน ผู้สอนต้องเข้าใจ ลักษณะและวิธีการสอนแต่ละแบบสามารถนำวิธีการสอนหลายๆ แบบมาผสมผสานกัน เพื่อช่วยให้การสอนบรรลุเป้าหมาย การสอนต้องมี 1) การวางแผนและเลือกวิชาการสอนให้เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) ส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมทำงานกลุ่มด้วยตนเอง 3) จัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน 4) จัดบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกล้าคิดและกล้าทำ 5) ปลุกฝังจิตสำนึก ค่านิยมและจริยธรรมที่ดีงาม สำหรับรูปแบบของการจัดกิจกรรมนั้นใช้ CIPPA Model ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองประกอบด้วย 1) Construct คือการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง 2) Interaction คือให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน 3) Participation คือให้ผู้เรียนมีบทบาทส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด 4) Process/Product คือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน 5) Application คือการให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

24 สุมาลิน วงศ์มณี. (2543, ธันวาคม). “ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ : มุมมองจากเด็กที่ครูไม่ควรมองข้าม,” วารสารวิชาการ. 3 (12) : 28 – 31.

บทความเรื่อง ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ : มุมมองจากเด็กที่ครูไม่ควรมองข้าม ผู้เขียนได้เขียนแสดงความคิดเห็นจากการรับฟังเสวนาสัมมนา'43 ที่จัดขึ้น ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายได้ระบายความคับข้องใจเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนการสอนยุคใหม่ สิ่งที่พบคือ การสอนของครู ครูทุกคนต่างสั่งงานทำชิ้นงานส่งหรือครูเข้ามาแจกชี้ทงานให้ศึกษาด้วยตนเองนำความรู้มาเสวนากับห้องเรียน ฯลฯ ผู้เขียนยังได้นำเสนอว่าปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ ครูควรวางแผนจัดกิจกรรมในเวลาเรียนโดยคุณลักษณะของครูผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้ 1) กระตุ้นช่วยให้นักเรียนสนใจต้องการศึกษาเรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 2) ขณะปฏิบัติหน้าที่การสอน ครูต้องใกล้ชิดกับนักเรียนเพื่อเป็นที่ปรึกษาช่วยแก้ปัญหา ขณะเดียวกันก็ควรพยายามทำให้ภาระงานของนักเรียนจบสิ้นภายในระยะเวลา

ที่กำหนด โดยไม่ต้องไปทำต่อนอกเวลาเรียน ถ้าครูไทยทุกคนพยายามทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด มีความศรัทธาจริงใจต่ออาชีพด้วยจิตสำนึกจะใช้วิธีสอนอะไรก็ได้ ใช้สื่ออะไรก็ได้ เราขอมสร้างเยาวชนยุคใหม่ให้ออกมารับใช้สังคมได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

25 สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. (2543, กุมภาพันธ์). “บทบาทของครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป,” *วารสารวิชาการ*. 3(2) : 26 – 29.

บทความเรื่อง บทบาทของครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นว่า การศึกษาในอดีตที่ผ่านมามุ่งให้นักเรียนเรียนด้วยวิธีการแบบท่องจำมีความรู้ อยู่ในตำราไม่สามารถที่จะคิดเอง ทำเองและตัดสินใจแก้ปัญหาเองได้ จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวหลักสูตร โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูและนักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน โดยอาศัยสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูผู้สอนต้องปรับบทบาทและวิธีการสอนของตน เพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้มากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ เช่น จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อหรือเครื่องมือเพื่อเสริมการเรียนรู้ วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนแต่ละคน พัฒนาดตนเอง (Self Development) เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ (Vision) ทางการศึกษาที่กว้างไกล เปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการเรียนรู้วิธีที่จะเรียน (Learn How to Learn) ตลอดทั้งเป็นผู้ประเมินในรูปแบบต่างๆ ร่วมกับผู้เรียน หากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในทุกๆ ฝ่าย ได้มีการปรับปรุงแก้ไขทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดขึ้นย่อมเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์

26 อรพิน เทียนแก้ว. (2543, กันยายน). “กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” *วารสารวิชาการ*. 3(9) : 52 – 56.

บทความเรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้นำเสนอกิจกรรม 6 กิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถศึกษาค้นคว้าหรือคิดสร้างกิจกรรมขึ้นเอง โดยคำนึงว่ากิจกรรมนั้นๆ จะต้องมีเนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องที่เรียนและมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด ได้แสดงออกและใช้ภาษามากที่สุด ตัวอย่างกิจกรรมทั้ง 6 ที่ผู้เขียนนำเสนอมีดังนี้คือ 1) An information gap activity เป็นกิจกรรมคู่ที่กำหนดให้ผู้เรียนแต่ละคนมีข้อมูลเพียงบางส่วนและ ผู้เรียนจะสามารถหาข้อมูลทั้งหมดได้โดยการสื่อสารข้อมูลกับคู่ของตน 2) Assess Survery เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรวบรวมและนำเสนอข้อมูลโดยใช้รูปประโยคที่เรียนไปแล้ว

3) Following Instructions ผู้เรียนจะได้ฝึกเกี่ยวกับรูปประโยค คำสั่งในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอน 4) Logical puzzle เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ผู้เรียนที่ทำกิจกรรมนี้ได้ไม่เพียงแต่จะต้องเข้าใจข้อความที่กล่าวไว้อย่างชัดเจนเท่านั้นยังจะต้องเข้าใจข้อความที่ไม่ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย 5) A role playing activity เป็นการแสดงบทบาทสมมติ 6) An interviewing activity เป็นกิจกรรมคู่ที่ผู้เรียนต้องผลัดกันสัมภาษณ์คู่ของตน ครูผู้สอนและผู้สนใจสามารถนำกิจกรรมทั้ง 6 ไปประยุกต์ใช้ในวิชาอื่นๆ ได้

27 อมรรัตน์ ทิพยจันทร์. (2543, กันยายน-ตุลาคม). “ทางเลือกในการประเมิน,”
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 5(2) : 59 – 69.

บทความนี้จะแบ่งเป็น 2 ตอน โดยตอนแรกเป็นแนวคิดและยุทธวิธีของการประเมินทั้ง 3 ประเภท คือ Authentic Assessment, Portfolio Assessment, และ Performance Assessment ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการประเมินทั้ง 3 ประเภท และผู้เขียนได้สรุปว่า Authentic Assessment, Portfolio Assessment, และ Performance Assessment เป็นการประเมินที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ กระจายไปพร้อมๆ กับกิจกรรมในชั้นเรียน หากเป็นการวัดความคิดก็เป็นความคิดในระดับสูงมิใช่การวัดความจำ หากเป็นการวัดทางการปฏิบัติงานก็เป็นงานที่มีความหมายและคุ้มค่าต่อนักเรียน งานที่กำหนดให้นักเรียนทำควรเป็นงานที่มีลักษณะวิธีการคิดและวิธีการทำที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้เลือกแนวทางของตนเอง ครูควรมีวิธีการวัดหลายๆ วิธี รวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องและประเมินข้อมูลในหลายแง่มุม

28 อัมพร ม้าคนอง. (2543, กรกฎาคม-ตุลาคม). “การสอนตามแนวคิดทฤษฎี Constructivist ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์,” วารสารครุศาสตร์. 29(1) : 74 – 78.

บทความเรื่อง การสอนตามแนวคิดทฤษฎี Constructivist ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ ผู้เขียนพูดถึงทฤษฎี Constructivist ว่าเป็นทฤษฎีที่กล่าวเน้นว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการสร้างของผู้เรียนโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ตนมีอยู่และการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเป็นสิ่งที่ได้มาจากการจดจำสิ่งที่ถูกถ่ายทอดมา ตามทฤษฎีนี้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการคิดไตร่ตรอง สืบสวน และอภิปรายความคิดของตนเองร่วมกับผู้อื่น ผู้สอนมีหน้าที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนตรวจสอบความคิดของตนเอง ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่มาช่วยในการสร้างความรู้ ทำให้ทฤษฎีนี้เป็นที่สนใจของนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่

ทฤษฎีนี้ไม่ได้กำหนดวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการสอนคณิตศาสตร์ในห้องเรียนเพียงแต่ได้กำหนดแนวคิดกว้างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเท่านั้น ดังนั้นครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ควรจะต้องพิจารณาในการที่จะนำแนวคิดทฤษฎีไปใช้กันอย่างจริงจังในห้องเรียน

29 Andrade, Heidi Goodrich. (2000, February). "Using Rubrics to Promote Thinking and Learning," *Educational Leadership*. 57 (5) : 13-18.

บทความเรื่อง Using Rubrics to Promote Thinking and Learning ผู้เขียนได้กล่าวถึงรูบริกว่า เป็นการประเมินการทำงานของนักเรียนที่เร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งช่วยให้ครูและผู้ปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องผลการเรียน ดังนั้นรูบริกจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนเรื่องการเรียนและพัฒนาทักษะการคิด ผู้เขียนได้แนะนำเรื่องรูบริกมาอธิบายให้ผู้สนใจและอยากศึกษาว่า รูบริกเป็นเอกสารที่มีข้อมูล 1-2 หน้า ที่บรรยายคุณภาพ ตามระดับจากดีมาก-ปรับปรุง สำหรับหน้าที่เจาะจง เช่น โครงการตลอดเทอม, การเรียงความ, หรือ รายงานการวิจัย รูบริกยังมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งรายงานผลการเรียนและพัฒนาความก้าวหน้าเพื่อประเมินค่าของงานชุดสุดท้ายของผู้เรียนอีกด้วย ปัจจุบัน รูบริกกำลังเป็นที่นิยมในด้านการศึกษา อย่างไรก็ดี ผู้เขียนยังแนะนำถึงประโยชน์ของรูบริกอีก เช่น 1) รูบริกง่ายในการอธิบาย 2) รูบริกให้ความชัดเจนในการทดสอบ 3) รูบริกยังสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาผู้เรียนที่ต่างจากการวัดผลในอดีต 4) รูบริกสนับสนุนการเรียน 5) รูบริกสนับสนุนการพัฒนาทักษะ 6) รูบริกสนับสนุนการพัฒนาความเข้าใจ 7) รูบริกสนับสนุนการคิดที่ดี นอกจากนี้ผู้เขียนได้แสดงแผนผังแสดงการตีความค่าคะแนนให้ผู้สนใจได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติอีกด้วย

30 Schniedewind, Nancy & Davidson, Ellen. (2000, September). "Differentiating Cooperative Learning," *Educational Leadership*. 58 (1) : 24-27.

บทความเรื่อง Differentiating Cooperative Learning ผู้เขียนได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ สามารถช่วยนักเรียนที่มีความแตกต่างทางพันธุกรรม ให้เจริญพัฒนาด้านวิชาการ สังคมและอารมณ์ ครูจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนสำหรับนักเรียนที่มีสติปัญญาหลากหลาย การออกแบบกิจกรรมที่ดีจะช่วยพัฒนาความรู้และทักษะการทำงานสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนด้วย การจัดการเรียนต้องนำการทำท่ายที่ยากต่อบทเรียนที่แตกต่างมาใช้กับกลุ่มการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ หรือครูผู้สอนและนักเรียนสามารถวางแผนสร้างวิธี

การเรียนแบบใหม่ ครูสามารถให้นักเรียนเลือกสิ่งที่ทำให้การเรียนสมบูรณ์และเหมาะสมกับเวลา และแนะนำให้ใช้วิธีการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ นอกจากนี้ผู้เขียนได้แนะนำถึงโรงเรียนในนิวยอร์ก ที่นำวิธีการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจไปใช้แบ่งกลุ่มนักเรียน ในวิชาประวัติศาสตร์ ผลปรากฏว่า นักเรียนสนุกสนานและสามารถนำข้อมูลมาเสนอหน้าชั้นได้อย่างดี อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้สรุปในช่วงท้ายของบทความว่า ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ สำหรับผู้เรียนที่มีปัญญาหลากหลาย ก็จะทำให้ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการใช้ปัญญา ตลอดจนทักษะการทำงานได้ตามธรรมชาติของพวกเขา

31 กาญจนา ไชยพันธ์. (2544, พฤษภาคม). “แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” *วารสารวิชาการ*. 4 (6) : 6 – 9.

บทความเรื่อง แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ 2 ประเด็นคือ 1) ทฤษฎีโรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งโรเจอร์ มองมนุษย์ว่าทุกคนมีความพร้อมที่จะปรับตัวเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และสามารถจะเปลี่ยนแปลงตนเอง จัดการและควบคุมตนเองให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ชิปปาโมเดลจึงเป็นกระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่ครูจัดให้กับผู้เรียน 2) โรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้กล่าวให้ผู้สอนมีความเข้าใจความคิด แนวทางทฤษฎีโรเจอร์เกี่ยวกับการปฏิบัติกับตัวเด็ก ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและปฏิบัติตัวของครูผู้สอน ผู้เรียนควรมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด โรเจอร์เน้นว่าเป็นส่วนสำคัญเพราะเป็นแนวโน้มก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์กระทำ รวมถึงแรงจูงใจในการใคร่รู้ใคร่เรียน นำไปสู่การแสวงหากิจกรรมที่พึงพอใจ สำหรับบทบาทของครู ครูต้องเตรียมเนื้อหาที่เด็กจะเรียนรวมถึงแหล่งความรู้ที่จะแนะนำเด็ก ครูต้องค้นคว้าข้อมูล รับผิดชอบสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

32 กิตติชัย สุชาติโนบล. (2544, มกราคม). “กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่คำนึงถึงพัฒนาการทางสมองของผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน (วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT,” *วารสารวิชาการ. 4 (1) : 32 – 41.*

บทความเรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่คำนึงถึงพัฒนาการทางสมองของผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน (วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT) ผู้เขียนได้นำแนวคิดของวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT ที่ว่า การเรียนรู้และการสอนจะต้องมีลักษณะที่เคลื่อนไหวอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันสามารถเรียนและพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างมีความสุข ขั้นตอนการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ของวัฏจักรการเรียนรู้ ผู้เขียนได้อ้างถึง Mc Carthy ว่าได้กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวัฏจักรการเรียนรู้โดยใช้วงกลมเป็นสัญลักษณ์แทนการเคลื่อนไหวของกิจกรรมการเรียนรู้พื้นที่ของวงกลมถูกแบ่งออกโดยเส้นแห่งการเรียนรู้และเส้นแห่งกระบวนการจัดข้อมูลรับรู้เป็น 4 ส่วน โดยให้แต่ละส่วนใช้แทนกิจกรรมการเรียนการสอน 4 ลักษณะ ดังนี้ 1) บูรณาการประสบการณ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของตน ใช้คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมคือ ทำไม 2) สร้างความคิดรวบยอดใช้คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมคือ อะไร 3) ปฏิบัติและเรียนรู้ตามลักษณะเฉพาะตัวใช้คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมคือ อย่างไร 4) บูรณาการการประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ของตน ใช้คำถามที่เป็นคำถามนำกิจกรรมคือ ถ้า เมื่อนำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการใช้สมองซีกซ้ายและขวามาเป็นหลักการประกอบทำให้การวางแผนกิจกรรมแยกย่อยออกเป็น 8 ขั้นตอน ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT วิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ความร้อนและสสาร แผนการเรียนรู้เรื่อง การหลอมเหลว โดยจัดกิจกรรมแยกย่อยออกเป็น 8 ขั้นตอน

33 กุลยา ดันติผลาชีวะ. (2544, กรกฎาคม). “การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย. 5(3) : 17 – 25.*

บทความเรื่อง การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เขียนได้นำเสนอสาระสำคัญว่าการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากความสนใจและความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนให้ความต้องการของผู้เรียนนั้นๆ ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ของการศึกษา โดยมีการจัดการสอนเป็น 2 ลักษณะคือ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเน้นผู้เรียนเป็นฐาน เป้าหมายการสอนที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนคือ เก่ง ดี มีสุข หลักการสอนที่สำคัญมีอยู่ 10 ประการคือ 1) การสอนต้องอยู่บน

พื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียน 2) การสอนต้องให้การมีส่วนร่วม 3) การสอนต้องเป็นการสอนแบบให้คิดและลงมือปฏิบัติ 4) การสอนต้องมีการวางแผนชัดเจน มีจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 5) การสอนต้องมีเอกสารวิชาการหรือหนังสือ 6) การสอนต้องบูรณาการวิชาการและกระตุนการถ่ายโยงความคิดจากวิชาที่เกี่ยวข้องโดยสอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริง 7) การสอนต้องกระตุนให้ผู้เรียนแสดงออก 8) การสอนต้องมีบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย 9) การสอนต้องกระตุนความคิด นอกจากการค้นคว้าด้วยตนเองแล้วผู้เรียนต้องจดบันทึก 10) การสอนต้องเน้นเป็นการเรียนรู้แบบเข้าใจไม่ใช้การท่องจำ ส่วนวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นได้แก่ การสอนแบบโครงการ, การสอนแบบสืบสวนสอบสวน ฯลฯ และการศึกษาปฐมวัยการสอนเน้นผู้เรียน คือ การสอนแบบมอนเตสซอรี, การสอนแบบไฮสโคป ซึ่งบทบาทของครูผู้สอนนั้นเป็นแผนการเรียนรู้ในฐานะผู้ช่วยจัดหน่วยการเรียนรู้ไปสู่โมทัศน์ของการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

34 ชนาธิป พรกุล. (2544, กันยายน). “คลี่พระราชบัญญัติจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” *วารสารวิชาการ*. 4(9) : 2 – 7.

บทความเรื่อง คลี่พระราชบัญญัติจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้กล่าวถึง ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ครูผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด 4 ด้านคือ ร่างกาย, สังคม, สติปัญญาและอารมณ์และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพุทธินิยมและแนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) ที่เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ หลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นใช้โมเดลชิปปาเน้นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 อย่างคือ Construct หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิด การสรรค์สร้างความรู้ Interaction การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว Physical Participation การมีส่วนร่วมทางกาย ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ Process Learning การเรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต Application การนำความรู้ที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ จากหลักการสำคัญทั้ง 5 นี้สามารถนำไปจัดเป็นขั้นตอนการสอน 7 ขั้นตอน คือ 1) ทบทวนความรู้เดิม 2) แสวงหาความรู้ใหม่ 3) เชื่อมโยงความรู้เก่าและความรู้ใหม่ 4) แลกเปลี่ยนความรู้ใหม่กับกลุ่ม 5) สรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) แสดงผลงาน 7) ประยุกต์ใช้ความรู้บทบาทของครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดการแนะนำ สังเกตช่วยเหลือ ส่วนการประเมินผลนั้นจะใช้วิธีการที่หลากหลายสิ่งๆ ที่ประเมินชัดเจนและมีความเที่ยงตรงปราศจากอคติ

35 เชษฐา ชาบาง. (2544, กุมภาพันธ์). “รูบรีคอีกคำตอบสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง,” *วารสารวิชาการ*. 4(2) : 42 – 45.

บทความเรื่อง รูบรีคอีกคำตอบสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง ผู้เขียนได้นำเสนอการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการประเมินเพื่อพัฒนาตนเอง คือเครื่องมือแบบรูบรีค (Rubric) และอธิบายความหมายของรูบรีคว่าเป็นเครื่องมือที่แสดงรายละเอียดของเกณฑ์คุณภาพการเรียนรู้จากระดับยอดเยี่ยมไปจนถึงระดับที่ต้องพัฒนา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้วัดผลกระบวนการในการทำงานของนักเรียน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงว่าทำไมจึงควรใช้รูบรีคในการวัดและประเมิน การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนโดยต้องกำหนดโครงสร้างคุณลักษณะที่ต้องการวัดผล นำคุณลักษณะและระดับคุณภาพที่ต้องการประเมินชี้แจงแก่นักเรียน เมื่อได้ระดับคุณลักษณะที่ต้องการวัดแล้วต่อมาคือสร้างระดับคุณภาพของคุณลักษณะที่ต้องการจะวัด เช่น ต้องการแยกระดับคุณภาพออกเป็น 3 ระดับ ถ้าสามารถทำงานได้ดีเยี่ยมได้ระดับ 3 ได้ระดับดี ได้ระดับ 2 ต้องปรับปรุง ได้ระดับ 1 และการนำการวัดผลแบบรูบรีคไปใช้ แนวทางดังกล่าวจึงเป็นทางเลือกอีกวิธีของการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อพัฒนานักเรียนสู่โลกอนาคต

36 ธเนศ ขำเกิด. (2544, มิถุนายน). “CHILD CENTERED : ความเข้าใจผิดที่ต้องคิดทบทวน,” *วารสารวิชาการ*. 4(6) : 23 – 26.

บทความเรื่อง CHILD CENTERED : ความเข้าใจผิดที่ต้องคิดทบทวน ผู้เขียนได้กล่าวถึงการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับ ไซด์เซ็นเตอร์ซึ่งการดำเนินงานของครูเข้าใจผิดจากหลักการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นจริงไซด์เซ็นเตอร์เกิดขึ้นในประเทศไทยราว พ.ศ.2495 โดยศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี และ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวคิดนี้ไว้ในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากการประเมินผลหลักสูตรทุกฉบับที่ผ่านมา มีปัญหาอยู่ที่กระบวนการการนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถบรรลุตามจุดหมายหลักการของหลักสูตรได้ ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงมีข้อกำหนดเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้อย่างครบวงจร และถ้ามีการทบทวนหลักการไซด์เซ็นเตอร์ที่ว่าทำอะไรให้เด็กทุกคนได้รับประโยชน์สูงสุด ผู้เขียนได้เสนอตัวชี้วัดความสำเร็จไว้ 2 ประการ คือ 1.นักเรียนทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพ ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความประพฤติ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 2. นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางดีขึ้นมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ่งสร้างสรรค์ ดังนั้นการที่จะทำให้เด็กนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับ

จุดประสงค์ เนื้อหา ธรรมชาติของวิชา และพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน ครูจึงต้องพิจารณาเองว่าจะใช้วิธีใดจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนในการสอนจุดประสงค์นั้น

37 เนตรนพิชญ์ จำปาทองเทศ. (2544, พฤศจิกายน). “ผู้เรียนจะสร้างองค์ความรู้ได้อย่างไร จากโครงสร้างทางความรู้สู่ Constructivism,” *วารสารวิชาการ*. 4(11) : 7 – 9.

บทความเรื่องนี้ ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดของนัก Constructivism ที่มีความเชื่อว่าความรู้ถูกสร้างขึ้นจากบุคคลแต่ละคน โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ 1. ความรู้เดิม 2. ความรู้ใหม่ 3. กระบวนการทางสติปัญญาและนำโครงสร้างทางความรู้ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1. ข้อเท็จจริง (Fact) 2. ความคิดรวบยอด (Concept) และ 3. หลักการ (Generalization) มาฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์จากข้อมูลประสบการณ์ที่ได้นำมาจัดระเบียบความรู้ด้วยโครงสร้างความรู้ของผู้เรียนเองในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ อาจทำเป็นชิ้นงานสรุปเพียงเท่านี้ครูผู้สอนก็จะได้ทราบว่า องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเป็นอย่างไร ถูกต้องหรือไม่ เพียงใด

38 พรรณทิพย์ แสงนิล. (2544, กรกฎาคม). “ทัศนะการศึกษาปฐมวัยการสอนแบบโครงการกับการเน้นเด็กเป็นสำคัญ,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(3) : 6 – 7.

บทความเรื่อง ทัศนะการศึกษาปฐมวัยการสอนแบบโครงการกับการเน้นเด็กเป็นสำคัญ ผู้เขียนนำเสนอการสอนแบบโครงการที่เป็นวิธีการสอนที่นำมาใช้มากสำหรับการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยศึกษา การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการใช้เวลาประมาณโครงการละ 3-4 สัปดาห์ แต่บางโครงการใช้เพียงสัปดาห์เดียวและจะหยุดโครงการเมื่อเด็กหยุดความสนใจ การสอนแบบโครงการนี้มีกระบวนการสอน 5 ขั้นตอนคือ 1) อภิปรายเลือกเรื่องเรียน 2) ศึกษาเอกสารที่ 3) นำเสนอประสบการณ์เดิม 4) การสืบค้นหาคำตอบ 5) การสรุปและจัดแสดงผลงาน สำหรับหลักการในการสอนแบบโครงการนั้นสรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้คือ 1) เด็กศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกจนพบคำตอบที่ต้องการ 2) เรื่องที่เด็กศึกษาเป็นเรื่องที่เด็กเป็นผู้เลือกเองตามความสนใจ 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษานั้น 4) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใช้ระยะที่ยาวนานเพียงพอตามความสนใจของเด็กเพื่อที่จะให้เด็กได้ค้นพบคำตอบ 5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้ประสบกับความสำเร็จและความล้มเหลวในวิธีการแสวงหาความรู้ตามวิธีการของเด็กเอง 6) เมื่อเด็กได้ค้นพบคำตอบแล้วเด็กจะนำความรู้ใหม่ที่ได้นั้นมาเสนอในรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการของเด็กเอง

39 พัฒนา ชัชพงศ์. (2544, กรกฎาคม). “การสอนยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(3) : 8 – 16.

บทความเรื่อง การสอนยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้กล่าวถึงความเป็นมาของการสอนยึดเด็กเป็นศูนย์กลางนั้น เริ่มมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 โดย จัง-จาค์ รุสโซ ให้แนวคิดว่าเด็กควรเรียนรู้โดยการกระทำ เด็กสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติผ่านกิจกรรมและเกิดการพัฒนา ผู้เขียนได้แนะนำถึงการจัดกิจกรรมแบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลางระดับปฐมวัย ไว้สำหรับครูผู้สอนหรือผู้สนใจศึกษา คือ 1) การจัดกิจกรรมกลุ่ม ผู้เขียนนำเสนอโดยยกตัวอย่างของแผนการสอน “ผักกินได้” ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จากแผนดังกล่าวครูจะเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกปฏิบัติตามความต้องการของตน คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิดวิเคราะห์สิ่งต่างๆ โดยใช้ทักษะการสังเกต เปรียบเทียบ 2) การจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยหรือกลุ่มเล็ก ซึ่งครูจัดไว้ในห้องเรียนให้เด็กได้เล่นอย่างเสรี เช่น มุมบ้าน มุมร้านค้า มุมหมอ เทคนิคการจัดกิจกรรมเล่นตามมุมนี้สิ่งสำคัญคือ ต้องให้อิสระเด็กเลือกเข้าเล่นมุมใดมุมหนึ่งได้ตามความสนใจ 3) กิจกรรมเดี่ยว สำหรับเด็กเล็กต้องการมาก เพราะเด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กสามารถเล่นคนเดียวตามความพึงพอใจของตน ดังนั้นครูจึงต้องศึกษาและรู้จักเด็กในห้องเรียนของตนว่า เด็กแต่ละคนเป็นอย่างไรต้องการชี้แนะ ชักชวน กระตุ้น เพื่อให้เด็กกระทำการกิจกรรมนั้นอย่างเต็มที่

40 ยาวพา เดชะคุปต์. (2544, เมษายน). “การทำโครงการในชั้นเด็กเล็ก,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (2) : 9-18.

บทความเรื่อง การทำโครงการในชั้นเด็กเล็ก เป็นบทความที่ผู้เขียนกล่าวถึง การจัดทำโครงการเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และเด็กที่เริ่มจากงานที่เด็กสนใจ ด้วยการทำงานร่วมกัน โดยมีสาระสำคัญคือ 1) จุดมุ่งหมายของการจัดทำโครงการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและได้มาซึ่งองค์ความรู้ด้วยตนเอง 2) วิธีการจัดทำโครงการ จะดำเนินการด้วยการสำรวจปัญหา ตั้งสมมติฐาน การสำรวจ การสรุปผล และการนำเสนอ 3) บทบาทของครูในการช่วยนักเรียนในการจัดทำโครงการ ร่วมวางแผนกับนักเรียนในการคิดหัวข้อการจัดทำโครงการตามความสนใจ จัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์เพิ่มเติมให้แก่ นักเรียน แนะนำพ่อแม่ผู้ปกครองในการจัดทำโครงการกับลูกที่บ้าน 4) บทบาทของผู้ปกครองอาสา เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่นักเรียนและการนำเสนอผลงานหรือวางแผนร่วมกับลูกในการเลือกหัวเรื่องที่สนใจในการจัดทำโครงการ ปฏิบัติจริงร่วมกับลูกในการสังเกต ทดลอง ฯลฯ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้นำเสนอข้อสังเกตสำหรับการจัดทำโครงการว่า เป็นการทำให้โครงการไม่ใช่การทำรายงานแต่เป็นการให้เด็กได้ลงมือศึกษา ค้นคว้า ทดลองในสิ่งที่เด็กสนใจอยากรู้ และยังสามารถยกตัวอย่างแนวทางการจัดทำโครงการหน่วยเรื่อง พืช ให้ครูผู้สอนหรือผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

41 วิเชียร ภูสุวรรณ. (2544, กันยายน). “การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ,” วารสารวิชาการ. 4(9) : 25 – 27.

บทความเรื่อง การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เขียนเสนอแนวทางการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 4 ด้าน คือ 1) นโยบาย ควรกำหนดนโยบายและแผนในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการส่งเสริมแนวทางการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การปฏิบัติ สถานศึกษาจัดทำแผนยุทธศาสตร์แนวทางการใช้เทคนิคทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำหน่วยงานที่ผลิตจำหน่าย เปิดสอนคอมพิวเตอร์ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแผนงาน 3) จัดหลักสูตร การเรียนการสอนวิชาโครงงานคอมพิวเตอร์ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน ร่วมกันผลิต แบบเรียนสื่อตำรา สื่อ IT ให้มีเนื้อหาสาระที่หลากหลาย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้คอมพิวเตอร์ ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 4) ส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจ คัดเลือกครูที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ยกย่องเป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบ และครูแห่งชาติตามแนวทางของ สกศ. เพื่อส่งเสริมให้มีความก้าวหน้า ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ ใกล้ชิดกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้เครื่องมือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดที่จะใช้สร้างโปรแกรมใหม่ๆ ขึ้นมาได้อย่างสนุกสนาน ซึ่งจะเป็นการบ่งชี้ว่า นโยบายการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จจริง

42 วิรัตน์ บัวขาว. (2544, กันยายน). “โครงการ : กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” วารสารวิชาการ. 4(9) : 8 – 11.

บทความเรื่อง โครงการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เขียนได้นำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอีกวิธีหนึ่ง ผู้สนใจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำกิจกรรมโครงการไปใช้กับวิชาต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม และต้องมีการวางแผนอย่างละเอียด เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายซึ่งผู้เขียนแนะนำไว้ 4 ขั้นตอน คือ ระยะเริ่มต้นของโครงการ การเลือกเรื่องที่จะทำโครงการ ระยะทำโครงการ ระยะการเสนอผลการศึกษา และระยะพัฒนาโครงการ สำหรับการเขียนรายงานโครงการนั้น ครูผู้สอนต้องมีความชัดเจนในรูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนของหน้าปก (หัวข้อโครงการ, ชื่อนักเรียน, ระดับชั้น, ชื่อครูที่ปรึกษา, โรงเรียน, ปี พ.ศ.) บทคัดย่อ กิตติกรรมประกาศ, และ 1 บทนำ, 2 เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง, 3 อุปกรณ์และวิธีการศึกษาค้นคว้า, 4 ผลการศึกษาค้นคว้า, 5 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า เอกสารอ้างอิง ภาคผนวก

43 วิเศษ ชินวงศ์. (2544, กรกฎาคม). “ผังสาระการเรียนรู้ความคิดรวบยอด,” วารสารวิชาการ. 4(7) : 10 – 20.

บทความเรื่อง ผังสาระการเรียนรู้ความคิดรวบยอด ผู้เขียนได้กล่าวถึงมิติแห่งความคิด 12 แบบ มิติดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการสร้างความคิดรวบยอด นอกจากนี้ยังได้นำทฤษฎีการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบความคิดรวบยอด ลักษณะการเรียนรู้ความคิดรวบยอดเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ศาสตร์ทุกแขนงวิชามีจุดมุ่งหมาย มุ่งให้ผู้เรียน รู้และเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียนได้ ซึ่งได้จัดกลุ่มการเรียนรู้ไว้ 2 ลักษณะคือ การเรียนรู้แบบอนุมานและการเรียนรู้แบบอุปมานและยังได้กล่าวถึงรูปแบบของสาระการเรียนรู้แบบต่างๆ เช่น Web Diagram, Branching Diagram, Venn Diagram ฯลฯ นอกจากนี้ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองแล้วผลที่จะเกิดกับผู้เรียนคือความรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนฝึกสร้างกระบวนการคิดในการทำงาน และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาสร้างชิ้นงานของตนและเกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

44 สงบ ลักษณะ. (2544, พฤษภาคม). “การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเสริมสร้างหรือทำลายการศึกษา,” (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.moe.go.th.

บทความเรื่อง การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเสริมสร้างหรือทำลายการศึกษา ผู้เขียนนำข้อมูลของครูอาจารย์ที่นำการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไปปฏิบัติ แล้วพบว่า มีปัญหา เช่น ความเข้าใจผิด เข้าใจไม่ตรงกัน จนมีผู้ยกประเด็นว่ารูปแบบการเรียนการสอน ลักษณะนี้จะเป็นการทำลายคุณภาพการศึกษา เช่น ปล่อยให้ผู้เรียนเรียนตามลำพัง กิจกรรมจะให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและสื่อต่าง ๆ ตามความสนใจจนบางครั้งคล้ายกับไร้ทิศทาง ผู้เขียนได้ยกตัวอย่าง อาจารย์ดำรง สุวรรณกาญจน์ ครูแห่งชาติจากโรงเรียนยะหาศิริ-ยานุกูล จังหวัดยะลา สอนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยท่านได้นำของจริงที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาอ้างอิงกับ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ในตำราเรียน ในการสอนจะเน้นให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น อาจารย์ดำรง เชื่อว่าความสามารถของเด็กไทยไม่ได้แพ้เด็กต่างชาติเลย เพียงแต่ครูสอนโดยเน้นทฤษฎีมากเกินไป ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตามถ้าครูจะจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ได้ผลสูงสุด ครูต้องปรับเปลี่ยนความเชื่อ ความคิด และวิธีการปฏิบัติบางประการ จากความคิดเดิมเป็นความคิดใหม่ ซึ่งผู้เขียนได้ยกประเด็นความคิดเดิมกับความคิดใหม่ไว้คู่กัน 7 ประการคือ 1) ความคิดเดิม ความสำเร็จของการเรียนมุ่งที่ว่า ครูมีวิธีสอนที่ทำให้เด็กมีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเน้นการคิดเอง ปฏิบัติเองของเด็ก ความคิดใหม่ ความสำเร็จอยู่ที่ผลลัพธ์ของผู้เรียนที่ครบถ้วนตามมาตรฐานความมุ่งหมายของหลักสูตรแม้ผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันในพื้นฐาน ความสามารถและความสนใจ 2) ความคิดเดิม ผู้เรียนมีความสามารถต่างกันจึงมีผลการเรียนรู้ได้ไม่เท่ากับความคิดใหม่ ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้เท่ากันถ้าครูมีวิธีการเรียนให้เหมาะกับความสามารถของเขา 3) ความคิดเดิม ผู้เรียนเรียนรู้จากการอ่าน การฟัง การฝึกและการจดจำ ความคิดใหม่ ผู้เรียนเรียนรู้จากการได้รับประสบการณ์จากแหล่งต่าง ๆ 4) ความคิดเดิม ผลการเรียนคือ ความรู้ที่แสดงออกด้วยการจดจำความจริง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อหา ความคิดใหม่ ผลการเรียน คือ ความสมดุลของความรู้ ความคิด ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ 5) ความคิดเดิม ครูมีกระบวนการสอนที่เป็นมาตรฐานตายตัวใช้กับผู้เรียนทุกคน ความคิดใหม่ ครูรู้จักจุดเด่น จุดอ่อนของผู้เรียนรายบุคคล จากการประเมินก่อนสอน ครูออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ จุดเด่นจุดอ่อนด้วยกระบวนการที่ยืดหยุ่นหลากหลาย 6) ความคิดเดิม ปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมเรียนรู้ตามลำพัง ความคิดใหม่ ครูทำหน้าที่พี่เลี้ยงหรือโค้ชให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด 7) ความคิดเดิม การวัดผลประเมินผลมีจุดอ่อนยึดเพียงเนื้อหาตามตำรา ความคิดใหม่ เน้นการติดตามผล การเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล

45 สุซานาถ ยอดอินทร์พรหม. (2544, ธันวาคม). “การประเมินตามสภาพจริง,”
วารสารวิชาการ. 4(12) : 57 – 64.

บทความเรื่อง การประเมินตามสภาพจริง ผู้เขียนได้กล่าวถึงจุดอ่อนของวิธีการประเมินแบบเดิมว่าไม่สามารถวัดความรู้ความเข้าใจที่ซับซ้อน หรือวัดตามสภาพในด้านการปฏิบัติได้ และยังเป็นต้นเหตุของการสอนแบบเน้นการท่องจำ ดังนั้นการประเมินตามสภาพจริงจึงเป็นทางเลือกใหม่ที่ใช้แก้จุดอ่อนของการประเมินแบบเดิม ผู้เขียนได้กล่าวถึงลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นอย่างไรและมีคุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือกใหม่ของ Herman, Aschbacher และ Winters ให้ครูได้พิจารณาทำความเข้าใจ นอกจากนี้ยังมีตารางเปรียบเทียบการประเมินแบบเดิมและการประเมินจากสภาพจริง เพื่อให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยของการประเมินทั้ง 2 แบบนี้ การประเมินตามสภาพจริงนั้นสามารถทำได้หลากหลายเช่น แฟ้มสะสมผลงาน โครงการ โครงงาน นิทรรศการ ภูมิทัศน์ แบบสังเกตต่างๆหรือกระบวนการประเมินซึ่งอาจเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ครูกับผู้ปกครอง นักเรียนและนักเรียน นักเรียนกับผู้ปกครอง หรือระหว่างครูกับครู โดยอาจใช้วิธีการทางปฏิบัติ เช่น การอภิปราย การพบปะพูดคุย การถกเถียง แต่อย่างไรก็ดีผู้เขียนได้ขยายความถึงเรื่อง ภูมิทัศน์กับการประเมินตามสภาพจริง ให้ครูผู้สอนหรือผู้สนใจได้ศึกษาถึงการสร้างภูมิทัศน์เพื่อการประเมินงานแต่ละชิ้น ประเด็นการประเมินต้องชัดเจน ครอบคลุม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมทุกชิ้นงาน เป้าหมายของการใช้ภูมิทัศน์ก็เพื่อช่วยให้ทุกคนทำงานได้ดีขึ้น

46 สุภาพร ฉายะรติ. (2544, มกราคม). “การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ,” วารสารวิชาการ
จอมบึง. 10(4) : 90 – 93.

บทความเรื่อง การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจนี้ ผู้เขียนได้กล่าวว่าเป็นวิธีการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ได้กับการเรียนทุกวิชาและทุกระดับชั้น อาจมีรูปแบบของวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป ผู้สอนสามารถดัดแปลงกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ นอกจากการจัดกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ครูอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มลักษณะอื่นๆ ที่มีรูปแบบซับซ้อนขึ้น เช่น ให้นักเรียนทำกิจกรรมโครงงานกลุ่ม โดยผู้เรียนช่วยกันเลือกศึกษาหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยการเรียนรู้ที่ผ่านกิจกรรมต่างๆ การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การเขียนรายงาน ฯลฯ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ยกตัวอย่างของแนววิธีสอน คือ 1) Group Investigations ผู้เรียนจะทำงานเพื่อผลิตโครงงานกลุ่ม หลังจากนั้นจึงนำงานมาเสนอให้กับเพื่อนในชั้นเรียน 2) STAD ครูเสนอเนื้อหาของบทเรียนให้กับสมาชิกในกลุ่มศึกษา

บทเรียนในใบงาน โดยใช้วิธีการแก้ปัญหา 3) Jigsaw แบ่งเนื้อหาบทเรียนออกเป็นส่วนๆ เพื่อให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบส่วนแบ่งที่ตนรับ มีนักการศึกษาหลายท่านเชื่อว่า การนำวิธีการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ มาทำกิจกรรมจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำ การแก้ปัญหา การมีมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่มีประสบการณ์ ในการเรียนด้วยวิธีนี้

47 สุนทรี คนเที่ยง. (2544, มีนาคม-เมษายน). “การเรียนแบบร่วมมือ,” *ข่าวสารกองบริการการศึกษา*. 12(90) : 5 – 24.

บทความเรื่อง การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ผู้เขียนได้นำเสนอทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำมาใช้กับสภาพห้องเรียนที่มีผู้เรียนชายและหญิงมีความสามารถทางการเรียนต่างกันและมีสถานะทางสังคมแตกต่างกันด้วย และได้ให้ความหมายของการแบบร่วมมือไว้ว่า เปรียบเสมือนการผสมผสานความร่วมมือในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Cooperative Learning) การแข่งขันของผู้เรียน (competition) และการเรียนรายบุคคล (Individual Learning) ลักษณะสำคัญเบื้องต้นของการเรียนแบบร่วมมือคือ สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกัน มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีความรับผิดชอบในตัวเองและมีทักษะในการทำงานกลุ่ม (Small-group Skill) การเรียนแบบร่วมมือใช้ได้กับหลายวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และศิลปะภาษา เป็นต้น และมีรูปแบบของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 4 ลักษณะคือ การเรียนแบบกลุ่มแข่งขัน (Student Team Learning Variations) เทคนิคการต่อบทเรียน (Jigsaw) การเรียนด้วยกัน (Learning Together) และการสืบสวนสอบสวนเป็นกลุ่ม (Group Investigation)

48 สุปรียา วงษ์ตระหง่าน. (2544, มีนาคม-เมษายน). “การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก,” *ข่าวสารกองบริการการศึกษา*. 12(90) : 25 – 29.

บทความเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based Learning) ผู้เขียนได้นำเสนอว่าเป็นวิธีการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักว่าจะเป็นแนวทางที่นำไปสู่การคิดค้นต่ออย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาลักษณะนี้เริ่มต้นจากการศึกษาแพทยศาสตร์และต่อมาได้ขยายไปในสาขาวิชาต่างๆ เช่น วิชากฎหมาย วิชาห้องสมุด วิชาสถาปัตยกรรม ฯลฯ Problem-based Learning (PBL) คือ ขบวนการที่แสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติจากสถานการณ์ (ปัญหา) ที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์นั้นๆ จุดมุ่งหมายของ PBL คือ เพื่อโครงสร้างความรู้สำหรับใช้ทางคลินิก เพื่อพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลทางคลินิก เพื่อพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเสรีและเพื่อเพิ่มแรงจูงใจ

ในการเรียน การจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้นำไปใช้หลากหลาย แล้วแต่สภาพความเหมาะสม ส่วนปัญหาเป็นตัวกระตุ้นจุดเริ่มต้นของการเรียนด้วยตนเอง (active learning) ลักษณะผู้เรียนในการเรียนแบบนี้คือ มีความรู้ความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่นตระหนักในความสำคัญของสิ่งต่างๆ ความกล้าตัดสินใจและเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สำหรับบทบาทของครูนั้นเป็นเพียงแหล่งความรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมาสอบถาม ทำความเข้าใจจากสิ่งที่ได้ไปศึกษามา

49 Painter, Bryan. (2001, February). "Using Teaching Portfolios," *Educational Leadership*. 58 (5) : 31-34.

บทความเรื่อง Using Teaching Portfolios เป็นบทความที่ผู้เขียนกล่าวถึง การสอนโดยใช้พอดโฟลิโอที่ไม่ใช่เป็นเพียงแค่อัลบั้มรูปหรือเก็บผลงานของผู้เรียนโดยการสุ่มตัวอย่างเท่านั้น ตรงกันข้ามพอดโฟลิโอสามารถสะท้อนความก้าวหน้าและเป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนได้อย่างมีมาตรฐานและถูกต้องแม่นยำ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประโยชน์ของพอดโฟลิโอ เช่น ครูส่วนใหญ่เลือกเก็บผลงานภายในห้องเรียน หรือข้อมูลส่วนตัว แผนการสอนและจดหมายสำหรับผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลของผู้เรียน ผู้เขียนยังได้ยกตัวอย่างของครูผู้นำวิธีการสอนโดยใช้พอดโฟลิโอ ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอีกด้วย ท้ายสุดผู้เขียนได้สรุปถึงการนำพอดโฟลิโอสามารถประยุกต์ใช้ในเรื่องของ เก็บตัวอย่างผลงานผู้เรียน วางแผนการเรียน การสอน เก็บผลงานเกียรติยศ สื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง สื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน และเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินผลผู้เรียน

50 ถวัลย์ มาศจรัส. (2545, 14 กุมภาพันธ์). "อาจารย์นิภาโรงเรียนเทศบาลบูรพาพหุ
มหาสารคามสอนแบบ 4 ชั้น เพื่อการเรียนรู้," ใน *รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย*.
4 (50) : 10.

บทความเรื่องนี้ กล่าวถึง อาจารย์นิภา ชมพู ครูต้นแบบปี 43 สาขาคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้หลักการสอนของครูคือ ต้องเริ่มต้นจากการสำรวจตัวนักเรียนก่อนที่จะลงมือสอน ศึกษาข้อมูล วางแนวทางก่อนนำไปสู่การจัดกระบวนการเรียนการสอนและใช้เทคนิคกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการสอน การอุ่นเครื่อง การสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ในระยะแรกต้องเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ครูต้องให้กำลังใจและความเชื่อมั่นให้เด็กใส่ใจงานเด็กทุกชั้น ครูต้องมีจิตวิทยาในการสอนและปรับเปลี่ยนแผนการสอนของตนตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

51 สุภรณ์ สมาพงศ์. (2545, กันยายน). “การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด,”

วารสารวิชาการ. 5(9) : 31 – 34.

บทความเรื่อง การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ผู้เขียนได้นำแนวคิดของปรัชญา ลัทธิต่างๆที่มีแนวคิดตรงกันในเรื่องผู้เรียนเป็นสำคัญมานำเสนอ 3 ขั้นตอนของการจัดการเรียน การรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ 1. การปรับความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้อง เข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้วยตนเอง ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในระบบคุณภาพ (Total quality management) นำการ บริหารแบบธรรมาภิบาล ลงสู่สถานศึกษา 2. ครูผู้สอนยึดหลักการในการจัดการเรียนรู้ที่จะ พัฒนาศักยภาพทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ครูส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเอง ประเมินผลการปฏิบัติของตนเอง ครูจะต้องรู้จักเด็กเป็นราย กลุ่ม รายบุคคล และเปลี่ยนหน้าที่จากผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ 3. การปรับวัฒนธรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น ผู้เรียนจะมีอิสระในการเรียนรู้ตาม แบบแผนหรือลีลาการเรียนรู้ของแต่ละคน คือเรียนรู้จากจินตนาการของตนเอง จากการศึกษา วิเคราะห์เรียนรู้โดยใช้สามัญสำนึกและเรียนรู้ให้เกิดพัฒนาจากการปฏิบัติของตนเอง สิ่งที่มา มาจากการเรียนรู้อย่างมีอิสระ คือ ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบสูงมากครูต้องสร้างผู้เรียนให้มี วินัยในตนเองควบคู่กันไป มิฉะนั้นการเรียนรู้จะล้มเหลว

บทที่ 6

บรรณนิทัศน์งานวิจัย

บรรณนิทัศน์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 24 เรื่อง จากสถาบันต่างๆ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
5. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

การจัดเรียงบรรณนิทัศน์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 24 เรื่อง จัดเรียงลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540-2544 และปีคริสต์ศักราช 1997-2001 ดังนี้

1. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2540 (1997) ลำดับที่ 01
2. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2541 (1998) ลำดับที่ 02 - 03
3. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2542 (1999) ลำดับที่ 04 - 06
4. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2543 (2000) ลำดับที่ 07 - 17
5. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช (คริสต์ศักราช) 2544 (2001) ลำดับที่ 18 - 24

01 เอนัง คุ่มคง. (2540). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบพุทธวิธี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ โดยการสอนแบบพุทธวิธี และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการสอนแบบพุทธวิธี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่-2 โรงเรียนสตรี

ชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 51 คน ใช้เวลาในการทดลอง 10 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการสอนแบบพุทธวิธีจำนวน 4 แผน คือแผนการสอนแบบไตรสิกขา แผนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ แผนการสอนแบบธรรมสภาัจฉา แผนการสอนแบบอริยสัจสี่ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ส 0111 พระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 40 ข้อ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการสอนแบบพุทธวิธีจำนวน 10 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยพุทธวิธีเห็นว่า การเรียนโดยพุทธวิธีทำให้นักเรียนตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน ทำงานเป็นขั้นตอน ฝึกการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและการเรียนที่มีการทำสมาธิก่อนเรียนจะช่วยทำให้มีความพร้อมในการเรียนมากขึ้น

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษา การสอนแบบพุทธวิธีไม่ว่าจะเป็นแบบไตรสิกขาโยนิโสมนสิการ ธรรมสภาัจฉาหรือแบบอริยสัจสี่ เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมในการให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การสอนแบบพุทธวิธียังมุ่งเน้นให้ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนดีขึ้น

02 นารีย์ วงศ์ไผ่. (2541). *การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน นักเรียนของ ครูที่เป็นวิทยากรแกนนำ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.*

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนกระบวนการที่ครูใช้ในการส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำแฟ้มสะสมงานนักเรียน ผล ปัญหาและวิธีแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนของครูที่เป็นวิทยากรแกนนำจำนวนสองคน รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนของครูที่เป็นวิทยากรแกนนำจำนวนสองคน รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน คนละสามสิบครั้ง พร้อมกับสัมภาษณ์ บันทึกเสียง และถ่ายภาพประกอบ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยการจัดหมวดหมู่นำเสนอในรูปของการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) ครูผู้สอนได้เตรียมการสอนโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทำการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการสอน และเตรียมการสอน อุปกรณ์ในการจัดแฟ้มสะสมงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ยึดตามแผนการสอน กิจกรรมที่พบมากที่สุดคือ การให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยระบบกลุ่ม บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นแบบกันเอง มีการควบคุมชั้นเรียนให้มีการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ และสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง นักเรียนกล้า

แสดงออกมากขึ้น ครูผู้สอนวัดและประเมินผลผู้เรียน ทั้งระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุดการเรียน การสอนเรียบร้อยแล้ว โดยใช้วิธีการสังเกต การตรวจงานแบบฝึกหัด การซักถามในชั้นเรียน การทดสอบทั้งแบบปรนัย อัตนัยและจากแฟ้มสะสมงานนักเรียน 2) กระบวนการในการพัฒนา แฟ้มสะสมงานนักเรียนที่ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นรวบรวมผลงาน ขั้นคัดเลือกผลงาน ขั้นประเมินผลงานและขั้นรวบรวมผลงาน และขั้นนำเสนอผลงาน 3) ผลที่ได้จากการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียน ครูและนักเรียนพอใจกับผลงานของ นักเรียน เนื่องจากสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงกับสภาพจริง 4) เรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหาที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียน ครูให้ความสำคัญกับชิ้นงานทุกชิ้นเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนไม่สนใจทำชิ้นงาน

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนปรับปรุงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียน ในด้านการเตรียมการสอน และด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อช่วยให้เด็กเรียนอ่อนประสบความสำเร็จเหมือนกับเด็กเก่ง

03 ศุภณกรภู่ บุญช้อน. (2541). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิเวศงานเกษตร พื้นฐานเรื่อง "การปลูกกุหลาบ" โดยวิธีการสอนแบบบูรณาการซึ่งประเมินผล การเรียนด้วยแฟ้มสะสมงานกับวิธีการสอนแบบบรรยายของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหลวงและโรงเรียนบ้านดอนชัย จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ระหว่างกลุ่มการสอนแบบบรรยายและกลุ่มการสอนแบบบูรณาการ คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย ของกลุ่มการสอนแบบบรรยายและกลุ่ม การสอนแบบบูรณาการกับคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 80 เปรียบเทียบคะแนนความก้าวหน้าด้านพุทธิ พิสัยของกลุ่มการสอนแบบบูรณาการและกลุ่มการสอนแบบบรรยาย และรวบรวมความคิดเห็น ของนักเรียนกลุ่มการสอนแบบบรรยายและกลุ่มการสอนแบบบูรณาการที่มีต่อการเรียนการสอน เรื่อง การปลูกกุหลาบ กลุ่มประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดอนชัย และโรงเรียนบ้านนาหลวง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ในภาคปลายปีการศึกษา 2540 จำนวน 28 คน โดยจับสลากเป็นกลุ่มการสอนแบบบรรยาย 14 คน กลุ่มการสอนแบบบูรณาการ 14 คน กลุ่มการสอนแบบบรรยายสอนโดยแบบบรรยาย กลุ่มการสอนแบบบูรณาการสอนแบบ บูรณาการซึ่งประเมินผลการเรียนด้วยแฟ้มสะสมงาน โดยใช้เครื่องมือแฟ้มสะสมงานวิชาเกษตร พื้นฐานเรื่อง การปลูกกุหลาบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การปลูกกุหลาบ

แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ และทดสอบแบบอัตนัยจำนวน 1 ข้อ แบบทดสอบภาคปฏิบัติ จำนวน 7 ข้อ แบบวัดจิตพิสัยที่มีต่อการเรียนการสอนเรื่อง การปลูกกุหลาบ จำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ และใช้รูปแบบการวิจัยทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนการสอนแบบบูรณาการซึ่งการประเมินผลการเรียนด้วยแฟ้มสะสมงานมากกว่ากลุ่มการสอนแบบบรรยาย คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย กลุ่มการสอนแบบบูรณาการซึ่งประเมินผลการเรียนด้วยแฟ้มสะสมงานและกลุ่มการสอนแบบบรรยาย ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้านทักษะพิสัยของกลุ่มการสอนแบบบูรณาการ คะแนนสูงกว่ากลุ่มการสอนแบบบรรยาย คะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้าของการสอนแบบบูรณาการสูงกว่ากลุ่มการสอนแบบบรรยายและนักเรียนกลุ่มการสอนแบบบูรณาการมีความคิดเห็นดีกว่ากลุ่มการสอนแบบบรรยาย

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษา การสอนแบบบูรณาการซึ่งประเมินผลการเรียนด้วยแฟ้มสะสมงาน ครูผู้สอนควรวางแผนกำหนดการสอนไว้ล่วงหน้า โดยวิเคราะห์หลักสูตรที่จะสอนให้ละเอียดก่อนจึงจะสามารถกำหนดชิ้นงานให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรของแต่ละระดับชั้นและกำหนดชิ้นงาน เพื่อให้นักเรียนเก็บสะสมแฟ้มสะสมงาน ตลอดจนกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานให้ชัดเจนที่สุด

04 ธวัช แก้วมณีชัย. (2542). การประเมินโครงการปฏิรูประบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการปฏิรูประบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการและด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน จำนวน 307 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามการประเมินโครงการปฏิรูประบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ลักษณะประมาณค่ามี 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 สำหรับ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อโครงการปฏิรูปในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการด้านผลผลิต มีการดำเนินการและปฏิบัติประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 6 ที่มีต่อโครงการปฏิรูปในด้านกระบวนการและผลผลิตพบว่าการปรับพฤติกรรมของการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนทุกฝ่ายให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานตามโครงการเพราะโครงการปฏิรูประบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นนโยบายหลักประการหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมสัมมนาพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ครูผู้สอนปรับพฤติกรรมการสอนโดยฝึกให้นักเรียนมีทักษะเน้นการปฏิบัติจริง รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และนำผลการเรียนรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

05 นิวัฒน์ วดีศิริศักดิ์. (2542). การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 9 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทดลอง แบบโครงการ แบบศูนย์การเรียน แบบอุปนัย แบบนิรนัย แบบใช้กระบวนการ แบบอภิปราย แบบสำรวจความรู้สึกและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และแบบร่วมมือกลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เข้าโครงการปฏิรูประบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จำนวน 175 คน ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 65 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากอยู่ 8 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ แบบร่วมมือ แบบศูนย์การเรียน การใช้กระบวนการแบบนิรนัย แบบอุปนัย แบบอภิปราย แบบโครงการ แบบทดลอง ส่วนแบบสำรวจความรู้สึกและการแก้ปัญหาความขัดแย้งมีการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง ส่วนรายข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการและนักเรียนทำการประเมินผลกิจกรรมว่าบรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปเป็นข้อสนเทศในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะการนำ

กิจกรรมการเรียนการสอนแบบในสถานการณ์ของตนเองนำไปใช้ในชีวิตจริง และกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทดลอง ควรให้ผู้เรียนทุกคนทำการทดลองพร้อมทั้งจัดแสดงนิทรรศการผลงานด้านต่างๆ

06 อัสวิน พึ่งตระกูล. (2542). *การศึกษาเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับเน้นครูเป็นศูนย์กลางในการสอนวิชาศิลปะกับชีวิต*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการเรียนวิชาศิลปะกับชีวิต เรื่องการสร้างสรรค์จิตรกรรมสากล ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม (Constructivism) กับเน้นครูเป็นศูนย์กลางโดยศึกษาในด้านความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาและกระบวนการกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 80 คน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที และทดสอบทางสถิติแบบไม่ใช้พารามิเตอร์ด้วยการคำนวณค่า Mann-Whitney U-Test ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม มีความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับความสามารถในการจัดองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรม ทั้งนี้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่อยู่ภายนอกห้องเรียนแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนพูดคุย ถ่ายโอนความรู้ซึ่งกันและกัน ส่วนเรื่องของความสะอาดปราณีตนั้นผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านกระบวนการกลุ่มปรากฏว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มมีความสามารถในการทำงานกลุ่มได้ดีกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะในการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกันได้ดี

07 ทิพวรรณ คนชื้อ. (2543). *วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแผนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียน และเปรียบเทียบวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนกับวิธีการสอนปกติที่ส่งผล กระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1/2543 โรงเรียนบ้านเป่าวิทยา อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 25 คน ด้วยวิธีการ สุ่มตัวอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความ เป็นผู้นำและแบบทดสอบรายวิชาท้องถิ่นของเรา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t (t -test)

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการสอนวิชาท้องถิ่นของเราที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่าง เหมาะสม นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน มีบุคลิก ภาพความเป็นผู้นำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอน ปกตินักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาสามารถใช้เขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนร่วมกระทำ ร่วมวางแผนพัฒนากระบวนการคิด มีการ ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก นอกจากนี้แผนการสอนที่เน้นกระบวนการที่ สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ค่อนข้างมาก ผู้เรียนมีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนปกติ

08 นรินทร์ เละวิธ. (2543). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองจำนวน 450 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ จากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 โรงเรียน ในเขตการปกครอง 50 เขต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งส่งแบบสอบถามจำนวน 450 ฉบับ ได้รับคืน 450 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น 1. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดหลักสูตรในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่นักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งผนวกคุณธรรมจริยธรรมให้ผสมกลมกลืน ทั้งนี้ นักเรียนควรจะเป็นผู้เลือกกิจกรรมจากสิ่งที่ครูได้เตรียมมาโดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งเนื้อหาที่เรียนควรเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนและในการจัดกิจกรรมควรเน้นกิจกรรมสร้างสรรค์ด้านการวาดภาพและงานศิลปะ ครูควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยจัดทำแฟ้มรายบุคคล 2. ด้านบุคลากร ครูควรมีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาด้านวิชาครูอนุบาลและมีความเมตตา ครูควรใช้ภาษาถูกต้องทั้งการพูด การเขียนและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย 3. ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรจัดห้องเรียนให้มีพื้นที่กว้าง เหมาะกับการทำกิจกรรม จัดมุมอ่านและเขียน มีสนามหญ้าออกกำลังกายกลางแจ้ง 4. ด้านบริการ โรงเรียนควรจัดบริการน้ำดื่มที่สะอาดและการตรวจสอบสภาพนักเรียน ให้ความรู้และให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

ผลการศึกษานี้สามารถใช้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโรงเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ในกรุงเทพมหานครและโรงเรียนอนุบาลในส่วนภูมิภาคเพราะสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนและสภาพผู้ปกครองที่แตกต่างกันกับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ควรศึกษาความคิดเห็นของครูอนุบาลอื่นจะนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

09 เบญจวรรณ พุทธา. (2543). การใช้โปรแกรมไมโครเวิลด์เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ในลักษณะผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้โปรแกรมไมโครเวิลด์เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในลักษณะผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดำเนินการ
ทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จำนวน 87 คน จากโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัด
สมุทรปราการ สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 44 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน
จำนวน 43 คน ให้กลุ่มทดลองเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยการใช้โปรแกรมไมโครเวิลด์เป็นเครื่อง
มือการเรียนรู้และกลุ่มควบคุมเรียนในชั้นเรียนปกติโดยไม่ได้ใช้โปรแกรมไมโครเวิลด์ เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์โดยการใช้โปรแกรมไมโครเวิลด์เรื่องระบบ
นิเวศ โปรแกรมไมโครเวิลด์ที่ใช้ในการสร้างชิ้นงาน อนุทินของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของนักเรียนที่ได้จากผลการวิเคราะห์การเขียนอนุทินของ
นักเรียนที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยการใช้โปรแกรมไมโครเวิลด์พบว่า นักเรียนได้เขียนบันทึกเกี่ยวกับ
การวางแผนการทำงานในเรื่องที่สนใจ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่พบและการแก้ไขปัญหา
นั้นจึงทำให้นักเรียนตื่นตัวและรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการทำงาน นักเรียนมีความเห็นว่าการจัด
การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและนักเรียนมีความรู้สึกชอบต่อการใช้โปรแกรม
ไมโครเวิลด์ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ควรจะนำโปรแกรมไมโครเวิลด์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพราะทำให้นักเรียนมีโอกาส
คิด โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาสติปัญญา
ของนักเรียนหรือครูผู้สอนวิชาต่างๆ ควรนำโปรแกรมไมโครเวิลด์ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการ
เรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อที่นักเรียนจะได้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ และเห็นถึง
ความสัมพันธ์กันของเนื้อหา

10 เรณูเนวล จุจันทร์. (2543). การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนในสหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนสหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2542 ในขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 คน และนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ ขั้นเตรียมการ ครูผู้สอนได้ดำเนินการเตรียมตนเองโดยการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมเตรียมแหล่งข้อมูลโดยเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เตรียมตัวผู้เรียนโดยสำรวจความพร้อม แบ่งกลุ่มผู้เรียน แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ แจงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ขั้นดำเนินการ ครูผู้สอนใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าโดยใช้วิธีการหลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงเป็นกลุ่ม ขั้นประเมินผล ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากแบบทดสอบ แบบสังเกต รายงาน ผลงาน ถ้าม-ตอบ นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้เรียนรู้ทำกิจกรรมการเรียนอย่างมีความสุข

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ในขั้นตอนการดำเนินการนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกกลุ่มวิชา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

11 คักดา ทรัพย์ขวัญเมือง. (2543). การบริหารงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญ จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 10 ด้านคือ คุณภาพการจัดการเรียนการสอน พัฒนาบุคลากร กำกับ ติดตาม สนับสนุนให้ กำลังใจ วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ แผนการเรียนการสอน แหล่งวิทยาการ บรรยากาศทางกายภาพ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลและการวิเคราะห์ ความก้าวหน้า ประชากรคือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา 5 หมวดวิชาหลัก จำนวน 154 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนวิชา 5 หมวดวิชาหลัก จำนวน 260 คน โดยการสุ่มตัวอย่างง่าย รวมทั้งสิ้น 414 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามคืนมา 414 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานมีการวางแผนโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและบุคลากร ตลอดจนการนิเทศติดตามกับการบริหารสนับสนุนให้ครูสอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมต่อการเตรียมแผนการสอน บรรยากาศทางการเรียนรู้ แหล่งความรู้ สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลเพื่อการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้เรียน แต่สภาพการบริหารงานน้อยคือ การอบรมให้ความรู้ การสนับสนุน การนิเทศติดตาม การประเมินผลเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข 2) ปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนพบว่า ระดับปัญหาทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางมีแนวโน้มไปทางมากและสอดคล้องกับสภาพของการบริหารงานน้อย

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารที่จะให้การสนับสนุน ส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และดำเนินการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ครูสอนและผู้เรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

- 12 สุรพงษ์ เศรษฐภักดี. (2543). การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น.
ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จากครู-อาจารย์ ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 157 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่าง โดยเปรียบเทียบ 3 ด้านคือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านประเมินผล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐาน ใช้ t-test

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมทุกด้านในระดับมากด้านการเตรียมการพบว่าครูมีเจตคติที่ดีมากต่อการได้รับการฝึกการเขียนแผนการสอนที่เน้นกระบวนการด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ให้ผู้เรียนตระหนักถึงประโยชน์ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ด้านการประเมินผลพบว่า มีการประเมินผลการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ครูอาจารย์ผู้สอน ได้ทราบและเข้าใจการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตลอดจนครู-อาจารย์ ควรได้รับการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพที่แท้จริง จากการปฏิบัติจริงและจากแฟ้มสะสมผลงานนักเรียน

13 หนึ่งนุช กาพภักดี. (2543). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดระดับสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบปฏิบัติการตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดระดับสูงด้านการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 อำเภอดำเนินช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 84 คน แบ่งกลุ่มทดลอง 42 คน ดำเนินการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบปฏิบัติการตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม และกลุ่มควบคุม 42 คน ดำเนินการสอนตามคู่มือครูวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีทางสถิติแบบ t-test for Independent samples

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบปฏิบัติการตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม มีการคิดระดับสูง ด้านการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิด นักเรียนได้มองเห็นปัญหา รู้จักซักถามคิดวิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผล และเสาะหาความรู้เพื่อเชื่อมโยงความคิดไปสู่แนวทางที่จะแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และได้รับการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

14 อติสร ศิริ. (2543). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้โมเดลชิปปาสำหรับวิชาชีววิทยา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้โมเดลชิปปา สำหรับวิชาชีววิทยาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการหายใจ ผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูผู้ร่วมวิจัยจำนวน 2 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 44 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนน้ำพองศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น รูปแบบของการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงคุณภาพทำโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามแผนการสอน แบบบันทึกพฤติกรรมในการสอน แบบบันทึกความคิดเห็นของครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน แบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สรุปและแปลความหมายแล้วรายงานผลในลักษณะการบรรยาย ซึ่งผู้วิจัยทำทุกครั้งที่สอนเสร็จในแต่ละคาบ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากแบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและคะแนนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งวัดเมื่อการสอนเสร็จสิ้นมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ครูผู้สอนสามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยดำเนินการเขียนแผนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของนักเรียน และใช้หลักการโมเดลชิปปา กระบวนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน สามารถดำเนินการและปฏิบัติได้จริง บางขั้นตอนอาจมีปัญหาคงอุปสรรค ครูผู้สอนสามารถแก้ปัญหาให้ผู้เรียนระดมความคิดภายในกลุ่มเพื่อผู้เรียนจัดระเบียบความรู้ที่เรียนได้ถูกต้อง ช่วงแรกของการดำเนินการพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเองในการทำกิจกรรม ทำให้สอนไม่ทันเวลา ครูผู้สอนแก้ปัญหาโดยการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของเขาในการเรียนอีกครั้ง นักเรียนจึงเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ 7 ขั้นตอนของโมเดลชิปปา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีความเข้าใจในเนื้อหา มีความสนใจและได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการนำความรู้เดิมมาผสมผสานกับความรู้ใหม่เกิดการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวเอง ทั้งจากการเรียนและการลงมือปฏิบัติจริงและผู้เรียนยังสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

15 Giles, Amy Renee Walston. (2000). *“Making special” : Child-centered, meaningful, and artistically authentic early childhood art education.* (Online). Dissertation Abstracts, Ed. D.(Early Childhood). Illinois : The University of Illinois at Urbana-Champaign. Available : medline. lib. buu. ac. th.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจธรรมชาติและผลสะท้อนของผู้เรียนเป็นสำคัญ, ความหมายอันลึกซึ้ง, และการสร้างความซาบซึ้งทางศิลปะของเด็กระดับปฐมวัย ใช้ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ของครู, ผู้ปกครอง, วีดีโอ และครูสังเกตผู้เรียนในชั้นเรียน

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) ผู้เรียนมีความสนุกสนานอย่างแท้จริง 2) ผู้เรียนมีความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง 3) ผู้เรียนมีบุคลิกภาพตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผลการศึกษา ครูผู้สอนสามารถกำหนดลักษณะธรรมชาติในสิ่งพิเศษที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์

- 16 Giordano, Maria Ann. (2000). *Effectiveness of a child-centered self-reflective play therapy Supervision model*. (Online). Dissertation Abstracts, Ph. D. (Guidance and Counseling). Texas : The University of North Texas. Available : medline. lib. buu. ac. th.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ สํารวจผลของแบบนิเทศกัโดยใช้ทฤษฎีผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มทดลอง นักเรียน 15 คน ใช้เวลาสังเกต 15 สัปดาห์ ใช้เครื่องมือ แบบการประเมินตนเอง และกล้องบันทึกภาพ (วีดีโอ) สังเกตกลุ่มทดลองเกี่ยวกับ 1) ทศนคติต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความรู้ด้านผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ความเชื่อมั่นในการใช้ทฤษฎี และการศึกษายังวัดถึงการเปลี่ยนแปลงในทักษะ 4) พฤติกรรม 5) การตอบสนอง 6) ความรู้สึก 7) การตัดสินใจและการรับผิดชอบต่อตนเอง 8) การสร้างความเคารพนับถือ และความกล้าหาญ 9) การกระตุ้นให้เด็กเป็นผู้นำ 10) คุณภาพในความรับผิดชอบแบบ non-verbel 11) คุณภาพในความรับผิดชอบแบบ non-verbel

ผลการวิจัยพบว่า จากคะแนน t-test ที่แสดงให้เห็นค่าทางสถิติที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลอง ในเรื่อง ความสามารถของพวกเขา ความรับผิดชอบต่อตนเอง การสร้างความนับถือในตนเอง และในด้านต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

การศึกษาคั้งนี้ ผลการศึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถนำวิธีการของการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำไปพัฒนาผู้เรียนให้เกิดพฤติกรรมที่ดี ในเรื่องของการตัดสินใจ ความรับผิดชอบต่อตนเอง การเป็นผู้นำ

- 17 Watamura, Kathleen Patricia. (2000). *Child-Centered learning versus direct instruction in mathematics in the elementary classroom*. (Online). Masters Thesis, M.A. (Education Curriculum and Instruction). Fresno : California State University. Available : medline. lib.buu.ac.th.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับการสอนแบบตรงไปตรงมา ในวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า มีการอภิปรายโต้แย้งในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการศึกษาของผู้เรียน ขณะที่มีการยืนยันว่าผู้เรียนจะเรียนในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการระดมความคิดเพื่อการวิจัยและหาข้อสรุปว่า ผู้เรียน เรียนอย่างไรจึงจะมีความรู้เพิ่มขึ้น และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความจริงสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการสอนแบบตรงไปตรงมา ไม่สามารถให้พวกเขาหาความเกี่ยวข้องหรือข้อสรุปได้ เมื่อเปรียบเทียบวิธีสอนทั้ง 2 แบบนี้ การเรียนที่ซึ่งเน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางและสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่รอบๆ ตัวเขาได้ด้วย

การศึกษาครั้งนี้ผลการศึกษา ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับวิชาอื่นๆ ได้ เพื่อผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

18 ปณต เกิดภักดี. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT กลุ่มประชากรตัวอย่างเป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง เศษส่วน เนื้อหาประกอบด้วย การเปรียบเทียบ เศษส่วน การบวกและลบเศษส่วน การคูณ การหารเศษส่วน โจทย์ระคนและเศษซ้อน ใช้เวลาสอนวันละ 6 คาบ (2) (20 นาที/คาบ)

ผลการวิจัยพบว่า การสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน จากการใช้ชุดกิจกรรมที่เป็นผู้แบบ 4 MAT ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงขึ้น

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษา การจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT เป็นวิธีการสอนที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นของตนเอง ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคการพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวา ให้ทำงานร่วมกันอย่างสมดุลย์ เพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ได้เป็นอย่างดียิ่ง โดยรู้จักตนเองและผู้อื่น มีความคิดเห็นในเชิงเหตุผล สร้างสรรค์ แก้ปัญหาได้ อีกทั้งทำงานกลุ่มได้ดี มีการวางแผนทำให้เกิดการพัฒนาสติปัญญาและคุณค่าความเป็นมนุษย์

- 19 ปฤษฎณา สุริยะวงศ์. (2544). *กระบวนการพัฒนาความคิดรวบยอดทางกายภาพ ธรรมชาติศาสตร์และสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).*
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำกรวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนทำความเข้าใจ และอธิบายกระบวนการพัฒนาความคิดรวบยอดทางกายภาพ ธรรมชาติศาสตร์และสังคมของเด็กปฐมวัยและเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงความคิดรวบยอดทางกายภาพ ธรรมชาติศาสตร์ และสังคมเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 10 คน ของโรงเรียนวัดอุทัยธาราม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 40-50 นาที รวม 32 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึก เหตุการณ์ แบบวิเคราะห์พฤติกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และแบบบันทึกการพัฒนาความคิดรวบยอดทางกายภาพ ธรรมชาติศาสตร์ และสังคมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีการตามโปรแกรมสำเร็จรูป

The Ethnograph ในขั้นตอนการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้วิจัยมีการพัฒนาบทบาทของตนเองจากสัปดาห์แรกครูสอนในลักษณะป้อนความรู้และนำเสนอกิจกรรมให้เด็กปฏิบัติเพียงฝ่ายเดียว เปลี่ยนเป็นครูผู้ใช้บทบาทในการนำประสบการณ์เดิมของเด็กนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการจัดกิจกรรม โดยจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กใช้การสนทนาตั้งคำถามที่ยั่วให้เด็กใช้ความรู้เดิมมาเชื่อมโยงความรู้ใหม่เพื่อตอบคำถาม เด็กมีการเปลี่ยนแปลงความคิดรวบยอดตามระยะเวลาช่วงสัปดาห์ที่ 6,7 และ 8 เด็กมีการพัฒนาทุกด้านในระดับใกล้เคียงกันโดยมีการพัฒนาความคิดรวบยอดทางสังคมเด่นชัดเป็นอันดับแรก

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กโดยตรง เป็นผู้อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เปิดกว้างด้วยตนเอง พัฒนาการกระบวนการคิดให้กับเด็กได้จริง

20 ผ่องพรรณ ณ อุบล. (2544). การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางระดับ
ก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด
หนองบัวลำภู. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

รายงานการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัด
การเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูผู้สอนจำนวน 138 คน ระดับก่อน
ประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด
หนองบัวลำภู ใน 6 กิจกรรมคือ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมในวงกลม กิจกรรม
สร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดย
เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับก่อนประถมศึกษา ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 50 ข้อ
มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.48 ถึง 0.86 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่
ใช้คือค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวมและจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีการจัด
การเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ครูที่ปฏิบัติ
การสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) แตกต่างกันโดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มี
การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญของสื่อ
อุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่วนบริหารควรให้การส่งเสริมในการจัดสัมมนาให้การศึกษาอบรมแก่
ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เกิดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับการนำสื่อมา
ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

21 วราวุฒิ สว่างวิทย์. (2544). การศึกษาทัศนคติในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ผู้สอนในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (สาขาครุเทคนิคไฟฟ้าสื่อสาร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในด้านความรู้ ความพึงพอใจ และความพร้อมกระทำ ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยเทคนิค เขตภาคเหนือ 14 จังหวัด แยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 49 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้คือ วิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ศึกษาจากเอกสารกรมวิชาการมาประยุกต์ใช้กับการสอนช่างอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากได้เข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ ส่วนอาจารย์ผู้สอนนั้น มีทัศนคติที่ดีน้อยกว่าเพราะสถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างเป็นระบบ การจัดอบรมมีเฉพาะในสายสามัญทำให้อาจารย์ผู้สอนไม่เห็นความจำเป็นที่จะเกิดขึ้นกับสายอาชีพ จึงไม่รับรู้หรือหากมีการอบรมหลังการอบรมไม่มีการจัดให้อาจารย์ผู้สอนกระทำอย่างเป็นระบบ และไม่มีการติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง อาจารย์ผู้สอนจึงไม่มีความมั่นใจที่จะศึกษาหรือเปลี่ยนแปลงเป็นวิธีการสอนแบบใหม่ สำหรับความพึงพอใจและความพร้อมกระทำนั้นทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีเพราะถ้ากระทำได้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ในความเป็นจริงอาจารย์ผู้สอนยังไม่มีความพร้อมกระทำเนื่องจากการสอนทางด้านช่างอุตสาหกรรมจะมีขั้นตอนค่อนข้างซับซ้อนกว่าการสอนในสายสามัญศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผลของการวิจัยนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูอาจารย์ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมเรื่องวิธีการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรจัดให้ผู้บรรยายพูดเชื่อมโยงการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับช่างอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดี และควรให้ครูได้มีโอกาสฝึกคิดและทดลองใช้วิธีสอนแบบเก่ากับแบบใหม่ อาจารย์ผู้สอนจะได้เห็นถึงประโยชน์และวิธีการที่จะนำไปใช้ได้จริง จนเกิดความศรัทธาที่จะนำไปใช้ต่อไป

22 วัลนา ธรจักร. (2544). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
 ประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาประกอบการประเมินสภาพจริง.
 ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงทักษะพื้นฐาน
 ทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาประกอบ
 การประเมินสภาพจริง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ชั้น
 อนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนบ้านระมาดคือ อำเภอบัวเขต จังหวัด
 สุรินทร์ จำนวน 15 คน เพื่อจัดให้เด็กได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา
 ประกอบการประเมินสภาพจริงเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน รวม 30 ครั้ง แยกเป็นด้าน
 การจำแนกการเปรียบเทียบการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับและการรู้ค่าจำนวน ก่อนการจัด
 กิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัด
 ประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาประกอบการประเมินสภาพจริงและแบบประเมินเชิง
 ปฏิบัติทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัด
 ประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาประกอบการประเมินสภาพจริงในแต่ละสัปดาห์ มีทักษะ
 พื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกัน และระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่า คะแนนทักษะ
 พื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 6 สัปดาห์

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาค้นคว้าสามารถนำการประเมินสภาพจริงไปใช้ได้ตลอด
 ของการจัดกิจกรรมและจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอย่างต่อเนื่องของการปฏิบัติกิจกรรม

23 สุกัญญา ศิลประสาท. (2544). การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ. ปรินญาณีพนธ์ ศศ.ม.
 (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนา
 ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างได้แก่
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน จากโรงเรียนมณีเสวตรอุปถัมภ์ อำเภอนาดี
 จังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2544 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอน แบบ
 ทดสอบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง แบบประเมินตนเอง
 และแบบสังเกตพฤติกรรม การดำเนินการทดลองใช้ระยะเวลา 16 คาบๆ ละ 50 นาที

ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษหลังการทดลองเพิ่มขึ้นและมีพัฒนาการด้านการมีความรับผิดชอบ ช่วยเหลือกลุ่มทำงานจนประสบความสำเร็จ ความกล้าแสดงท่าทางประกอบคำพูดตามบทสนทนา และปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จในเวลาที่กำหนด

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนและผู้สนใจศึกษา นำกิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้กับการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ได้แก่ วิชาภาษาไทย, สังคมศึกษา, วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

24 อุลัย บุญโท. (2544) การศึกษาพฤติกรรมการความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการก่อนจัดประสบการณ์และระหว่างจัดประสบการณ์ในแต่ละสัปดาห์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนบ้านหยวก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แผนการดำเนินการจัดประสบการณ์แบบโครงการและ แบบสังเกตพฤติกรรมการความเชื่อมั่นในตนเอง ใช้เวลาในการดำเนินการ 8 สัปดาห์ๆ ละ 4 วัน วันละ 50 นาที

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดประสบการณ์และระหว่างจัดประสบการณ์แบบโครงการในแต่ละสัปดาห์ มีพฤติกรรมการความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีลำดับขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กได้ ถ้าได้มีการลำดับขั้นตอนการสอนที่ชัดเจนและสามารถที่จะทำให้โครงการนั้นๆ มีลักษณะเด่นเฉพาะๆ ได้

บทที่ 7

บทสรุป

การจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามขอบเขตของเนื้อหา แนวคิดและความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการวัดประเมินผลงานตามสภาพจริง ผู้ศึกษาค้นคว้า จากหนังสือ บทความ และงานวิจัย ในปีพุทธศักราช 2540-2545 (คริสต์ศักราช 1997-2002) สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. แนวคิดและความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาพบว่า นักจิตวิทยาการศึกษาทั้งฝ่ายตะวันตกและตะวันออก เชื่อในศักยภาพและความสามารถที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคนว่ามนุษย์จะศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ตัวเองสนใจ และใฝ่รู้ หรือเรียนรู้โดยการปฏิบัติลงมือกระทำ เมื่อพบปัญหาจะแก้ปัญหาตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งอาจจะถูกหรือผิด นั้นหมายถึงการเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวเมื่อนำมาจัดการศึกษาจึงต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ ชี้แนะ เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2. เป้าหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาพบว่า เมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม และรู้จักการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์ ถ้าการแก้ปัญหานั้นประสบความสำเร็จ ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุขที่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาได้ เมื่อผู้เรียนมีความสุขจึงเกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคล ต่อสังคม และชุมชน แต่ขณะเดียวกันถ้าการแก้ปัญหานั้นไม่ประสบความสำเร็จผู้เรียนจะเกิดความทุกข์ ดังนั้นครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ อบรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนจะใช้วิธีการสอนแบบใดกับผู้เรียนต้องอยู่ในหลักการที่ว่า ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมครบองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ครูผู้สอนต้องวางแผนการสอนอย่างชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร กระบวนการสอนของครูสามารถติดตามผลการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดประสบการณ์จากการลงมือกระทำ และครูผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนด้วย

4. วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงมีวิธีการสอนที่หลากหลาย สามารถนำมาใช้ได้กับผู้เรียนทุกคน ครูผู้สอนจึงต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์ และตัวผู้เรียน ตลอดจนนำเทคนิควิธีการ เทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ เช่น บทบาทสมมติ, เกมการศึกษา, โครงงาน, การสอนแบบสืบสวนสอบสวน ฯลฯ มาจัดบรรยากาศของการเรียนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและแสวงหาความรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพภายใต้การดูแลของครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด

5. การประเมินตามสภาพจริง

จากการศึกษาพบว่า การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการวัดผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการประเมินผลตามสภาพจริงนั้นสามารถกระทำร่วมกันได้ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม การเรียนการสอนและการประเมินผล เปรียบเสมือนเชือกเส้นเล็กแต่ละเส้นที่นำมาจัดเป็นเกลียวเชือกเส้นใหญ่ที่ต่างก็มีความสำคัญ ฉะนั้นครูผู้สอนจึงไม่ควรแยกการเรียนการสอนและการประเมินผลเป็นคนละส่วน การประเมินตามสภาพจริงต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ พัฒนาการของผู้เรียน และมีความชัดเจน มีคุณภาพ ครูผู้สอนควรระบุว่าการประเมินอะไร พร้อมกับมีเครื่องมือชี้วัด เช่น การสังเกต การตรวจงาน การสัมภาษณ์ การศึกษารายกรณี ระเบียบสะสมหรือการใช้แฟ้มสะสมงาน โดยมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องตามสภาพจริงในขณะที่ผู้เรียนกำลังปฏิบัติกิจกรรม เพื่อนำผลของการประเมินตามสภาพจริงกลับมาพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น การจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นการนำเสนอข้อมูลพอสังเขป จากหนังสือ บทความ และงานวิจัย ที่พิมพ์ในปีพุทธศักราช

2540-2545 (คริสต์ศักราช 1997-2002) มารวบรวมไว้เพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, ชมรมศึกษานิเทศก์. (2543). ^๑แนวทางการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้แฟ้มสะสมงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เสมาธรรม. ๙๙๐
- กรมวิชาการ, ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. (2544). การบูรณาการเอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ, หน่วยการศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, (2543). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กฤษฎา ด้วงเปรม. (2543, พฤษภาคม). “ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแรลลี่,” *สานปฏิรูป*. 3(26) : 27-30.
- กมลวรรณธิการ. (2543, พฤษภาคม). “วิจัยเด่น : การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” *สานปฏิรูป*. 3(26) : 82-83.
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2544, พฤษภาคม). “แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” *วารสารวิชาการ*. 4(5) : 6-9.
- กาญจนา บุญส่ง. (2542). *หลักการสอน-เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.*
- กิตติคม คำวิรัตน์. (2543, ตุลาคม). “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT,” *วารสารวิชาการ*. 2(10) : 31-34.
- กิตติชัย สุชาติโนบล. (2544, มกราคม). “กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่คำนึงถึงพัฒนาการทางสมองของผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน (วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT,” *วารสารวิชาการ*. 4(1) : 32-41.
- กฤษยา ดันติผลาชีวะ. (2544, กรกฎาคม). “การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(3) : 17-25.
- จรัญ คำยัง. (2541). *การประเมินสภาพจริง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบวิชาการ. ๗๑๐
- จันทร์ดา ดันติพงศานุรักษ์. (2543, ธันวาคม). “การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ = Cooperative Learning,” *วารสารวิชาการ*. 3 (12) : 36-55.
- จำรุณ เรืองขจร. (2543, กุมภาพันธ์). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม,” *วารสารวิชาการ*. 3(2) : 35-47.

- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2543). *แบบเรียนการอ่านและการพิจารณาหนังสือ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพการพิมพ์.
- X ◦ ชนาธิป พรกุล. (2543). *แคตส์รูปแบบการจัดการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง=CATS : A Student-Centered Instructional Model*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ๓๐๐
- . (2544, กันยายน). “คลังพระราชบัญญัติจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” *วารสารวิชาการ*. 4(9) : 2-7.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์และคณะ. (2541). *คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น = Portfolio Assessment*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ชัยยุทธ บุญยสวัสดิ์. (2542, มิถุนายน). “Child Center ต้องกลับปฏิวัติเพื่อนักเรียน,” *สถานปฏิรูป*. 2(15) : 41-42.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2545). *คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประถมศึกษา (ปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์.
- ชาติรี สำราญ. (2542). *เส้นทาง Storyline สู่การเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- . (2543). *หลากหลายวิธีสอนที่ไม่หลอกหลอนวิธีเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- เชษฐา ชาบาง. (2544, กุมภาพันธ์). “รูบริคอีกคำตอบสำหรับการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง,” *วารสารวิชาการ*. 4(2) : 42-45.
- X ◦ ถวัลย์ มาศจรัส. (2545, กุมภาพันธ์). “อาจารย์นิภา โรงเรียนเทศบาลบูรพามหาสารคาม สอนแบบ 4 ชั้น เพื่อการเรียนรู้,” *รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย*. หน้า 10.
- ทิพวรรณ คนชื้อ. (2543). *วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- X ♡ ทิตนา แคมมณี. (2542). *การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดล CIPPA*. (เอกสารการประชุมปฏิบัติการ) : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- X ◦ ----- . (2545). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ด้านสุขภาพการพิมพ์.

- ทวี มุขระโกษาและชัช ลิยะวณิช. (2519). *บรรณารักษศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สยามพัฒนาการพิมพ์.
- ชเนศ ข้าเกิด. (2544, มิถุนายน). "CHILD-CENTERED : ความเข้าใจผิดที่ต้องคิดทบทวน," *วารสารวิชาการ*. 4(6) : 23-26.
- ธวัช แก้วมณีชัย. (2542). *การประเมินโครงการปฏิรูประบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2540). *การเลือกและการจัดหาทรัพยากรห้องสมุด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิลปาบรรณาการ.
- ธาริณี วิทยาอนิวรรณ. (2544). "วิธีสตอรีไลน์..ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ," ใน *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและเทคนิคการสอน* 2. หน้า 120-127. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ธำรง บัวศรี. (2542, มกราคม). "กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ*. 2(1) : 17-22.
- นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์. (2543, ธันวาคม). "ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ," *วารสารวิชาการ*. 3(12) : 22-27.
- นารีย์ วงศ์ไผ่. (2541). *การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนของครูที่เป็นวิทยากรแกนนำ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นิรันดร์ เลาะวิธิ. (2543). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิวัฒน์ วดีศิริศักดิ์. (2544). *การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เนตรนพิชญ์ จำปาทองเทศ. (2544, พฤศจิกายน). "ผู้เรียนจะสร้างองค์ความรู้ได้อย่างไรจากโครงสร้างทางความรู้สู่ Constructivism," *วารสารศึกษาศาสตร์*. 4(11) : 7-9.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2538, กันยายน). "การประเมินผลแนวใหม่ : พอดโฟลิโอ," *วารสารวิชาการ*. 1(1) : 17-18. ๓๖ ๓๘ ๓๙

- เบญจวรรณ พุทธา. (2543). การใช้โปรแกรมไมโครเวิลด์เป็นเครื่องมือการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ในลักษณะผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว. (2544). การสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นิวัฒน์พร.
- ปณิต เกิดภักดี. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัด
กิจกรรม 4 MAT. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปฤษฎา สุริยะวงศ์. (2544). กระบวนการพัฒนาความคิดรวบยอดทางกายภาพตรรกศาสตร์
และสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม แนวคิด
คอนสตรัคติสต์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปทีป เมธาคุณาวุฒิ. (2543). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ ณ อุบล. (2544). การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางระดับก่อน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูริ์ สิทธิสุนทร. (2543, มีนาคม). “การเรียนรู้แบบ 4 MAT,” *สานปฏิรูป*. 3(4) : 20 – 23
----- . (2543, กรกฎาคม). “การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์,” *สานปฏิรูป*. 2(8) : 24-27.
- พรรณทิพย์ แสงนิล. (2544, กรกฎาคม). “ทัศนะการศึกษาปฐมวัยการสอนแบบโครงการ
กับการเน้นเด็กเป็นสำคัญ,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(3) : 6-7.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2544, กรกฎาคม). “การสอนยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง,” *วารสารการศึกษา
ปฐมวัย*. 5(3) : 8-16.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแนวคิดวิธีและเทคนิค
การสอน 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป.
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร. (2542). “ปรัชญาการศึกษาตามลัทธิสรรคสร้างนิยม,” ใน *ปรัชญาการศึกษา
ไทย*. บรรณาธิการโดยสำเร็จ บุญเรืองรัตน์. หน้า 83-85. นครราชสีมา :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- เพราพรรณ โกมลมาลย์. (2541, พฤศจิกายน). “หลักการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
รัฐพลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา,” *วารสารวิชาการ*. 1(11) : 65-73.

- เพิ่มรุช บุปผามาตะนัง. (2543, สิงหาคม-กันยายน). “แนวทางการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง,” วารสารข้าราชการครู. 20(6) : 19-24.
- ไพฑูริย์ เวทการ. (2542). การประเมินผลการเรียน. ลำปาง : สถาบันราชภัฏลำปาง.
- ภักดี รัชนิภาสนันท์. (2543, มีนาคม). “เมื่อ TQT ผ่านการติดต่อยื่นสื่งสู่การสอนแบบ Q&A,” สานปฏิรูป. 3(24) : 36-38.
- แมนมาส ขวลิต, คุณหญิง. (2541). คู่มือบรรณารักษ์ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข) เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บรรณกิจ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2544, เมษายน). “การทำโครงการในชั้นเด็กเล็ก,” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 5(2) : 9-18.
- เยาวภา ทนชัยบุตร. (2542). การสอนเพื่อสร้างคนเก่ง ดี มีสุข. สุราษฎร์ธานี : สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์. (2541, มิถุนายน). “การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทฤษฎีการเรียนรู้,” การศึกษาเอกชน. 8(7) : 14-20.
- ระวีวรรณ โพธิ์วัง. (2543, สิงหาคม-กันยายน). “การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง,” วารสารข้าราชการครู. 20(6) : 19-24.
- เรณูนวล จุจันทร์. (2543). การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์โรงเรียนในสหวิทยาเขตกรรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2543). การบริหารการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วรารุณี สว่างวิทย์. (2544). การศึกษาทัศนคติในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ผู้สอนในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (สาขาครุเทคนิค ไฟฟ้า สื่อสาร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. อัดสำเนา.
- ๑ วิวัฒนาพร ระงับทุกข์. (2544). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ต้นอ้อ. ๕๖
- ๑ ----- . (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คอมพิวเตอร์กราฟฟิก. ^{พิมพ์เล่ม}

- วัลนา ธรรมจักร (2544). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการศึกษาประกอบประเมินสภาพจริง. ปริญญาโท
กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา. ๑๗๖
- วาทณี ภูเสถวี. (2542). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน. จันทบุรี : สถาบันราชภัฏ
รำไพพรรณี.
- ♡ วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). กระบวนทัศน์ใหม่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล.
พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : โรงพิมพ์เอสอาร์พริ้นติ้ง.
- . (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุดสุดสำเร็จหรือกระบวนการ. นนทบุรี :
โรงพิมพ์เอสอาร์พริ้นติ้ง ๕๖
- วิเชียร ภูสุวรรณ. (2544, กันยายน), “การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ,” วารสารวิชาการ. 4(9) : 25-27.
- วิภาภรณ์ ภูวัฒนากุล. (2543, สิงหาคม-กันยายน). “กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็น
ศูนย์กลาง,” วารสารข้าราชการครู. 20(6) : 39-44.
- . (2543, ธันวาคม-มกราคม). “โครงการ : กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็น
ศูนย์กลางที่แท้จริง,” วารสารข้าราชการครู. 20(2) : 44-48.
- วิรัตน์ บัวขาว. (2544, กันยายน). “โครงการ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,”
วารสารวิชาการ. 4(9) : 8-11.
- วิริยะ บุญยะนิवासน์. (2543). มิติใหม่การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่การปฏิรูปการเรียนรู้
และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544, กรกฎาคม). “ผังสาระการเรียนรู้ความคิดรวบยอด,” วารสารวิชาการ.
1(7) : 10-20.
- ศรินทิพย์ ภูลำลี. (2534). หลักสูตรประถมศึกษา. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ศักดิ์ดา ทรัพย์ขวัญเมือง. (2543). การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญ จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ดา ปรารงค์ประทานพร. (2542). “ปรัชญาการศึกษาตามลัทธิอัตถิภาวนิยม,” ใน
ปรัชญาการศึกษาไทย. บรรณาธิการโดย สำเริง บุญเรืองรัตน์ หน้า 79-83.
นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2542, ธันวาคม). “การเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT,”
วารสารวิชาการ. 2(2) : 12-26.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์และดารณี คำวังนัง. (2544). สอนเด็กให้คิดเป็น. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ ก.พล. (1996).
- ศุภณกรรณัฐ บุญอ่อน. (2541). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร
พื้นฐานเรื่องการปลูกกุหลาบ โดยวิธีการสอนแบบบรรยายของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหลวงและโรงเรียนบ้านดอนชัย จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์
วท.บ. (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, กรมวิชาการ. (2544). เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดการบูรณาการ. โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของสถานศึกษา.
- สงบ ลักษณะ. (2544, พฤษภาคม). “การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเสริมสร้างหรือ
ทำลายการศึกษา,” (ออนไลน์). แหล่งข้อมูล : www.moe.go.th.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ์. (2541ก). “การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริง
การใช้แฟ้มสะสมงาน,” ใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนา
คุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. บรรณาธิการโดย
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ 3 หน้า 216-221. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา. (๒๕๔๑)
- . (2541ข). “การวัดผลจากการปฏิบัติจริง.” ใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี
ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย.
บรรณาธิการโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ 3 หน้า 224-230.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมชาย เทพแสง. (2543, ธันวาคม). “การปฏิรูปการเรียนรู้สู่ CHILD-CENTERED,”
วารสารวิทยากร. 99(9) : 27-29.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.
พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์. ๒๕๔๐
- สไว พิกขาว. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เอมพันธ์.
- สาโรช บัวศรี. (2542). “วิธีสอนตามขั้นของอริยสัจ,” ใน ปรัชญาการศึกษาไทย. บรรณาธิการ
โดยสำเร็จ บุญเรืองรัตน์. หน้า 211-218. นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2543). คู่มือการจัดทำแฟ้มต้นแบบเพิ่มผลงานของนักเรียน
เพิ่มผลงานครู เพิ่มผลงานผู้บริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนาคุณภาพ
วิชาการ.
- สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. (2543, กันยายน-ธันวาคม). “การประเมินแนวใหม่ที่เน้นเด็กเป็น
สำคัญ : การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน,” วารสารวิทยาการศึกษาศาสตร์.
1(4) : 37-41.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). การวัดและประเมินผลสภาพที่แท้
จริงของนักเรียน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544ก). แนวคิดและประสบการณ์การจัด
การศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดในสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- . (2544ข). รายงานการประชุมประสบการณ์จัดการศึกษา ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พริกหวาน.
- . (2545ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พริกหวานกราฟฟิก.
- . (2545ข). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ การสอนแบบ การเรียนแบบร่วมมือตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แคนดิดมีเดีย.
- . (2545ค). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ การสอนแบบ กิจกรรมใบงาน โครงการและการสร้างองค์ความรู้.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แคนดิดมีเดีย.
- . (2545ง). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ การสอนแบบโครงการ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อรุณผลการพิมพ์.
- . (2545จ). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ การสอนแบบ ชิปปา CIPPA Model. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แคนดิดมีเดีย.
- . (2545ฉ). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ การสอนแบบ นวัตกรรมการเรียนรู้. นนทบุรี : โรงพิมพ์แคนดิดมีเดีย.
- สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, กระทรวงศึกษาธิการ. (2540).
คู่มืออบรมปฏิบัติการกระบวนการเรียนการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เนติกุล.

- สุกัญญา ศิลประสาท. (2544). การพัฒนาความสามารถด้านการพูดจาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชานาถ ยอดอินทร์พรหม. (2544, ธันวาคม). “การประเมินตามสภาพจริง,” วารสารวิชาการ. 4(2) : 57-64.
- สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. (2543, กุมภาพันธ์). “บทบาทของครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป,” วารสารวิชาการ. 3(2) : 26-29.
- สุชาพร ฉายะระถี. (2544, มกราคม). “การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ,” วารสารวิชาการจอมบึง. 10(4) : 90-93
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2543, พฤษภาคม). “ชุดกิจกรรมแบบ 4 MAT กับการพัฒนาศักยภาพนักเรียน,” วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 3(3) : 45-47.
- สุนทรี คนเที่ยง. (2544, มีนาคม-เมษายน). “การเรียนแบบร่วมมือ = Cooperative Learning,” ข่าวสารกองบริการการศึกษา. 12(90) : 5-24.
- สุปรียา วงษ์ตระหง่าน. (2544, มีนาคม-เมษายน). “การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก,” ข่าวสารกองบริการการศึกษา. 12(90) : 20-29.
- สุพล วังสินธ์. (2543, พฤษภาคม). “CIPPA รูปแบบและการดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” วารสารวิชาการ. 2(3) : 36-45.
- สุภรณ์ สภาพงศ์. (2545, กันยายน). “การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด,” วารสารวิชาการ. 5(9) : 31-34.
- สุมาลิน วงศ์มณี. (2543, ธันวาคม). “ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ : มุมมองจากเด็กที่ครูไม่ควรมองข้าม,” วารสารวิชาการ. 3(12) : 28-31.
- สุรพงษ์ เศรษฐภักดี. (2543). การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สวีย์ มุลคำ. (2542). แฟ้มสะสมงาน = Portfolio. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พี.พี.พรินท์. ๙๖

- หนึ่งนุช กาพภักดี. (2543). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดระดับสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบปฏิบัติการตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม.(มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อดิศร ศิริ. (2543). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้โมเดลชีปป่า สำหรับวิชาชีววิทยาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 . วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ ทิพย์จันทร์. (2543, กันยายน-ตุลาคม). “ทางเลือกในการประเมิน,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 5(2) : 57-70.
- อรรถัย มูลคำและคณะ. (2543). CHILD CENTERED : STORYLINE METHOD = การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พี.พี.พรินท์.
- อรพิน เทียนแก้ว. (2543, กันยายน). “กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่เน้นผู้สอนเป็นครูสอนภาษากลาง,” วารสารวิชาการ. 3(9) : 52-56.
- อรุณี สถิตย์ภาคีกุล. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อัญชลี สารรัตน์. (2542, ธันวาคม). “การศึกษาแบบบูรณาการ = Integrative Education,” วารสารวิชาการ. 2(12) : 27-31.
- อัมพร ม้าคอง. (2543, กรกฎาคม-ตุลาคม), “การสอนตามแนวคิดทฤษฎี Constructivist ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์.” วารสารครุศาสตร์. 29(1) : 74-78
- อัศวิน พึ่งตระกูล.(2542). การศึกษาเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับเน้นครูเป็นศูนย์กลางในการสอนวิชาศิลปะกับชีวิต. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม เขยแก้ว. (2542). แนวทางการบริหารและการจัดการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บรรณกิจ.

- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา = Authentic Performance and Portfolio Assessment of Learners for Educational Reform*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์พิบูลย์
- อูลัย บุญโท. (2544). *การศึกษาพฤติกรรมที่เชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เอน่ง คุ่มคง. (2540). *การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบพุทธวิธี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- (-----). (2543). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- Andrade, Heidi Goodrich. (2000, February). "Using Rubrics to Promote Thinking and Learning," *Educational Leadership*. 57 : 13-18
- Cole, J. et al. (2000). *Portfolios Across the Curriculum And Beyond*. California : Corwin Press.
- Harding, Leonora and Beech, R. John. (2000). *Educational Assessment of the Primary School Child*. Bangkok : Best Books.
- Giles, Amy Renee Walston. (2000). "Making special" : *Chile-centered, meaningful, and artistically authentic early childhood art education*. (Online). Dissertation Abstracts, Ed. D.(Early Childhood). Illinois : The University of Illinois at Urbana-Champaign. Available : medline. lib. buu. ac. th.
- Giordano, Maria Ann. (2000). *Effectiveness of a child-centered self-reflective play therapy Supervision model*. (Online). Dissertation Abstracts, Ph. D. (Guidance and Counseling). Texas : The University of North Texas. Available : medline. lib. buu. ac. th.
- Office of the National Education Commission. (2001). *Learning Reform : A Learner-Centered Approach*. Bangkok : Watana Panit Printing.
- Painter, Bryan. (2001, February). "Using Teaching Portfolios," *Educational Leadership*. 58 : 31-34.
- Schniedewind, Nancy and Davidson, Ellen. (2000, September). "Differentiating Cooperative Learning," *Educational Leadership*. 58 : 24-27.

Watamura, Kathleen patricia. (2000). *Child-centered learning versus direct instruction in mathematics in the elementary classroom*. Masters Thesis, M.A. (Mathematics). Fresno : The California State University. (Online). Available : medline. lib. buu. ac. th

ดรรชนี

ดรราชนีผู้แต่ง

หนังสือ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
กรมวิชาการ, หน่วยศึกษานิเทศก์	16
กระทรวงศึกษาธิการ, หน่วยศึกษานิเทศก์	17
กาญจนา บุญส่ง	08
ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์และคณะ	03
ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช	37
ชาติรี สำราญ	09,18
ชนาธิป พรกุล	19
ทศนา เขมมณี	38
เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว	39
ปทีป เมธาคุณาวุฒิ	20
พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์	29
ไพฑูริย์ เวทการ	10
วรภัทร ภูเจริญ	21
วัฒนาพร ระงับทุกข์	04,11
วาณี ภูเสถวี	12
วิชัย วงษ์ใหญ่	13,22
วิริยะ บุญยะนิวาสน์	23
ศิริกาญจน์ โกสุมภ์และดารณี คำวังนัง	30
ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, กรมวิชาการ	31
สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ	32
ส.วาสนา ประवालพฤกษ์	05,06
สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ	24
สุวิทย์ มูลคำ	14
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	25,33,34,40,41,42, 43, 44
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	07
สำนักงานประสานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	01
อรทัย มูลคำและคณะ	26
อุดม เขยกีวงศ์	35

หนังสือ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
อุทุมพร จามรมาน	02
อรุณี สถิตย์ภาคีกุล	15
Cole. J.et. al.	27
Harding , Leorona and John R, Beech	28
Office of the National Education Commission	36
บทความ	
กฤษฎา ด้วงเปรม	08
กองบรรณาธิการ	07
กาญจนา ไชยพันธ์ุ์	31
กิตติคม คาวีรัตน์	09
กิตติชัย สุธาสิโนบล	32
กุลยา ดันติผลาชีวะ	33
จันทรา ดันติพงศานุรักษ์	10
จำรุญ เรื่องขจร	11
ชัยยุทธ บุญยสวัสดิ์	03
ชนาธิป พรกุล	34
เชษฐา ชาบาง	35
ถวัลย์ มาศจรัส	50
ทิตนา แคมมณี	04
ธเนศ ขำเกิด	36
นวลจิตต์ เขาวกิตติพงศ์	12
เนตรนพิชญ์ จำปาทองเทศ	37
ไผท สินธิสุนทร	13,14
พรรณทิพย์ แสงนิล	38
พัฒนา ชัชพงศ์	39
เพราพรรณ โกมลมาลย์	01
พีมุข บุปผามาตะนัง	15
ภักดี รัชตวิภาสนันท์	16
เยาวพา เตชะคุปต์	40
รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์	02

บทความ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
ระวีวรรณ โพธิ์วัง	17
วิเชียร ภูสุวรรณ	41
วิภาภรณ์ ภูวัฒนากุล	18, 19
วิรัตน์ บัวขาว	42
วิเศษ ชินวงศ์	43
ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ	05
สงบ ลักษณะ	44
สมชาย เทพแสง	20
สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์	21
สุชานาถ ยอดอินทร์พรหม	45
สุทธิพร คล้ายเมืองปัก	25
สุภาพร ฉายะระถิ	46
สุนีย์ เหมาะะประสิทธิ์	22
สุนทรี คนเที่ยง	47
สุปรียา วงษ์ตระหง่าน	48
สุพล วังสินธ์	23
สุภรณ์ สภาพงศ์	51
สุมาลิน วงศ์มณี	24
อมรรัตน์ ทิพย์จันทร์	27
อรพิน เทียนแก้ว	26
อัญชลี สารรัตน์	06
อัมพร ม้าคนอง	28
Andrade, Heidi Goodrich	29
Painter, Bryan	49
Schniedewind, Nancy and Davidson, Ellen	30
งานวิจัย	
ทิพวรรณ คนชื้อ	07
ธวัช แก้วมณีชัย	04
นารีย์ วงศ์ไผ่	02
นิรันดร์ เลาะวิธิ	08

งานวิจัย	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
นิวัฒน์ วาศิรศักดิ์	05
เบญจวรรณ พุทธา	09
ปณิต เกิดภักดี	18
ปฤษฎณา สุริยะวงศ์	19
ผ่องพรรณ ณ อุบล	20
เรณูนวล จุจันทร์	10
วราวุฒิ สว่างวิทย์	21
วัลนา ทรจักร	22
ศักดา ทรัพย์ขวัญเมือง	11
ศุภณกรรฐ์ บุญช้อน	03
สุกัญญา ศิลประสาท	23
สุรพงษ์ เศรษฐภักดี	12
หนึ่งนุช กาพภักดี	13
อดิสร ศิริ	14
อัศวิน ฟังตระกูล	06
อุลัย บุญโท	24
เอน่ง คุ่มคง	01
Giles, Amy Reenee Walston	15
Giordano, Maria Ann.	16
Watanura, Kathleen Patricia	17

ดรราชনীชื่อเรื่อง

หนังสือ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
กระบวนทัศน์ใหม่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล	13
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	04
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	15
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	20
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	17
การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อปฏิรูปการศึกษา	02
การบริหารการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	21
การประเมินกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี	07
การประเมินผลการเรียน	10
การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริง การใช้แฟ้มสะสมงาน	05
การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	12
การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง	32
การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน 2	29
การวัดผลจากการปฏิบัติจริง	06
การสอนแบบบูรณาการ	39
คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประถมศึกษา	37
คู่มือการจัดทำแฟ้มต้นแบบ แฟ้มสะสมงานของนักเรียน แฟ้มผลงานครู แฟ้มผลงานผู้บริหารโรงเรียน	24
คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น	03
คู่มืออบรมปฏิบัติการกระบวนการเรียนการสอนแบบนักเรียน เป็นศูนย์กลาง	01
แคทส์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	19
ไซต์เซ็นเตอร์ : สตอรีไลน์เมทอดอลด์ : การบูรณาการหลักสูตรและ การเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน	26
แนวคิดและประสบการณ์การจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดใน สหรัฐอเมริกา	33
แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	35
แนวทางการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน	16

หนังสือ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด	25
ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุดสูตรสำเร็จหรือกระบวนการ	22
แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	11
แฟ้มสะสมงาน	14
มติใหม่การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	23
รายงานการประชุมประสพการณ์การจัดการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด	34
ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบการจัดทักษะการเรียนรู้	40
ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือตาม แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้	41
ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบกิจกรรมใบงานและการสร้าง องค์ความรู้	42
ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบโครงงาน	43
ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบซีปปา CIPPA MODEL	44
ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบนวัตกรรมการเรียนรู้	45
ศาสตร์การสอนเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	38
สอนเด็กให้คิดเป็น	30
เส้นทางสตอรี่ไลน์ สู่การเรียนรู้	09
หลักการสอน	08
หลากหลายวิธีสอนที่ไม่หลอกหลอนวิธีเรียนรู้	18
เอกสารชุดเทคนิคการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด การบูรณาการ	31
Educational Assessment of the Primary School Child.	28
Learning Refrom : A Learner-Centred Approach.	36
Portfolios Across the Curriculum and Beyond.	27

บทความ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	18
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้ วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT	09
การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	17
การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก	48
การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโมเดลชิปปา	04
การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	10
การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	41
การทำโครงการในชั้นเด็กเล็ก	40
การปฏิรูปการเรียนรู้สู่ไซด์เซ็นเตอร์	20
การประเมินตามสภาพจริง	45
การประเมินแนวใหม่ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ : การประเมินสร้าง ความรู้จักนักเรียน	21
การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทฤษฎีการเรียนรู้	02
การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม	11
การเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT	05
การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเสริมสร้างหรือทำลายการศึกษา	44
การเรียนแบบร่วมมือ	47
การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด	51
การเรียนรู้แบบ 4 MAT	13
การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ	46
การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์	14
การศึกษาแบบบูรณาการ	06
การสอนตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสในชั้นเรียนคณิตศาสตร์	28
การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	33
การสอนยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง	39
กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	26
กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่คำนึงถึงพัฒนาการทางสมอง ของผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน (วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT)	32

บทความ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
ใครคือผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียน เป็นศูนย์กลางที่แท้จริง	19
โครงการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	42
คลังพระราชบัญญัติจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ	34
ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการจัดการเรียนการสอนโดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	12
ชุดกิจกรรมแบบ 4 MAT กับการพัฒนาศักยภาพนักเรียน	22
ไซด์เซ็นเตอร์ ความเข้าใจผิดที่ต้องคิดทบทวน	36
ไซด์เซ็นเตอร์ ต้องกล้าปฏิวัติเพื่อนักเรียน	03
ชิปปา รูปแบบและการดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	23
ทักษะการศึกษาปฐมวัยการสอนแบบโครงการกับการเน้น เด็กเป็นสำคัญ	38
ทางเลือกในการประเมิน	27
แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	31
แนวทางการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง	15
บทบาทของครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป	25
ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มุมมองจากเด็กที่ครูไม่ควรมองข้าม	24
ผังสาระการเรียนรู้ความคิดรวบยอด	43
ผู้เรียนจะสร้างองค์ความรู้ได้อย่างไรจากโครงสร้างทางความรู้สู่ Constructivism	37
เมื่อ TGT ผ่านการตัดต่อยีนส์สู่การสอนแบบ Q&A	16
รูปรีอีกคำตอบสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตามสภาพที่แท้จริง	35
วิจัยเด่น การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	07
ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแรลลี่	08
หลักการเรียนการสอนแบบบูรณาการรัฐฟลอริดาประเทศสหรัฐอเมริกา	01
อาจารย์นิภาโรงเรียนเทศบาลบูรพาฯ มหาสารคาม สอนแบบ 4 ชั้น เพื่อการเรียนรู้	50
Differentiating Cooperative Learning	30
Using Teaching Portfolios	49

บทความ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
Using Rubrics to Promote Thinking and learning	29
งานวิจัย	
กระบวนการพัฒนาความคิดรวบยอดทางกายภาพตรรกศาสตร์ และสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ด้าน สิ่งแวดล้อมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์	18
การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียน ของครูที่เป็นวิทยากรแกนนำ	02
การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู	19
การใช้โปรแกรมไมโครเวิลด์เป็นเครื่องมือการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในลักษณะผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	09
การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น	12
การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์โรงเรียนใน สหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี	10
การบริหารจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี	11
การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม	05
การประเมินโครงการปฏิรูประบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม	04
การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดระดับสูงและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบปฏิบัติการ ตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนตามคู่มือครู	13

งานวิจัย	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตรพื้นฐาน เรื่องการปลูกกุหลาบ โดยวิธีการสอนแบบบรรยายของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหลวง และโรงเรียน บ้านดอนชัย จังหวัดแพร่	03
การพัฒนากิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้ โมเดลซิปปา สำหรับวิชาชีววิทยาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5	14
การพัฒนาความสามารถด้านการพูดจาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ	22
การศึกษาทัศนคติในเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ผู้สอนในระดับ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม	20
การศึกษาเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการเรียนด้วยการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามแนว คอนสตรัคติวิซึ่มกับเน้นครูเป็นศูนย์กลางในการสอนวิชา ศิลปะกับชีวิต	06
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT	17
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบทุกวิธี	01
การศึกษาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	23
ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กรุงเทพมหานคร	08
ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาประกอบประเมินสภาพจริง	21
วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1	07

งานวิจัย	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
Child-centered learning versus direct instruction in mathematics in the elementary classroom	17
Effects of child-centered and School-centered parent involvement on children's achievement : Implications for family interactions and school policy	16
Making special : Child-centered, meaningful, and artistically authentic early childhood art education	15

ดรราชนี้หัวเรื่อง

หนังสือ	ลำดับที่บรรณนิทัศน์
การประเมินผล	02, 03, 05, 06, 10, 14, 16, 24, 27, 28, 32
ทฤษฎี	04, 07, 13, 15, 17, 21, 22, 25, 29, 30, 33, 35, 36, 38
เทคนิคและวิธีการสอน	01, 08, 09, 11, 12, 18, 19, 20, 23, 26, 31, 34, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45
บทความ	
การประเมินผล	15, 21, 27, 29, 35, 45, 49
ทฤษฎี	02, 03, 06, 07, 12, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 28, 31, 33, 34, 36, 37, 39, 43, 44, 51
เทคนิคและวิธีการสอน	01, 04, 05, 08, 09, 10, 11, 13, 14, 16, 22, 23, 26, 30, 32, 38, 40, 41, 42, 46, 47, 48, 50
งานวิจัย	
การประเมินผล	02, 21
ทฤษฎี	04, 08, 11, 12, 15, 16, 18, 20, 24
เทคนิคและวิธีสอน	01, 03, 05, 06, 07, 09, 10, 13, 14, 17, 19, 22, 23

ประวัติย่อผู้จัดทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้จัดทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางจารุพันธ์ จวีรัตน์
วันเดือนปีเกิด	17 พฤศจิกายน 2501
สถานที่เกิด	เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8 หมู่ 7 ตำบล คูบางหลวง อำเภอ ลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 12140
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพัฒนาวิทยา 355/600 ถ.พหลโยธิน ต.คูคต อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี 12130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2518	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนักบุญโยนออฟอาร์ค
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น (ป.กศ.ต้น) วิทยาลัยครูพระนคร
พ.ศ. 2527	กศ.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ